

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ.

Postatakarékpenztári
cskek számla:
25.342

Megjelenik
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 15-01-90

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Mindenkit felkeresünk.

Mai számunktól kezdve a Csendőrségi Lapokat odatesszük minden bajtársunk asztalára. Mindenkinek a kezébe adjuk a maga példányait, rendelkezék velük korlátlanul. Olvassa kedvére akkor és úgy, amikor és ahogyan ideje engedi s a hangulata diktálja. Ezzel a saját példánnyal nem kell elszámolni senkinek, ez korlátlan tulajdon, ezután nem kell az örs egy-két hivatalosan küldött példánya mellett sorra várni, nem kell kicsempészni a hivatalos példányt az alakiságokban túlgondos örsparancsnok irodájából, akinek az volt lapunk körüli legfőbb gondja, hogy az évvégi be-
kötéshez a példányok hamvas gyűretlenségben és esipetnyi forgatásnyom nélkül sorakozzanak a polcon. A nős bajtársnak nem kell letennie a hét főesküt, hogy ha egy estére hazaviszi a lapot, zsírfoltot nem kanyarítanak rá a gyerekek, hanem visszahozza tisztáramosva és élesrevasalva, még he is kölnizi egy kicsit. Nem volt ez így mindenütt, de sokhelyt igen. Az ilyen örsökön annak a bajtársnak, aki szoros barátságot kötött lapunkkal, esendes, de leleményes és szívós közelharcot kellett vívnia azért, hogy kedvére megfüröszse a papát és lelkét a számára értékes, hasznos és érdekes betűtengerben. Azt mi tudjuk, hogy rend a lelke mindennek s különösen nálunk a már híressé vált csendőr-rendszeret egyik főeleme egész mivoltunknak, de az ujság mégis csak ujság.

Az ujságot olvasni, forgatni, lapozni, tanulmányozgatni kell néha az asztal mellett, néha heverőben, a kertben, hosszabb utazáson a vasúti kocsiban, családi körben, annyi és oly sok lehetőségű alkalommal, hogy felsorolni nem lehet. Természetes, hogy rendes ember kezéből az ujság sem kerül ki soha úgy, mintha téhen rágta és nyaldosta volna, de az ujságnak mégsem az az elsőrendű feladata, hogy jólvasalt maradjon, hanem az, hogy akiknek az ujság készül, valamenynyen elolvassák, mégpedig minél zavartalanabban, alaposan, elmélyedve, sorrendek és gúrdés-aggodalmak nélkül, tehát igazán szabadon és korlátozás nélkül.

Lapunk fejlődésének tehát egyik legjelentősebb állomásához jutottunk el ma, amikor veze-

tőink felismerve és méltányolva az előbb mondotakat, lehetővé tették, hogy szolgálatonkívüli életünknek ezt a szellemi és erkölcsi kenyerét ezentúl ne jegyre mérjük, hanem megkapja mindenki a maga külön-külön cipóját. Tessék, harapjon bele mindenki, ízlelje kedvére, a többihez aztán magától jön meg az étvágy.

Mi nem traktáljuk az olvasót rendeletekkel és parancsokkal, de suta színházi vicekkel sem. Mi barátja, segítője és szórakoztatója akarunk lenni a csendőrnek s hogy ezt eddig is sikerült elérnünk, annak sokan lennének megmondhatói, de mi magunk is láttuk ennek jelét bőségesen. Ezt a lapot a nyolcoldalas szerény kezdetből soha nem lehetett volna a mai színvonalára emelni, ha pusztába kiáltott szó maradt volna már a legelső, amit ezeken a hasábokon leírtunk. Nemesak itthon, hanem a külföldön is tudják, hogy a magyar csendőrség nem a szomszédból lopkodja a szakirodalmát, hanem magából termelte ki, ez az irodalom minden ízében önálló, termékeny, magyar és mindenekelőtt sajátosan csendőr. Tisztjeink ezirányú munkája eljutott már az egyetem falai közé is, al-tisztjeink írásait pedig elismerő csodálkozással olvassa az idegen, akinek lapunk a kezébe akad és aki ért a dolgokhoz.

Ne értsen bennünket félre senki, mert ezt nem a magunk dícséretére mondjuk, mi csak eszközei vagyunk annak a testületi erőnek és értéknek, ami tízegynéhány év alatt sokak lelkes munkája révén megszületett. Ez az érték itt van a kezünkben, ebben a munkában szabadon résztvehet minden bajtárs, vagy ha erre nincs hajlama, hát legalább szüretelje le kéthetenként a termést. Mi szórakoztatva tanítunk és tanítva szórakoztatunk. Hozzánk nyílt szívvel jöhet mindenki minden bajában, gondjában, mi mindenkihez elsősorban az embert keressük és elsősorban az emberit adjuk önmagunkból. Mi ezt megtehetjük, sőt ezt kell tennünk, mert ez a főhivatásunk, hiszen nem hivatalos közlőny, hanem bajtársi, csendőr-esaládi lap vagyunk. S azt pedig higgye el minden bajtársunk, hogy aki az önképzésében a Csendőrségi Lapokat elhanyagolja, ezt a hátrányát a többiekkel szemben utólráni soha nem tudja.

Itt vagyunk tehát most már mindenki asztalán, az igazi virágzás küszöbén. Mi odaadjuk ebbe a virágzásba szívünket, lelkünket, az éjszakáinkat, a munkatársak odaadják lelkes szorgalmukat és tehetségüket és nem kételkedünk benne, hogy ez a virágzás bőséges gyümölcsáldással fogja növelni a csendőrség erejét és tisztességét.

A honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c.

(Kihirdettetett az „Országos Törvénytar”-ban 1939. évi március hó 11-én. Hatálybalépett ugyanakkor.)

Ismerteti: FERDINANDUS AUDITOR.

(Befejező közlemény.)

Az a polgári személy, aki törvény vagy szerződés alapján katonai vezetés alatt szolgálat vagy munka teljesítésére köteles, ha a katonai vezető vagy az általa megbízott személy rendelkezésének ellenszegül, egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha pedig a cselekményt többen, összebeszélés következtében, vagy háború idején követték el, vagy ha ahhoz a katonai vezető tetteles bántalmazása járul, öt évig terjedhető börtönnel, illetve az utóbbi esetekben fegyházzal büntetendő.

Az 1930. évi III. t.-c. 79. §-a a fentiekhez képest hatályát veszti.

Aki háború idején közszükségleti cikket, vagy a hadviselés céljára szolgáló segédeszközt, vagy anyagot jogellenesen elvon, három évig terjedhető fogházzal büntetendő. Ha a cselekményt nyereségvágyból követik el, vagy az anyag értéke 2000 pengőt meghalad, a büntetés öt évig terjedhető börtön. Ha a cselekményt üzletszerűen követik el, vagy a cselekmény a honvédelem érdekét súlyosan veszélyeztette, a büntetés tíz évig terjedhető fegyház.

VI. Fejezet. Közveszélyű bűncselekményekre vonatkozó rendelkezések.

A Btk. 439. §-a akként módosul, hogy az e §-ban meghatározott cselekmény büntetett és büntetése öt évig terjedhető börtön, a Btk. 441. §-a pedig akként módosul, hogy az e §-ban meghatározott cselekmény büntetése két évig terjedhető fogház.¹

Azok a büntető rendelkezések, amelyek a büntetőtörvény a vaspályának, gőz- vagy más hajónak vagy ezekhez tartozó tárgyaknak megrongolására megállapít,² kiterjesztetnek a légi járóműveknek és az ezekhez tartozó tárgyaknak megrongolására is.

A Btk. 444. és 445. §-ainak büntető rendelkezései³ a légi járómű összezúztatásának szándékos, illetőleg gondatlanságból való okozására is kiterjednek.

Háború idején, ha a cselekmény több ember életébe került vagy az ország védelmét, illetőleg biztonságát szolgáló műveletekre nagy hátránnyal járt, vagy nagymennyiségű hadianyag pusztulását okozta, a büntetés halál.

Azok a büntető rendelkezések, amelyeket a büntetőtörvénynek a távirdek vagy tartozékaik megrongolására vagy használhatóságuk félbeszakítására, vagy gátlására megállapítanak,⁴ kiterjesztetnek a repülés biztonságát szolgáló berendezések, továbbá a légvédelmi berendezések vagy tartozékainak megrongolására, használhatóságuk félbeszakítására, vagy gátlására.

¹ A távirdek elleni cselekmények.

² Lásd a Btk. 434. és 435. §-át.

³ A hajók elleni bűncselekmények.

⁴ Lásd a Btk. 439—441. §-át.

Aratnak.

*Aratnak, mint sok száz éve.
Hull a kalász, nő a kéve.*

*Barna-piros, drága szemek.
Magyar arcon könnyesepp remeg.*

*Drága szemek, milljó s milljó.
Ó, az Isten mily jó, mily jó!*

*Meghatódva nézünk rátok...
Jaj, hogyha ti nem volnátok!*

*Míg mosolygtok vígan itt lenn,
Vigyáz ránk a magyar Isten.*

*Addig hiszünk és remélünk
S hittel mondjuk: élünk, élünk!*

*Úgy szeretünk, úgy becézünk,
Gyermekünkre mintha nézünk.*

*Minden szemért hálát mondunk,
Mert elviszed bajunk, gondunk.*

*A szív veled alszik, ébred.
Miattad ver s te megérted.*

*Imádkozzál! Kalász zizeg.
Uram! Isten! Hiszek! Hiszek!*

Feleki Sándor.

A vetélytársak.

Irta: SZALAY LÁSZLÓ.

Tavaszkodott. Langyos szelektől megrogyott a hó, sár lett, nyakig érő. A jószág megérzve a zöldfü szagát, egyre-másra bögött, nem kellett neki az istálló. Itt-ott nagy kék vadvizek hullámoztak, hazakerült vízimadarakkal bepetyegtetve s a rügyező fákön madarak esieseregtek párjával. S mikor föl-szikkadt a föld, elmaradtak az éjjeli fagyok, megerősödött a legelőkön a gyöp, még Szentgyörgy előtt megjelentek Szuhay rendeletére a kongós ostorú pásztorok, kimérték nekik a kommenciót, aztán ki-reparálták a szélfogós kontyos gunyhót, — és másnap reggel kihajtották az istállón türelmetlenkedő jószágot...

Ilyenkor, vadvirágos tavasz hó enyhén, közvetlenül a jószág kibocsátása után szokott eldőlni a gulyánál a festők és írók által oly sokszor megörökített kebelbeli nagy kérdés, hogy marad-e továbbra is Kormos, az öreg nagyúr, korlátlan hatalma alatt a gulyánál a régi állapot, vagy tekintettel arra, hogy a nagyúr fölött már eljárt az idő, a fiatal Miska veszi át a teljhatalmat?

A művészek és írók a trónutódlás kérdésének ezt a lezajlását mindig csak egyetlen eseménybe és pedig abba a képbe vagy leírásba szorítják bele, midőn Kormos, a tényleges úr és Miska, a türelmetlen fiatal várományos döbbenetes mérkőzésbe bocsátkozik egymással, hogy ezúton döntse el a további egyeduraság kérdését. Ez a kép vagy leírás azonban csak egyetlen jelenete a trónutódlás viha-

VII. Fejezet. Közös büntető rendelkezések.

A törvény e fejezetben először is a honvédelmi törvényben, valamint az e törvény alapján kibocsátott rendeletekben meghatározott kihágások miatt kiszabható pénzbüntetés legmagasabb összegét, (8000 pengő, — nyereség esetén 8000 pengőnek a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összege), az elévülési határidő (eljárás egy év, — büntetés végrehajtása két év), továbbá a hatáskört (a közigazgatási, illetve a rendőrhatalom van hivatva eljárni) állapítja meg.

A büntettekre és vétségekre vonatkozóan a következőket rendeli:

A kísérlet szabályai szerint büntetendő⁵, aki más a jelen törvényben meghatározott büntett vagy vétség elkövetésére reábirni törekszik, ha a törekvés sikertelen marad.

A vétségek kísérlete is büntetendő.

Büntettek és vétségek esetében hivatalvesztést és politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is meg kell állapítani, külföldit az országból ki kell utasítani és a visszatéréstől örökre el kell tiltani, belföldit pedig abból a községből, ahol tartózkodása a honvédelem érdekeire veszélyes, akkor is ki lehet tiltani, ha az az elítéltnél illetőségi helye.

Büntett és jogtalan vagyoni hasznoszerzés céljából, avagy nyereségvágyból elkövetett vétség miatt a bíróság ítéletében az államkincstár javára belátása szerint megállapítandó összegű, az elítélt egész vagyonának elkobzásáig terjedhető vagyoni elégtételt állapíthat meg.

⁵ Lásd a Btk. 65. §-át.

A büntett vagy vétség elkövetéséért kapott ajándék vagy jutalom elkobzandó.

A jelen törvényben meghatározott büntettekre és vétségekre, továbbá kihágásokra a Btk. 7. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni.⁶

Nem alkalmazhatók a fenti bekezdésekben foglalt rendelkezések az ugyancsak fentebb említett közveszélyű cselekmények esetében.

Vétség miatt is az eljárás a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

Behívó parancs iránt tanusított engedetlenség és erre való csábítás, valamint az e cselekmény útján elkövetett súlyosabb büntetés alá eső cselekmény miatt is az eljárás a katonai büntetőbíróság hatáskörébe tartozik.

Ha jogi személyt terhel olyan kötelezettség, amelynek megszegése bűncselekmény, azt kell tettesnek tekinteni, akinek rendelkezése a kötelezettség megszegését eredményezte. Mulasztásból származó bűncselekmény esetében pedig az tartozik felelősséggel, akinek köteleessége lett volna a szóbanforgó kötelezettség teljesítésére irányuló rendelkezés.

Ezekután a törvény az elévülés kezdetére vonatkozó különös szabályokat állapítja meg, majd a hadköteles elítélésének a jogkövetkezményeit tárgyalja, melyek főként abban állanak, hogy a hadkötelezettséggel összefüggő bűncselekmény miatti elítélés esetén a hadköteles tényleges szolgálati kötelezettsége egy évvel meghosszabbíttatik, a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezésből pedig kizáratik.

⁶ Nevezetesen a magyar honos által külföldön, továbbá a külföldi által külföldön elkövetett ily cselekmény is büntetendő.

ros és változatos eseményeinek, ami hogy a maga részleteiben hogyan és miképpen megy végbe, azt próbálom egybefoglalni az alábbiakban.

I.

Miska, mint nagyreményű harmadfű, a tavaszi kihajtás alkalmából visszagondol az elmúlt esztendő keserves élményeire. Mikoris még csak mint gyenge másodfű kopasztotta a mezőt s őt mint ilyet Kormos, a nagyúr, mindannyiszor fölhemperítette vagy megkergette, valahányszor véletlenül a tehenek közelébe keveredett.

Azóta kerek egy esztendő szaladt el. Kormos, a nagyúr, csak öregebb lett, míg ő, Miska, az utód, nagyot rúgott magán a fejlődést illetőleg.

A fülledt, bágyasztó istállószag után a vadmező pajkos illatárja, a cirógató szellő s a vért pezsdítő, tüzes napsugár megkétszerezte az önbizalmát: magára ébresztette, föllázította, forradalmárrá gyúrta át Miskát, hogy rövid, számotvető töprengés után elhatározta, hogy az idén már nem veti alá magát Kormos basáskodó hatalmának, hanem tengelyt akaszt vele, vagyis gyepre hívja, hogy megkontarazza.

Úgy is történt: másnap, harmatos hajnalon, ahogy kibókláztak a karámból a legelőre, kivált a gulyából Miska, elszántan föballagott egy avarombra s ott a gulyával szembehelyezkedve, elkezdett ifjonti erejéhez mérten bömbölni, miközben nagy darab hantokat tépett föl szarvaival a gypszölyegből.

Kormos, a nagyúr, azonnal megértette. Félrelökdöste útjából a növendékeket és a teheneket és

elindult lehajtott fejjel, dühös morgással, vérbenforgó szemekkel, mint egy fekete robogó mozdony, a lázadó felé.

Az bízott a fiatalságában és az erejében, megvette a négy lábát, lehajtotta a fejét és várta a támadást.

Ami nagyhamar be is következett, még pedig olyan sajnálatos sikerrel, hogy a bizakodó Miska egyik szempillantástól a másikig már a hátán is feküdt s mire nagy ügyvel-bajjal csülökre vergődött és elinált, Kormos olyan takarosán helybenhagyta, hogy nem volt elég a szégyen és a gyalázat, de még az össze-vissza hasogatott bőrét is ugyancsak nyalhatta.

Dehát hogy is gondolhatott el ekkora ostobaságot? A maga három-négymázsás pehelysúlyával elejbe állni a rárohanó nyolcmázsás nagyúrnak! Csak természetes, hogy fölhemperítette.

Darin, a golyvásznyakú vén számadó, a hasát fogta, úgy nevetett, — aztán magyarázgatni kezdte a bojtároknak: Ha még letinkább félreugrott volna, mer azér, hogy akkó ha utána ered, oszt egy irgalmatlant beléje taszint, hát még talán az órrára buktathatta volna az öreg! Csakhogy ám ehhől tapasztalat is köll, ami még nem jelenleges az ilyen nyálosoknál!

Így vétett el Miska első forradalmi próbálkozása csunya kudarcba fulladva. S ő maga egész nyáron át ugyanaz a bujkáló senki maradt, aki volt a múlt esztendőben. Mert Kormos féltékenyen azonnal ráindult, ha csak meglátta, hogy szinte nem győzte szegény a bőrét szárazon tartani.

A honvédelem érdekének fokozottabb biztosítása végett a törvény a bizalmi férfiakat is⁷ kirekeszti a zárt tárgyalásból, ha a tárgyalás adatainak nyilvánosságra jutása a honvédelem érdekét sértené.

Ezekután a pénzbüntetéseket hovatfordításáról intézkedik, majd az alábbi fontos rendelkezések következnek:

A minisztérium elrendelheti, hogy a jelen törvénynek és egyéb jogszabályoknak egyes vagy összesen oly büntető rendelkezései, amelyek háború idejére szólnak, abban az esetben is alkalmaztassanak, ha a büntetendő cselekményt háború idején kívül, de az országot közvetlenül fenyegető *háborús veszély* ideje alatt követik el.⁸

A Kbp. 11. §-a akként módosul, hogy az abban felsorolt személyek valamennyi büncselekmény miatt — ideértve a jövedéki kihágásokat is — a honvéd büntetőbíráskodás alatt állanak.⁹

A Kbp. 13. §-a azzal a rendelkezéssel egészítetik ki, hogy nem tényleges katonai személyek a lövészkötelezettség teljesítésének ideje alatt elkövetett katonai büncselekmény miatt honvédbüntetőbíráskodás alatt állanak.

A rendőri büntetőbíráskodás hatáskörébe utalt kihágás miatt a tényleges katonai személyt fegyelmi

⁷ Lásd a Bp. 294. és a Kbp. 260. §-át.

⁸ Lásd hasonló rendelkezést a Kbtbk 4. §-ában, — v. ö. egyben a jelen törvény Hatodik részében foglaltakkal.

⁹ Jelenleg tehát a honvédség és a csendőrség tényleges egyénei — valamint a hívatkozott törvényszakaszban felsorolt többi egyének — valamennyi büncselekmény tekintetében katonai büntetőbíráskodás alatt állanak. Ennek következtében tehát a Szolg. Szab. I. R. 637-B. pontjában foglaltak is megfelelően módosulnak.

úton bünteti meg a katonai hatóság, feltéve, hogy a fegyelmi megtorlás kielégítőnek mutatkozik és nincs szükség olyan intézkedésre, amely az adott esetben csak büntető ítéletben mondható ki.¹⁰

Az a polgári személy, aki a fegyveres erő mozgósított csapatainak kíséretéhez tartozik, vagy aki katonai vezetés alatt teljesít szolgálatot vagy munkát, úgyszintén a különleges légvédelmi szolgálatra igénybevett személy az e viszony tartama alatt elkövetett büncselekmény miatt katonai büntetőbíráskodás és a katonai fegyelmi szabályok alatt áll.¹¹

A minisztérium abban az esetben, ha az ország épségének vagy belső rendjének megóvása végett elrettentő példaadás szükséges, a *rögtönbíráskodást* mind a polgári, mind a katonai büntetőbíráskodás körében az egész országra vagy egy részére rendelettel bármely büntetést elrendelheti. Az eljárás szabályait rendelettel állapítja meg. A büntetés halál.

A fenti rendelkezés nem érinti a katonai rögtönbíráskodásra vonatkozólag a Kbp-ben és az Élt-ben foglalt rendelkezéseket.

NYOLCADIK RÉSZ.

Vegyes és záró rendelkezések.

A törvény e része a hadiségélyezésre és hadigondozásra vonatkozó, továbbá az általános katonai

¹⁰ Lényegében megfelel az 1912. évi XXX. t.-c. 50. §-ában, illetőleg az 1921. évi XLIX. t.-c. 25. §-ban foglalt rendelkezéseknek.

¹¹ Lényegében megfelel az 1912. évi LXVIII. t.-c. 9. §-ában foglalt rendelkezéseknek.

Mielőtt áttérnénk a második felvonásra — egy kis idő kell hozzá, míg szegény Miska valahogy összeszedi magát —, egy igen érdekes körülményre leszek bátor felhívni az olvasó figyelmét: festmények és leírások özöne nagyon szereti úgy beállítani a bikák egymásközi párharcát, hogy két lobogóatyás, nyalka gulyás vällig türekedve korbácsolja karikás ostorral a két küzdő bikát, hogy elválassza őket. Hát ez dajkamese, mért ha a dühögve küzdő bikát valaki ostorral oldalba támadva megütné, az abból azonnal kitaposná a lelket.

II.

Ismét tavasz van. Illat, napsugár, enyhe szellő — a gulyát kicsapták a legelőre

Miska már busafejű negyedfű, a nyaka és a szügye vastagságában és szélességében szinte elképesztő, a csontjai mint egy oroszláné.

Ahogy kiérnek a legelőre, anélkül, hogy csak egyet is harapna a fűből, földübörög az avarombra s ott földnek vetve a fejét, elkezd bömbölni olyan rettenetes hangon, mint a távoli mennydörgés.

Kormos a nagyúr, rávétí magát, mint a fürgeteg, de Miska nem várja be, hanem az utolsó szempillantásban elível előle, úgyhogy a nagyúr belerohan a semmibe s mielőtt megfordulhatna, hogy ismét támadjon, Miska már oldalról úgy löki hasba, hogy elnyúlik a gyöpön.

Föl akar kecmeredni, de az teljességgel lehetetlen. Mert Miska egy pillanatig se hagy békét neki, görgeti, hempergeti maga előtt, mint egy hordót,

közben gázolja, ökleli is, hogy csak úgy recseg-ropog a csontja, meg a bőre...

Ez lenne aztán kép, — aminő még nem volt soha, — ha valaki meg tudná festeni!

Órákig gyötri, morogva, üvöltözve. Megfizet neki minden sérelemért és nem hagyja kétségben aziránt, hogy mindörökre vége az egyeduralmának, ő lesz a legeslegutolsó a gulyában, akit senkinek se hívnak...

Úgy elsilányítja, hogy a végén már nem is kapálódzik, hogy rövid lábaival csülökre kapjon, hanem elnyúlik hosszúra kinyújtott vérhabos nyelvvel és csak reszketve rángatózik minden ízében, mintha letaglózták volna.

Miska megpihen. Morogva körül-körül szaglássa az elfekvő nagyurat és lesi, hogy mozdul-e még?

Mostan aztán jönnek a gulyások, Darin, meg a bojtárok, mikor Miska már kiadta a mérgét és némileg megcsillapodott, hogy elcsalják és elterelgesék a nagyúrtól.

Erre szolgál egy nagy karéj sóskenyér, meg a csillapító emberi szó — és a bot...

Mindig közelebb-közelebb merészkednek, öreg Darin mint szószóló:

— Miska, te!... Hallod-e?... Elég volt már!... Hagyj békét neki!... Ehol a sóskenyér!...

Miska hozzákap a kenyérhez és jóízűen rágja. Mire Darin, az öreg, elkezd a farát, de csak úgy nagyon illedelmesen a bot vékonyabb végével pocintgetni:

fejelemi hatáskörű szabályokat megállapító, azonkívül a közérdekű munkaszolgálatra vonatkozó, végül a korábbi jogszabályoknak hatályon kívül helyezésével és a törvény hatálybalépítésével kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza.

A fontosabb rendelkezések a következők:

Mozgósítás esetén vagy háború idején a bevonultak családtagjainak segélyezését a miniszter rendelettel szabályozza.¹²

Leventekötelezettséget, valamint a nemhivatásos állományban bármily tényleges katonai szolgálatot teljesítő, továbbá a honvédelmi munkára vagy közérdekű légvédelmi szolgálatra alkalmazott személyeknek, valamint eltartásra szoruló hátramara-dottaiknak a jelen törvény alapján teljesített szolgálatából kifolyólag szenvedett sérülés, sebesülés, betegség, illetőleg halál esetében gondozásra van igényük. Az e tárgyban szükséges további intézkedéseket a minisztérium a rokkantellátásról szóló 1933. évi VII. t.-c. rendelkezéseinek a figyelembevételével rendeleti úton teszi meg.

Nem tényleges katonai személyek is katonai fejelemi szabályok alatt állanak a) a lövészkötelezettség megszegése, b) az ellenőrzési szemlén (tisztai bemutatáson) való megjelenés, vagy a vonatkozó jelentkezési kötelezettség elmulasztása, c) a katonai szolgálati szabályoknak a katonai parancsnokságokkal és hatóságokkal való szolgálati érintkezés alkalmával tanúsított megszegése, d) tényleges szolgál-

¹² Nem látható előre, milyenek lesznek az akkori gazdasági és pénzügyi viszonyok, megfelelő részletes törvényes rendelkezéseket tehát most idevonatkozóan alkotni alig lehet.

— Na gyere... Menjünk vissza a gulyához...
Hát... Azok már szörnyen várnak rád!...

Addig, addig, míg a Miskát szép lassan elterelgetik, elcsalogatják a nagyúrtól...

III.

A kivert bika olyan, mint a hazájától és népétől megfosztott király: meggyalázott, szégyenkező, földönfutó.

Holdvilágos éjszaka volt, mire nagynehezen magához tért, ügyel-bajjal csüökre vergődve.

A gulyához többé nem mehetett vissza, mert ott már Miska volt az úr. Nem volt más hátra, fölcsapott a kukoricák és a rétek rengetegébe — remetének...

De dolgozott benne a szégyen és a düh, s hogy könnyítsen magán, ki-kicsapott az utakra és a földekre és fölhempergette az embereket, lovakat, koscsikat egyaránt.

Egyszer aztán vesztére pandurokba kötött bele, akik nyakon lötték...

Ömlött a vére, s ahogy megérezte a végét, hazajött a tanyára, bement az istállóba és a szokott helyére állt. Itt akart kimulni...

Szuhay odament hozzá és megsimogatta. Mi gyerekek meg, hárman, elkezdtek hangosan siratni.

Erre panaszosan elbőgte magát, aztán lefeküdt az alomra és elvérzett csendesen...

Így dőlt el az a fogas kérdés, hogy ki legyen a legény a csárdában...

latra való bevonuláskor kötelező jelentkezés elmulasztása, e) a katonai egyenruhának meg nem engedett viselése, továbbá a szolgálati szabályzatnak katonai egyenruhában elkövetett megszegése, f) a katonai vagy a nyilvántartásukra vonatkozó jelentkezési szabályok megszegése, végül g) az átvett bizalmas jellegű katonai irat megőrzése és titokban tartására vonatkozó szabályok gondatlan megszegése miatt.

A minisztérium a magyar államnak vagy szövetségesének hadseregével, avagy a honvédelmi előkészületekkel összefüggő közlemények sajtó útján való közzétételét akár általánosságban, akár meghatározott vonatkozásban rendelettel megtilthatja.

A katonai szolgálatra végleg alkalmatlannak osztályozott minden magyar állampolgár ifjú, annak az évnek január hó 1. napjától, amelyben 21. életévét betölti, annak az évnek december hó 31. napjáig terjedő idő alatt, amely évben 24. életévét betölti, egy ízben három hónapot meg nem haladó időtartamra terjedő, munkatáborokban teljesítendő közérdekű munkaszolgálatra kötelezhető.

Közérdekű munkaszolgálatra önkéntes jelentkezés alapján minden olyan 16-ik életévét betöltött hajadon is felvehető, aki a középiskola 4-ik osztályát sikerrel elvégezte vagy azzal egyenlő értékű végzettséggel rendelkezik.

A közérdekű munkaszolgálatra vonatkozó részletes szabályokat a minisztérium rendelettel állapítja meg.¹³

A jelen törvény hatálybalépésével hatályukat veszítik a) a honvédségről szóló 1921. évi XLIX. t.-c., b) az ezt módosító 1922. évi III. t.-c., c) a vámórség és a pénzügyőrség létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverzésének megállapításáról szóló 1922. évi VIII. t.-c.-nek a vámórségre vonatkozó rendelkezései, d) a folyamórség szervezéséről és létszámáról szóló 1922. évi XIV. t.-c., e) az állami rendőrség és a csendőrség létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverzésének megállapításáról szóló 1922. évi VII. t.-c., f) a trianoni békeszerződés katonai rendelkezései között foglalt egyes tilalmak és korlátozások végrehajtásáról szóló 1922. évi XI. t.-c.-nek még hatályban lévő rendelkezései, g) az előbb említett törvénycikket módosító 1927. évi VII. t.-c., h) a légvédelemről szóló 1935. évi XII. t.-c., valamint i) a véderő kötelékében álló országgyűlési tagok katonai szolgálatra behívásának szabályozásáról szóló 1889. évi XXII. t.-c.¹⁴

A jelen törvény hatálybalépésével a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. t.-c., valamint az ezt kiegészítő 1914. évi L., az 1915. évi XIII., az 1916. évi IV. és az 1917. évi VII. törvénycikk, továbbá az e törvények alapján igénybevett kivételes hatalom meghosszabbításáról és kiterjesztéséről szóló törvényi rendelkezések ugyancsak hatályukat veszítik.¹⁵

¹³ E rendeletet a minisztérium a folyó évi május hó 12-én 5070—1939. M. E. szám alatt már kiadta.

¹⁴ A most felsorolt törvények — a két utolsó kivétellel — valamennyien annakidején a trianoni békeszerződés katonai rendelkezéseiből kifolyóan megalkotásra került törvények. Az egyenjogúsítás bekövetkeztével ezekre már szükség nincsen és így hatálytalanításuk iránt kellett intézkedni.

¹⁵ Az e törvényekben, valamint az előző bekezdés két utolsó törvényében szabályozott kérdések — mint azt már láttuk — a jelen törvényben újból és az eddigieknél megfelelőbben vannak szabályozva, szükség volt tehát a régebbi törvények hatályon kívül helyezésére.

Hatályukat veszítik az előző bekezdésekben fel nem sorolt törvényeknek azok a rendelkezései is, amelyek a jelen törvény rendelkezéseivel ellentétesek vagy megegyeznek.

A minisztérium utasíttatik, hogy a jelen törvény hatálybalépésétől számított hat hónap alatt rendelettel tegye közzé azoknak a kivételes hatalom alapján kibocsátott rendeleteknek jegyzékét, amelyeket az ország belső rendjének és közbiztonságának fenntartása, valamint gazdasági és külpolitikai érdekeinek megóvása érdekében továbbra is hatályban tart. E jegyzékbe fel nem vett rendeletek a jelen törvény hatálybalépésétől számított hat hónap elteltével hatályukat veszítik, ha csak hatályban tartásukról más törvény nem rendelkezik. Ez utóbbi rendeletekről szintén jegyzék készítenőd.

Az 1922. évi III. t.-c. 20. §-ának utolsóelőtti bekezdésével hatályon kívül helyezett jogszabályok,¹⁶ amennyiben a jelen törvény rendelkezéseivel ellentétben nem állanak és nem olyan kérdésekre vonatkoznak, amelyet maga a jelen törvény újonnan szabályoz, újból hatályba lépnek.

*A közbiztonsági szolgálat szervezéséről szóló 1881. évi III. t.-c. a jelen törvény hatálybalépése napján újból hatályba lép.*¹⁷

A jelen törvényt a külön meghatározott esetekben a minisztérium, egyébként a honvédelmi miniszter — a külön meghatározott esetekben az érdekelt miniszterekkel egyetértve, illetőleg az érdekelt miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve, — a polgári igazságszolgáltatás körébe eső részeiben pedig az igazságügyminiszter hajtja végre.

¹⁶ Nevezetesen a mozgósításra és a hadiszolgáltatásokra vonatkozó összes rendelkezések.

¹⁷ Lásd a 14-ik jegyzetet.

Világító vérnyomok.

Irta: Dr. vitéz SZÉKELY FRIGYES főhadnagy.

Főbenjáró büncselekmények kiderítésénél fontos, sőt sokszor döntő fontosságú lehet egy-egy vérnyom felkutatása, biztosítása és tárgyilagos kiértékelése, a vérnek, mint olyannak kimutatása, a vérfajának megállapítása.

A vérnyom felkutatásánál és tárgyilagos kiértékelésénél a legnagyobb gonddal kell eljárni. Sokszor a legkisebb vérnyom is döntő jelentőségű lehet. Egy vérnyom alakjából, freccsenés fajtájából, irányából, feltalálási helyéből a büncselekménynek gyakran lényeges mozzanataira derül világosság.

Ismeretes, hogy a bűnügyi szempontból fontos vérnyomokat a helyszínen, a helyszínen található eszközökön (bűnjeleken), a gyanúsított (sértett) személynél kell keresni. Csak hogy sokszor nem olyan egyszerű dolog a vérnyomokat meg is találni, különösen ha régebbi vérnyomokról van szó. A vérnyom ugyanis ritkán jelentkezik az ismert piros színű foltok alakjában. Hőmérséklet, alap, napfény, nedvesség, szándékos eltávolítás (pl. ruha kimosása), a vér festőanyagának vegyi átalakulása alaposan megváltoztathatják a vérnyomnak külső állapotát és színét. Gyakran a ráragadó piszok is megnehezíti a felismerést. Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy beszáradt piros gyümölcslé, vörös festék,

növényeken előforduló vörös foltok, dohányos nyál, rozsa stb. könnyen összetéveszthetők egy vérfolttal.

Annak a kérdésnek az eldöntésére, hogy valamely gyanús folt vér-e, — mint tudjuk, különféle vegyi előpróbákat, illetve vizsgálati eljárásokat ismer a tudomány.

Friss vér esetén általában könnyű a megállapítás, már egyszerű mikroszkópiai vizsgálattal lehetséges (vörös vörsejtek kimutatása). Sokkal nehezebb azonban a kérdés, ha régi, beszáradt vérről van szó. Ilyen régi, beszáradt vér kimutatására néha elegendő, ha a vizsgálandó véryomot több oldalról megvilágítjuk, miáltal a vérfolt csilláma jelentkezhet. Ugyanis a vér festőanyaga (haemoglobin) régi, beszáradt vérnél széthasad globinra és haematinra utóbbi, a haematin okozza, hogy a vér visszavert napfényben zöldesen, ráeső vagy áteső napfényben vörösesen csillog. Friss vérnél ez természetesen nem áll fenn, mert ennél a haemoglobin nincs széthasadva. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy régi, beszáradt vérnél is csak igen kedvező esetben észlelhető a vérfolt csilláma, de még ilyenkor sem bizonyító, mert más festéktől is eredhet. Ettől eltekintve is, a bűnügyi szempontból fontos véryomok nemcsak nyílt, világos helyen fordulhatnak elő. Lehet pl. hogy a véryomot az alapról tisztogatással eltávolították (padlót felsúrolták, cipőt kitisztították, öltönyt kimosták stb.), miáltal a vér a padlóres porában, a cipő varratában vagy a cipőmáz alatt, az öltöny hajtásában, a kimosott öltöny bélésében, egy szerszám legkisebb eresztékeiben és hasonló helyeken, — ha kis mennyiségben és igen finom elosztásban is, — de mégis jelen van. Gyakran mosdóvizet, mosdóeszközöket, esetleg mosdó és illemhelyek levezető csöveinek könyökdarabjait kell vére átkutatnunk.

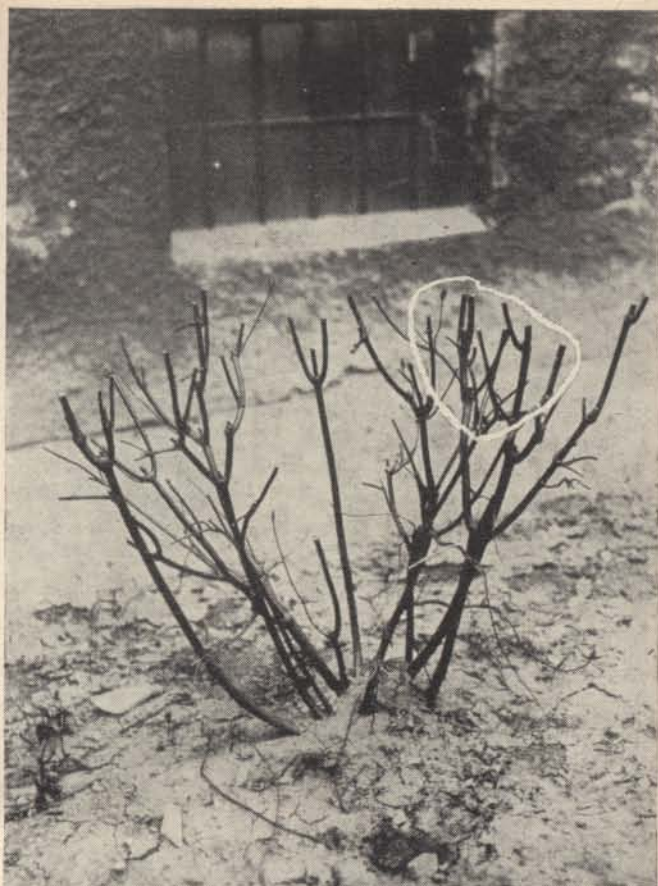
De még ha nyíltan szem előtt fekszenek is a véryomok, számolni kell vele, hogy az időjárási viszonyok behatására, már rövid idő múlva, a szabad szem számára felismerhetetlenné válhatnak.

Mindezekből látható, hogy ez az eljárás csak kivételesen, igen kedvező körülmények között vezet eredményre.

Rejtett vérnyomok felkutatására különböző vegyi előpróbák szolgálnak. Ezek mind a vérnek oxigént átadó hatásán alapulnak. Elég rámutatni a hydrogensuperoxid-, guajaktinktúra- és a benzidin-próbára.

Ezek a vegyi előpróbák azonban csak negatív bizonyítékként szerepelhetnek: ha nincs reakció, akkor a gyanús helyen nem lehet vér. Ha a reakció pozitív, akkor „lehet“ vér jelen, de éppen úgy lehet sok minden más is (pl. vasrozsa, ami a régi beszáradt vérral könnyen összetéveszthető).

A mikrokémiai vizsgálati eljárásoknál így pl. — a *Ridègh—Olchváry*-féle Nyomozástanból is jól ismert (431. old.) — Teichmann-féle haeminpróbánál, éppen megfordított a helyzet. Itt a pozitív eredmény a megnyugtató (haeminkristályok képződése), a negatív eredmény (haeminkristályok elmaradása) azonban nem, mert lehet, hogy a kristályosodás egészen jelentéktelen hiba, vagy a végrehajtásnál használt különböző vegyszerek behatására marad el. Negatív lesz az eredmény akkor is, ha a vérfesték oldhatósága lecsökken. A vér jelenléte ebben az esetben csak akkor van bebizonyítva, ha színképelemző eljárással a vérré jellegetes elnyelési csíkokat sikerül kimutatni. (Ezt az eljárást szintén részletesen

Vér jelenlétének kimutatása a cikkben ismertetett eljárással. A nyomok háromhetesek, eső többször áztatta.

tárgyalja a Ridegh—Olchvály-féle könyv. 431. old.) Nem áll fenn azonban ez a lehetőség az előbb említett vegyi előpróbáknál. Ezek valamelyikének végrehajtása után már nem lehetséges a színképelemző vizsgálat, mivel minden vegyi előpróba anyagvesztéssel jár.

Már ebből is látható, hogy a vér kimutatására szolgáló eddigi vegyi előpróbák, illetve vizsgálati eljárások nem tökéletesek, mindegyiknek van valami hibája, több-kevesebb hátránya.

A tudomány természetesen újabb és újabb kísérletekkel igyekszik ezeket a hiányosságokat kiküszöbölni. Állandóan kutat újabb és újabb eljárások után, amelyek mind arra irányulnak, hogy a vért az eddigieknél egyszerűbben és biztosabban lehessen kimutatni.

Ennek a cikkemnek célja egy új vegyi előpróbát ismertetni, amely ránk, csendőrökre, is nagy jelentőségű nemcsak azért, mert az eddiginél sokkal gyorsabban és megbízhatóbban már a helyszínen maga a csendőrnnyomozó is meg tudja állapítani valamely gyanus foltról, hogy az vér-e, hanem elsősorban azért, mert az ilyen gyanus foltok felkutatását is lényegesen megkönnyíti.

Két német vegyésznek ezelőtt kb. 2 évvel sikerült összeállítani egy olyan fehér port (világító anyagot), amelynek segítségével vérvnyomokat világitásra lehet készíteni. Az eljárás nem más, mint egy oxidációs folyamat. Lényege az, hogy ha az említett fehér port, szódát és hidrogénszuperoxidot tartalmazó folyadék haeminnel (a vér festőanyagának egyik alkateleme) érintkezik, a vér világoskék, hosszantartó fénnel világitani kezd.

Ennek az új eljárásnak különösen véres bűncselekmények nyomozásánál van nagy jelentősége, ahol fontos annak a biztos eldöntése, hogy vannak-e egyes tárgyakon vérvnyomok.

Az eljárás gyakorlati végrehajtása nagyon könnyű. Egyszerűen bepermetezzük a kérdéses folyadékkal a vérre gyanus helyet, vagy tárgyat s ha ott vér van (akármilyen kis mennyiségben is) — az említett érdekes fényreakció okvetlenül fellép. A permetezéshez célszerű vastag üvegből készült és gumilabdával ellátott üvegpermetezőt (fixálót) alkalmazni.

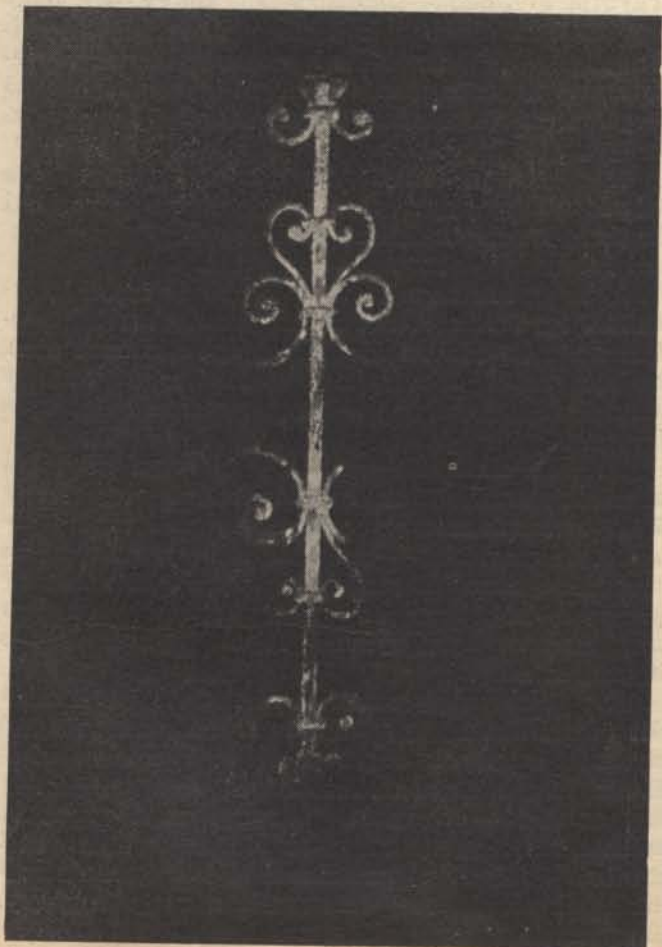
A vizsgálathoz kétféle oldat is használható, mindkettő egyformán eredményesen.

A kísérletek folyamán felmerült a kérdés, hogy milyen magatartást tanúsít az oldattal szemben a friss vér és hogyan viselkednek régi, beszáradt vérvnyomok. Az erre irányuló kísérletek mind azt eredményezték, hogy friss vérvnyomok — amiket különben is könnyű szerrrel fel lehet ismerni — alig világitanak, ellenben beszáradt, régi vérvnyomok világoskék, hosszantartó fénnel világitanak. Minél régebbi a vérvnyom, annál erőteljesebb a fényjelenség. Ennek egyszerű a magyarázata: tudjuk, hogy friss vér esetén a haemoglobin még nincs széthasadva. Minél régebbi azonban a vérvnyom, annál több haematin válik le a globinról. Mivel pedig a világitást tulajdonképpen a haematin váltja ki, érthető, hogy mennél idősebb a beszáradt vérvnyom, annál erősebb a világitás.

Maga a világitás időtartama kb. 5—6 perc, ennek elteltével a vérvnyom fokozatosan elhalványul. Ismételt bepermetezés után megismétlődik a fény-

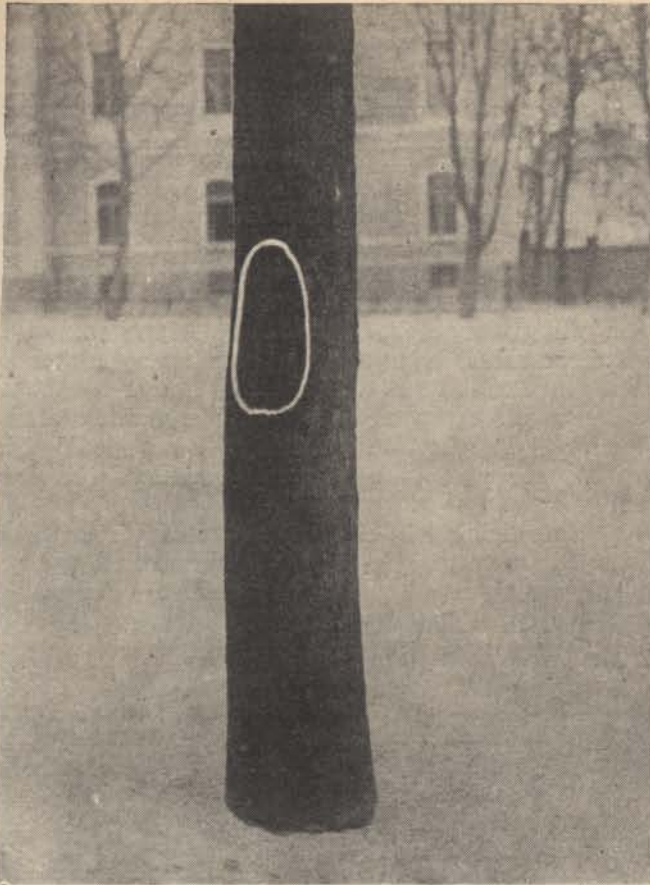

Vérnyom a falon: bal képen permetezés előtt, jobb képen az után. Nyomok négyhetesek.

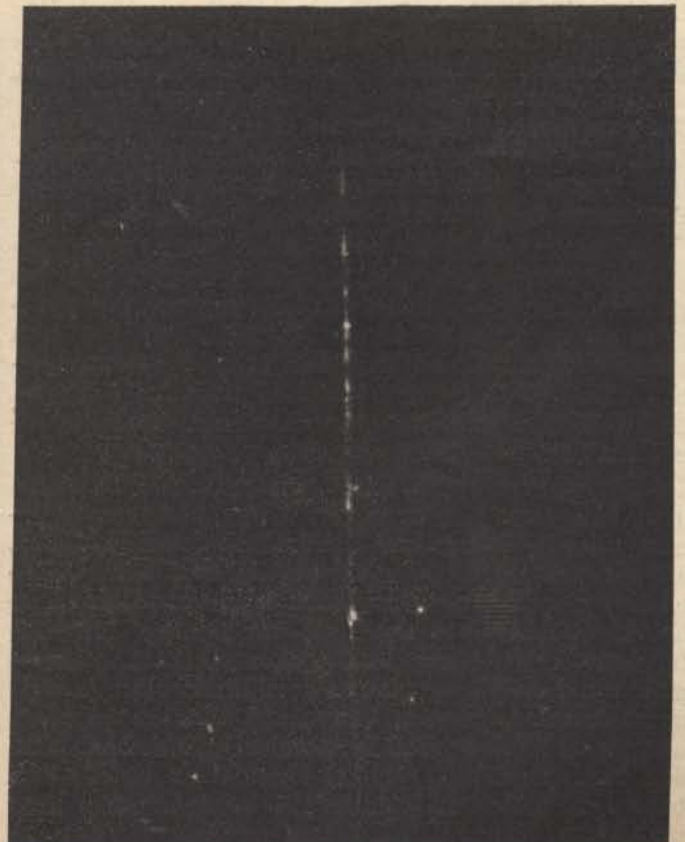
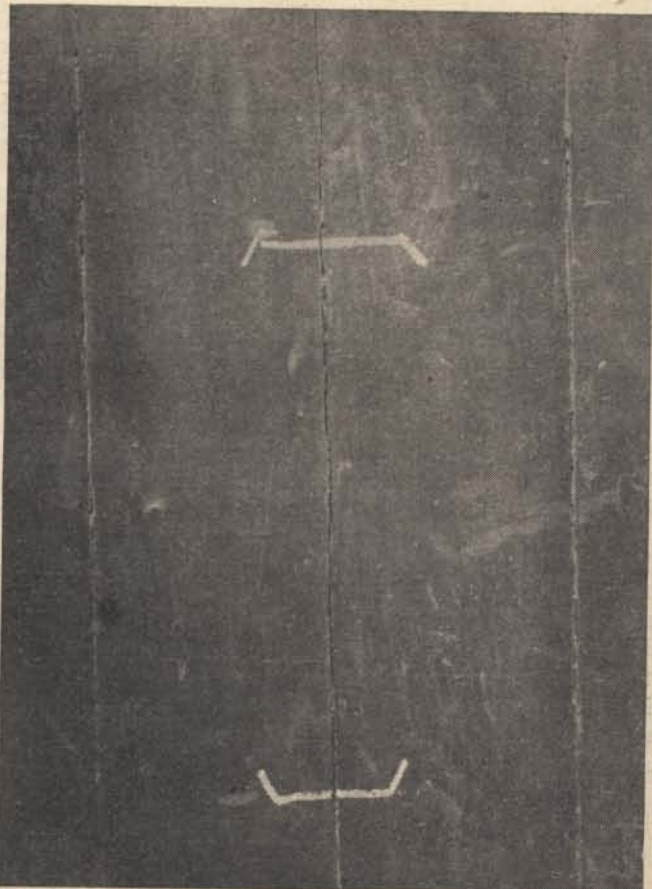

Vérnyom rozsdás vaskerítésen. Nyomok kéthetesek.

Vércsurgási nyom kimutatása. Nyom háromhetes.

Vérnyom a felsuolt padló részében.

jelenség is. Tehát ugyanaz a vérnyom többször is bepermetezhető eredményesen.

Felmerülhet a kérdés, hogy más anyagok milyen magatartást tanúsítanak a reakció-oldattal szemben?

Az erre irányuló és a legkülönbözőbb anyagoknál végzett kísérletek mind megnyugtató eredményel végződtek és azt bizonyítják, hogy kizárólag a vér haeminje képes a fényreakciót kiváltani. Így pl. nem világít: a nyál, vizelet, bélsár, genny és más testi váladék, szerves és szervetlen festőanyagok, szövet, bőr, a legkülönbözőbb gombafélék, penészes kenyér, olaj, a föld (humus, agyag, homok), kőzet, fű, fa, lomb, fém (vörös- vagy sárgaréz, ólom, cink stb.), rozsdá stb., stb.

Erősen oxidáló anyagok a vizsgálati oldattal kezelve, szintén előidéznek ugyan egy gyöngye és nagyon gyorsan lezajló fényjelenséget, ez azonban nem okozhat zavart, mert egyrészt a vér által előidézett világlás sokkal erősebb és hosszantartóbb, másrészt a bűnügyi gyakorlatban nem igen fordulnak elő ilyen oxidáló szervetlen anyagok. A mindennapi életben előforduló különböző anyagok, amelyek a vérrel esetleg összetéveszthetők, egyáltalában nem reagálnak az oldatra. Kivételt talán egyedül a vasrozsdá képez, amely a kérdéses oldattal való permetezéskor egy pillanatra fellobban ugyan, de nyomban el is alszik. Az egész fényhatás csak egy szempillantásig tart. Éppen ezért semmikép sem téveszthető össze a vérrel, amely — mint említettem — percekig tartó, egyenletes világoskék színnel világít.

A tárgyilagosság kedvéért meg kell említenem, hogy az oldat néha — a leggondosabb összeállítás ellenére — már önmagában véve is gyengén világít. Ezzel a körülménnyel, amelynek oka valószínűleg az, hogy a felhasznált víz valamilyen oxidáló anyagot tartalmaz, a cikkem alapját képező német munka szerzője is számol, mert azt ajánlja, hogy ilyen esetben egy bizonyos karbolsavas vegyszert kell hozzáadni az oldathoz, mire az önvilágítás megszűnik. (Ezt a szert még nem volt alkalmam kipróbálni. Beszerzése folyamatban van.)

Megjegyzem, hogy ez az önmagában való világítás csupán szépséghiba, mely a lényegen mit sem változtat, mert — eltekintve attól, hogy sokkal gyengébb a vér által előidézett fényjelenségnél — csak akkor érvényesül, ha az oldat nagyobb mennyiségben van együtt (pl. a permetező üvegben vagy kiöntött tócsa), ellenben permetezéskor, ami a vizsgálatnak rendes módja, teljesen elenyészik.

Mindezek alapján tehát nyugodtan állíthatjuk, hogy más anyag, mint a vér és úgy, ahogy a vér — nem világít. Nyugodtan állíthatjuk továbbá azt is, hogy ennek az eljárásnak a segítségével a legkülönbözőbb alapon levő vérnyomok is könnyen felismerhetők. Utóbbinak szemléltetésére néhány fénykép-felvételt készíttettem. A képeken látható vérnyomok mind más-más alapon fordulnak elő. A vérnyomok színe annyira összeolvad az alap színével, hogy a nyomok szabad szemmel alig láthatók. Minden vérnyomról két felvétel készült: az egyik sötétben, a vizsgálati oldattal való bepermetezés után mutatja a vérnyomot, a másik ugyanaz a vérnyom nappal, az oldattal való kezelés előtt. A nappali felvételeken a vérnyom helyét megjelöltem. A képek-

ből jól kivehető, hogy az alapnak csak az a része világít, ahol vér van. A felvételek azt is bizonyítják, hogy a vér világító képessége lehetővé teszi a vizsgálati oldat által láthatóvá tett rejtett vérnyomoknak fénykép útján való rögzítését.

Az új eljárás, megbízhatósága mellett, igen érzékeny is. Számos kísérlet igazolja, hogy az oldat hatására még a legparányibb vérnyomok is világítanak. Vérnyomok, amelyeket tartós eső annyira elmosott, hogy szabad szemmel már egyáltalában nem láthatók, a permetezés után még mindig erősen világítóképesek. A 2. számú képen pl. jól látható, amint a vérnyomok a sárkaparó alatti sárrétegen keresztül is világítanak, ahová a többszöri eső leverte. (A kaparó alatti rész eredetileg vérmentes volt.) A 7. számú képen egy véres padló felsurrolása után a padlóres porában rekedt vérnyomok láthatók.

Hasonlóképpen ki lehet mutatni vízben is egészen kis mennyiségű vért. Így kimutattak pl.:

2 csepp vért egy liter vízvezetéki vízben,

4 cseppet 2 liter szappanos vízben,

6 cseppet 5 liter szennyvízben.

Nagyon piszkos víznél erősebb a fényjelenség a piszok leülepedése után. Egészen csekély vértartalmú folyadékban természetesen csökken a fényerősség. Ha ilyenkor egy kevés kálicsot alkalmazunk, úgy nő a világítóképeség, de csökken a hatás időtartama, rendszerint egy percig tart. A víznél figyelembe kell venni azt is, hogy a vízben és a szappanban levő hypochlorit magábanvéve is kiválthat egy nagyon gyenge, de azért észrevehető és nagyon gyorsan (kb. 1 másodperc) alatt lezajló fényeffektust.

Nagy előnye az új eljárásnak, hogy nem okoz anyagvesztést, úgy, hogy a vér a folyadékkal való kezelés után további vizsgálatokra is alkalmas marad. Így eredményesen végrehajtható a színképelemző vizsgálat, amely mint láttuk, az eddigi előpróbák után már nem volt lehetséges. Még egészen parányi, szabad szemmel nem látható, de ezzel az eljárással mégis felkutatott vérnyomoknál is sikerült színképelemző vizsgálatot kimutatni a vére jellegzetes „elnyelési csíkokat“.

De ugyanígy alávethető a folyadékkal kezelt vér serologiai vizsgálatoknak is (pl. Uhlenhut-féle praecipitin reakció), amelyeknek célja a vér-fajtának a megállapítása.

Említettem, hogy a csendőrnnyomozó részére elsősorban azért értékes az új eljárás, mert a helyszínen levő vérnyomok felkutatását is megkönnyíti. Lássuk, hogyan történik ez:

Nem kell mást tenni, mint a *Ridegh-Olchváry*-féle nyomozástanból ismert módon, kombinációs és rekonstrukciós munkával elképzelni, hogy a helyszínen hol lehetnek vérnyomok, utána ezeket a helyeket a vizsgálati oldattal egyszerűen végigpermetezni. Az eljárás hasonlít a lappangó ujjnyomok előidézésére szolgáló porozó eljáráshoz, azzal a különbséggel természetesen, hogy itt ecsetelés helyett permetezünk.

Ilyen módon a tágabb helyszín, illetve nagyobb tárgyak is gyorsan és eredményesen átkutathatók vére.

Mivel a világoskék világítás különösen sötétben mutatkozik erősen, arra kell törekedni, hogy a helyszínen, illetve a permetezés helyén lehetőleg sötét,

Ez is a gyakorlathoz tartozik...

Lengyel László főhadnagy felv.

vagy legalább is félhomály legyen. Nappali világosságban vagy erős lámpafénynél a fényjelenség nem érzékelhető, mivel a látható fénysugarak elnyomják a vér és az oldat érintkezésekor létrejövő kékes fényt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nappal teljesen eredménytelen az oldattal való kutatás. Egyes kisebb tárgyak, illetve kisebb területek nappal is átvizsgálhatók, ha gondoskodunk róla, hogy a vizsgálandó terület, illetve tárgy sötétben vagy legalább félhomályban legyen. Erre a célra alkalmas lehet egy kartondoboz, esetleg faláda, mellyel letakarjuk a vizsgálandó felületet. A dobozra (ládára) célszerű egy kis kerek nyílást alkalmazni, hogy ezen át szemlélhessük a letakart felületet.

Az oldattal kezelt vérnyom nappal is felismerhető ugyan azáltal, hogy a vérnyom az oldat hatására fehéren felhabzik, ez azonban nem elég, mert — eltekintve attól, hogy a felhabzást a véren kívül esetleg más anyag is kiválthatja, — egészen kis vérnyom könnyen elkerülheti a figyelmet, míg sötétben egészen parányi vérnyom is feltűnik.

Röviden összefoglalva a mondottakat, megállapíthatjuk tehát, hogy az új eljárás:

1. **Megbízható**, mert eltekintve attól, hogy a legparányibb vérnyomot is kimutatja, mind a pozitív, mind a negatív eredmény megnyugtató bizonyíték. Ha ugyanis a világítás létrejön, ez csak vértől származhat, a világítás elmaradása viszont kizárja a vér jelentését. Megjegyzendő, hogy a vizsgálat csak akkor lesz eredményes, ha frissen elkészített oldatot

használunk, mert 8—10 óra múlva már csökken a világítóképeség, 24 óra elteltével pedig teljesen elveszti a hatását. Maga az oldat tehát nem tárolható, esetenként kell elkészíteni és lehetőleg már az elkészítés napján elhasználni. Az összeállításához szükséges vegyszerek külön-külön sokáig elállnak.

2. **Egyszerű és gyors**, mert egyszerű permetezéssel az egész helyszínt — még a tágabb helyszínt vagy nagyobb kiterjedésű tárgyat is gyorsan és eredményesen át lehet kutatni, illetve valamely gyanus foltról már a helyszínen meg lehet állapítani, hogy az vér-e.

3. **Nem jár anyagvesztéssel**, utána a vér még további vizsgálatokra is alkalmas.

4. Lehetővé teszi a rejtett vérnyomoknak fénykép útján való rögzítését.

5. **Olcsó**, mert 100 cm oldat, amely mennyiség egy alkalomra rendszerint elég, mindössze 80—90 fillérbe kerül.

Mindezek az előnyök, szerény véleményem szerint, indokoltá teszik, hogy az oldattal legalább a nyomozó alosztályok elláttassanak.

Forrásmunka: Dr. habit. W. Spechtnek „Die Chemilumineszenz des Hämins, ein Hilfsmittel zur Auffindung und Erkennung forensisch wichtiger Blutspuren“ című munkája.

Ki tudta?

INRI a keresztfán azt jelenti: Jezus Nazarenus Rex Judeorum, magyarul: Názáreti Jézus, a zsidók királya.

Hozzászólások a korszerű portyázás kérdéséhez.

III.

Irta: CZEGLÉDY JENŐ őrnagy.

A m. évi augusztus 1. és 15-iki Csendőrségi Lapokban hasonló cím alatt közlemény jelent meg, amely a korszerű követelményekre hivatkozva, a jelenlegi lassúnak nevezhető portyázási rendszerünk megváltoztatását szorgalmazza.

Aki az őrsök biztonsági szolgálatát, a beosztotakra háruló szolgálati teendőket ismeri, megállapíthatja, hogy valóban elérkezett az őrsök tehermentesítésének az ideje. A mindinkább szétágazó különféle szolgálati tennivalók és kötelességek feltartóztathatatlanul szaporodnak. Ezzel szemben az őrsök létszámviszonyaiban egyelőre nem remélhetünk olyan kedvező és állandósuló javulást — bár e téren minden lehető megtörténik —, amely kívánatos lenne. Ékként különösen fontos és indokolt, hogy az őrsök szolgálatkezelése gyors, rugalmas, a mai követelményeknek mindenben megfelelő legyen. Ezekre a körülményekre figyelemmel csakis örömmel üdvözölhetünk minden olyan lépést, amely az őrsök szolgálatkezelését — értve ezalatt elsősorban a külszolgálat vezénylése körüli teendőket — megjavítani, közvetve pedig az őrsökre beosztott csendőröket tehermentesíteni igyekszik.

Ezt a célt, a „korszerű“ portyázási rendszert, általában a jelenleginél jóval szabadabb keretek között mozgó, őrzárati beosztások nélküli portyázási rendszerrel javasolja a cikk elérni.

Alábbiakban a felmerült számos részletkérdés közül a távolsági kimutatás (Táv. kim.) szerinti szolgálatba vezényléssel s a külszolgálatban álló járőrök erejével óhajtok foglalkozni. Úgy gondolom, hogy ezek a kérdések a legfontosabbak.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy egyes parancsnokságoknál (pl. a debreceni kerület területén) — a Szut. jelenlegi rendelkezéseire alkalmazkodva — már eddig is történtek olyan intézkedések, amelyek a külszolgálat kezelést rugalmassá, a mai követelményeknek megfelelővé tették. A gyakorlatilag jól bevált rendszert igen egyszerű eszközökkel lehetett elérni, meghonosítani. Az őrsparancsnokok parancsot kaptak, hogy a külszolgálatokat túlnyomóan ne az előre meghatározott őrzárati beosztás, hanem a Táv. kim. szerint vezényeljék.

Ez az eljárás tulajdonképpen nem is nevezhető újításnak. A Szut. 250. p.-ban megtaláljuk mindazokat a rendelkezéseket, amelyek a fent vázolt szolgálatba vezénylést megengedik, sőt a hivatkozott pontból azt is láthatjuk, hogy az őrzárati beosztáshoz való göresös ragaszkodás nem kötelező. „Az őrzáratok összeállításának célja csupán a rendes szolgálatok vezénylésének megkönnyítése...“

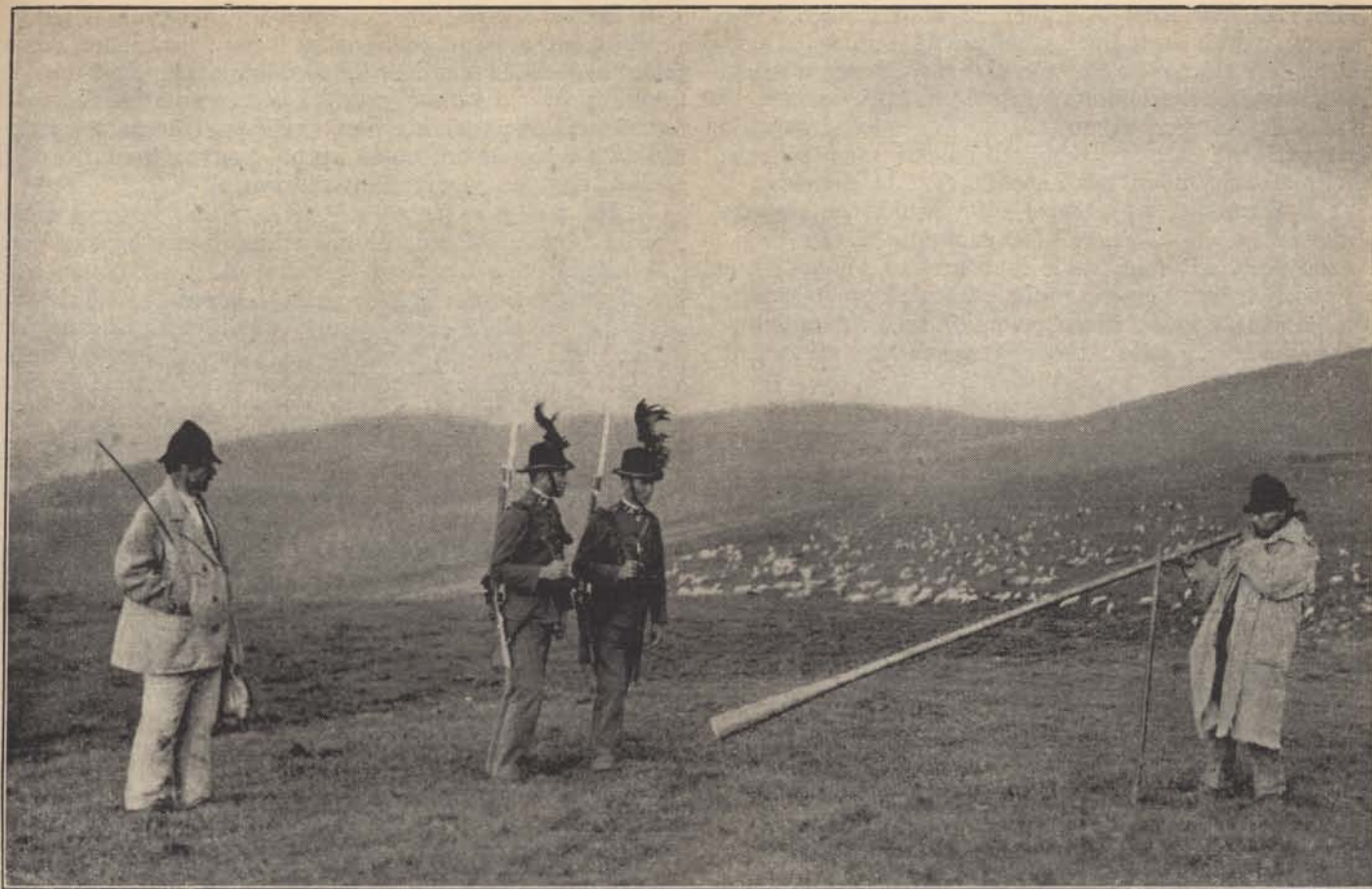
Hogy minden egyes Táv. kim. szerinti szolgálatba vezénylésnél ne legyen szükség a távolság, időkiszabot hosszadalmasabb kiszámítására, célszerűnek mutatkozott, minden eshetőségre számítva, már előre összeállítani ilyen kis szolgálatokat. Ezeknél az előre elkészített kis szolgálatoknál az őrsparancsnok őrskörlete különleges szolgálati viszonyaira különös figyelemmel volt. Ezen segédlet alapján minden további számítás nélkül ki lehet tölteni a szolgálati lapot. Hamégis előfordul, hogy olyan irányba

kell járórt vezényelni, amelybe eső tereptárgyak portyázási ideje előre nem lett kiszámítva, az ilyen járőr szolgálati idejét esetről-esetre kell kiszámítani. Ez az eshetőség csakis igen nagy kiterjedésű őrskörleteknél fordulhat elő. Az átlagos vagy kis területű őrsöknél pár hét alatt az összes elképzelhető szolgálatokról rendelkezésre fognak állni az adatok.

Amelyik szárnyparancsnokságnál az ilyen módszer szerinti szolgálatkezelést elrendelték, a szolgálati havifüzetek átvizsgálásánál különösen azt is el kell bírálni, hogy vajjon valóban a Táv. kim. szerinti szolgálat kezelésére fektette-e a súlyt az őrsparancsnok. Ha nem, irányítóan közbe kell lépni. Az eredmény egyrészt a gyors, időtkímélő, a mindenkori viszonyokhoz igazodó, „korszerű“ szolgálatkezelésben, másrészt a mindinkább emelkedő irányzatú külszolgálati óraszámok leszorításában, csökkentésében nyilvánul meg.

Az őrzárati beosztás szerint vezényelt szolgálat csak akkor merevíti meg a jelenlegi utasításainkon alapuló rendszert, ha elsősorban ahhoz igazodik az őrsparancsnok. Ez nemesak nehézkessé, megkötötté teszi a szolgálat kezelését, hanem a felesleges utak leportyázásával a külszolgálati óraszámokat is indokolatlanul növeli, bár nem szabad megfedkezni arról sem — különösen nagy kiterjedésű őrskörleteknél —, hogy az őrzárati beosztások alapján vezényelt szolgálatokra is lehet szükség. Ilyen pl. az az eset, amidőn egy távoli, esetleg az őrskörlet szélén fekvő tereptárgynál kell a járőrnek megjelenni s a közbe eső tereptárgynál már régebben nem volt járőr. Helytelen lenne, ha a járőr — figyelemmel az időt nyelő mielőbbi bevonulásra — dolgavégeztével, anélkül, hogy a közbeeső tereptárgyakat leportyázta volna, hazaiparkodik. Ez az eljárás merőben ellenkeznék a megelőző szolgálat fogalmával. Illy módon a járőr nem is értesülhetne a közbeeső tereptárgynál történekről, a lakosság nem tehetné meg feljelentéseit, stb. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a Szut. 250. p. 3. bek. értelmében havonként legalább egyszer minden községet és tereptárgyat feltétlenül le kell portyázni. Ha csak akkor és oda ír elő az őrsparancsnok szolgálatot, ahol és amikor arra szükség van, előállhat az az eset is, hogy egyik-másik tereptárgynál nem volt egész hónapban járőr. Bármennyire helyes is az az elv, hogy a megszorított szolgálati feladatok mellett a csendőr erejét és idejét, amennyire csak lehet, kímélni kell s a járőr csakis határozott feladattal induljon szolgálatba, különösen a megelőző szolgálattal kapcsolatos teendők és tudnivalók szempontjából elengedhetetlen, hogy időnkint — legalább havonként egyszer — az őrskörlet minden tereptárgya le legyen portyázva. Ezt a célt csakis határozott feladattal több-kevesebb tereptárgyhoz kivezényelt járőrözéssel nem lehet mindig elérni. Az elmaradt tereptárgyaknak egy szolgálatval való leportyázására e tereptárgyak sorozatát magába foglaló őrzárati beosztás szerinti kivezénylés különösen alkalmasnak látszik. Kérdés ezután, — figyelemmel arra is, hogy a Táv. Kim. szerinti szolgálatba vezénylés fokozásának jelenleg semmi akadálya sincs — hogy vajjon az őrzárati beosztást feleslegesnek kell-e tartanunk?

Összegezve a fentieket, a következőket állapíthatjuk meg: A mindenkori viszonyokhoz alkalmazkodó — tehát időnkint kiegészített, illetve átdolgo-

A kárpátaljai juhász bemutatja havasi kürtjét.

Miglécz Béla cső. — Volóci őr — felv.

zott — őrjáratok beosztások épségben hagyása mellett (Szut. 244. p.) a külszolgálatokat elsősorban és főként a Táv. Kim.-ok alapján kell vezényelni. Attól nem kell tartani, hogy az előre összeállított sok kisebb-nagyobb szolgálatot magába foglaló segédlet ismét merevvé teszi a rendszert. Egy jó őrparancsnoknak tudnia kell, hogyan és miképpen csoportosítsa tereptárgyait.

Minden esetben egyenként kiszámítani a szolgálat tartamát nehézkes, időtrábló munka. Nagy őrön, ahol akár négy-öt járőr is egyidőben indul szolgálatba, valóban megterhelés. Attól sem kell tartani, hogy az őrparancsnok határozott feladat és cél nélkül vezényli szolgálatba a járőrt. Manapság csupán őrjáratportyázás céljából ritkán indulnak szolgálatba a csendőrök. Rendszerint annyi szolgálati meghagyása van a járőröknek, hogy az ügydarabok iktatószámait alig lehet a szolgálati lap megfelelő rovatában feltüntetni.

A Szut. 32. §-ában foglaltak általában szabad kezű engednek az őrparancsnokoknak a szolgálatba vezényléseknél. Az őrjáratokhoz való ragaszkodás nemhogy nem kötelező, de az utasítás szellemével ellentétes is. Ha szükséges, a járőröknek bármilyen községek, tereptárgyak, bármilyen sorrendben és bármilyen irányban való leportyázása előírható. Sőt az őrparancsnok egyes községek és tereptárgyak leportyázására is vezényelhet járőröket. Ennél nagyobb önállóságot adni szinte nem is lehet.

A Szut. 6. melléklete szerinti időkiszabatot el-
törülni s a szolgálati idő meghatározását minden

egy esetben az őrparancsnokokra bízni, zavarokra vezethet. E kérdésben (részre hajlás gyanúja!) a feltétlenül kívánatos egyöntetű felfogást előírás, szabályozás nélkül biztosítani nem lehet. Eltekintve ettől, a szolgálatba vezénylés után olyan körülmények is felmerülhetnek, amelyek az őrparancsnok által előre megállapított időkiszabatot megváltoztatják. A Szut. 6. melléklete szerinti adatok alkalmazásánál általában ilyen esetek nem fordulhatnak elő. Ott minden eshetőségre számolva vannak az adatok feltüntetve. A szolgálatot lelkiismeretesen ellátó csendőr a felesleges idejét nem fogja elfecsérelni. Külszolgálat alatt talál hasznos elfoglaltságot még akkor is, ha már a szolgálati teendőit elvégezte.

Kétségtelen, hogy a mai portyázási rendszer sok helyen megmerevedett, sablonossá, egyhangúvá vált. Ez azonban az egyének hibája. A Táv. Kim. szerinti szolgálatba vezénylés meghonosításával, ahol szükséges, az előjárók irányító, befolyásoló és ellenőrző tevékenységének fokozásával a mai viszonyoknak megfelelő, célirányos és gazdaságos szolgálatkezelés biztosítottnak tekinthető.

Az őrökre háruló fokozott követelmények, a sok külszolgálat mellett első pillanatra az egy főből álló járőrök szolgálatba vezénylése különösen előnyösnek tűnik fel. A létszámnehézségekre is figyelemmel kívánatosnak látszik az eddigi két csendőr helyett egyet vezényelni. Valóban tekintélyesnek nevezhető az az erőmegtakarítás, ami az egy fő alkalmazása mellett kimutatható, nem is számítva azt, hogy a

feleslegesnek látszó csendőrt az őrsparancsnok bármilyen egyéb szolgálati teendőre is felhasználhatja. Általában előnye az egy fős járőrnek, hogy a szolgálatot kevesebb csendőrrel lehet ellátni, azonos létszámnál kétszer olyan sűrűn lehet az őrskörletet portyáztatni. Az egy főből álló járőr magárahagyatottságában jobban hozzászokik az önállósághoz.

A Szut. 260. p.-ja sorolja fel azokat az eseteket, amidőn egy fő vezényelhető szolgálatba. Az egy fő vezénylését azonban csak fenntartással engedi meg, kimondva, hogy egy csendőr csakis akkor teljesíthet szolgálatot, ha „az illető” csendőr teljes megbízhatósága mellett önálló szolgálatteljesítésre minden tekintetben alkalmas.

Nálunk általában a két főből álló járőrökkel való portyázási rendszer honosodott meg. Ez a körülmény és a területi csendőrörsök mikénti megszervezése (terület nagysága, a létszám megállapítása, a szolgálati feladatok) szétválaszthatatlan, szoros kapcsolatban állanak egymással. Az egy főből álló járőrök mellett kisebb létszámú és kisebb működési területű örsökre van szükség. Két fős járőrözésnél fordítva: nagyobb létszám, nagyobb terület. Kis létszámú örsön a szolgálat elaprózódik, mert rendszerint kevés időre és sűrűn kell a szolgálatot vezényelni. Az egymást követő kivezénylések miatt a belszolgálatkezelés, az oktatás, kiképzés rendszertelenné válik. Kis létszámú örsön a vezényléseknél különös nehézségekkel kell számolni. Ez a nehézség a jelenlegi nagy létszámúnak nevezhető örsöknél is fennáll, olyannyira, hogy létszámnehézségeken ismételt vezénylésekkel lehet csak segíteni. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a létszámot igen kedvezőtlenül befolyásoló gyengélkedéseket, megbetegedéseket. Egy jelenlegi 6–9 fős örsnél a szórványosan előforduló betegség nem számottevő. Kisebb örsökön egy, esetleg két fő távolléte a szolgálatkezelésben komoly nehézségeket okozhat. A nőtlen legénység miatt a közigazgatásra feltétlenül szükség van. Az étkezés kérdését másképpen nem lehet megoldani. Néhány főből álló örsön a közigazgatást nem lehet fenntartani. Szervezési okokból sem kívánatos a sok apró örs.

Kis létszámú örsök teljesen nyugodt viszonyok, csendes és törvénytisztelő lakosság mellett végezhetik eredményesen kötelességüket. A kis örsnek s ezzel kapcsolatban álló egy fős járőröknek anyagi ereje aránylag csekély. Az egy fős járőrözés csak tapasztalt és tanult, gyakorlott legénység mellett válik be. Ennek ellenére is rendkívüli feladatokat az egy fős járőr nem tud megoldani. Hátrány még az egy fős járőrnél az is, hogy az egyedüllet szabálytalanságok elkövetésére csábít s. az ellenőrzés nehéz.

A két főből álló járőr legfontosabb előnye, hogy ereje tekintélyes. A járőr tagjainak önbizalma nagy, megtámadtatása — ami ritkán következik be — nem lesz eredményes. A tennivalókat egymással megbeszélhetik. Különleges viszonyok között, a gondolataikat kicserélve, helyesen tudnak intézkedni.

Két csendőr sokoldalúbb lehet. A megengedett esetekben egymástól elválhatnak, külön-külön intézkedhetnek, hírt vihetnek, egymásnak segítséget hozhatnak, nyújthatnak. Egymást akaratlanul is ellenőrizve a szabálytalanságok elkövetésétől tartózkodni fognak. A fiatal csendőr az idősebtől sokat tanulhat, ekként a gyakorlati szolgálattal hamarabb megbarátkozik.

Tekintet nélkül a két főből álló portyázási rendszerünkre, a Szut. 260. pontja 8 esetet sorol fel, amidőn egy fő is vezényelhető szolgálatba. Ezek közül néhány eset a külszolgálattal is kapcsolatos. A Szut. eme rendelkezései alapján egy ügyes őrsparancsnok alkalmat és módot talál arra, hogy mindent, amit lehet, egy fős járőrrel intéztessen el.

Ha pedig a szolgálatot az egy fős járőrrel nem tudja foganatosítani, illetve az adott esetben az egy fő kivezénylését a Szut. hivatkozott pontja nem engedi meg, akkor a két főre a fent felsorolt főként biztonsági és előre nem látható okok miatt (közbejött rendkívüli feladat, házkutatás, elfogás, fegyverhasználat, a járőr tagjainak kényszerű elválása, napokra is kiterjedő szolgálat stb.) feltétlenül szükség van. Az egy fős járőrnek napnyugta előtt tervezett bevonulása, esetleges járőrtalálkozás vagy az ellenőrző járőrhöz való csatlakozása nem mindig remélhető. Ha már egyszer a járőr bármilyen csekély szolgálati feladattal elhagyta a laktanyáját, illetve az őrsállomását, az előre tervezett pontos bevonulásra számítani sohasem lehet. Eppen ezért, már a kivezénylés alkalmával olyan módon és mértékben kell a járőrök erejét szabályozni, hogy már eleve biztosítva legyen azok szabályszerű szolgálati kezelése és bevonulása. Ezt a biztosítékot — megítélésünk szerint — a Szut. 260. pontjában előírt rendelkezésekben maradéktalanul megtaláljuk.

Ezen biztonsági s szoros szolgálati vonatkozású követelményektől eltekintve, az egy fős portyázási rendszer — amint arra fentebb rámutattam — szoros és elválaszthatatlan összefüggésben áll a testület, közelebről az örsök szervezetével. Az egy fős portyázási rendszerre való esetleges áttérésnél az örsök kényszerű átszervezésével számolni kell.

Üzenet messzi sírokra.

*Ti, akik rab-földön pihentek,
Szeretteim, ne várjatok,
Aludjatok szép csöndesen ti szentek!*

*Ó, sokszor gondolok tirátok,
Sokszor gyötör a gondolat,
Hogy sírotokra most ki szór virágot?*

*S mikor bús könnyeim peregnék,
Egymásba omló árja ez
A honfigyásznak s fájó kegyeletnek.*

*Mert sírjaink is elrabolták,
S talán épp hamvatok fölött
Ülnek győzelmi tort gaz, gyáva hordák!*

*S a nevetek imámba zárva
Szent, izzó vágygal gondolok
A nagyszerű, dicső feltámadásra:*

*Mikor majd harsonák riadnak
És szétzúzzuk bilincseit,
Szegény hazám, milliónyi rab fiadnak!*

*S a viperákat eltiporva
Magyar virágot hinthetünk
Szabaddá szépült néma sírotokra!*

Szathmáry István

Erdély. Részlet a délkeleti Kárpátokból.

Életmentés a havasokban.

Irta: KOPACZ DÉNES alhadnagy (Tatatóváros).

1913 szeptember végén a volt brassói VII. számú esendőrkerülethez tartozott földvári őrsről, ahol mint próbacsendőrteljesítetett szolgálatot, a román határon üzött csempészet meggátlása végett ideiglenesen a rozsnyóvillanytelepi őrs megerősítésére vezényelték.

1913 október 3-án Sztojka Demeter őrsparancsnokom Ónya Mihály esendőrral járőrtársként szolgálatba vezényelt azzal a parancssal, hogy a brassói havasokon, a Bucsecs egyik határoszlopánál, találkozzunk a töresvári őrs járójával.

Október a havasokban úgyszólván a telet jelenti már. A völgyekben még aranylik a szépségéről híres erdélyi ősz, de fent a bércék birodalmában csontig ható hideg szelek, a csücsokről mindinkább lejjebb terjedő hómezők s a nyáron is igen gyakori sűrű ködök fogadják a havasok egészen különálló világába betolakodó embert.

Még sötét volt, amikor elindultunk. Nemsokára egy kis patak mellé szegődtünk. Annak mentén haladtunk egyre felfelé, a sötétben igen óvatosan, mert félháznyi sziklák és több öles mélységek tarkítják az ilyen havasokra vivő ösvényeket. Először lehullott levelű lomberdőben, majd sűrű fenyvesben haladtunk. Nyáron ilyenkor a nagy fülesbagoly huhogása s egy

pár éjjel élő kisebb madár füttye hallatszik legalább, de most semmi. Néma esend fekszik a sötét tájon, csak a csörgedező patakocska hallatja örökös hangját. Így botorkáltunk tovább, folyton erdőn, szűk mesgyén, melyen egy ember s legfeljebb a kis mokány lovacska kapaszkodhatik csak. A lehullott lomberdők kesernyész illatát felváltó nehéz tenyő-illat is kezdett már hígulni s ez jelezte, hogy közeledünk a vízmosságos havasi legelők felé. Hirtelen világos rózsaszínűvé vált az ég s reánk hasadt a hajnal. Ezt a szépséget leírni nem lehet, pedig a havas őszi hajnala szürkébb s így nem is olyan elragadó, mint nyáron, amikor mindent befed a rózsaszín lepel és fűszálon, levélen ezernyi szikrát hány a szokatlanul nagy harmatcsepp.

Szép, tiszta időnk volt, a felhő még nem szállt fel a völgyből. Elhagytuk már az őszi idő miatt zárva levő majolesti menházat s rátértünk a nehéz, sziklás, omladékos, útnélküli meredek oldalakra. A szél olyan vadul fújt már itt, hogy majdnem lesodort. Az idő kb. 10 órára járt. Amint a menházat 3-400 lépésre elhagytuk, kb. 100 lépésre az egyik szikla tövében egy összehúzódot emberi alakot pillantottam meg. Járőrvezetőm figyelmét is felhívtam, aki mindjárt csempészre gyanakodott. Ezért hangtalanul, rejtve megindultunk a sziklák között az illető felé.

Amikor kb. 30 lépésre megközelítettük, elhaló hangon, román nyelven megszólalt.

Közelebb menve hozzá megállapítottuk, hogy az illető turista ruhába öltözött nő.

A román ajkú járőrvezetóm kérdéseire elmondta, hogy Muston Walterné, született Ungarth Karolinának hívják. 1913 október 1-én férjével — aki angol mérnök — és annak egy angliai rokonával, egy kisasszonnyal, a román területen levő Szinaja nyaralóhelyről kirándultak a havasokba. Október 1-én 18 óra tájban az úgynevezett La Onu hegycsúcsához érkeztek. A havas, iagyos, meredek hegyoldalon a velük volt angol kisasszony megcsúszott és a hegyoldal Magyarországra felé eső részén lezuhant s a mélységben eltűnt. Férje nyomban a leány segítségére sietett, de alig tett pár lépést, a nagy köd miatt hirtelen beállott sötétségben az is megcsúszott és a hegyoldalon eltűnt. Kétségbeesésében a havas hegygerincen ide-oda futkosott és segítségért kiabált. Közben ő is megcsúszott s a meredek hegyoldalon lezuhant arra a helyre, ahol mi összetörve találtuk. Elmondta, hogy az érkezésünk előtti napon két ismeretlen férfi — valószínű csempész — ment el mellette. Kérte őket, hogy ne hagyják ott pusztulni, de azok szó nélkül tovább mentek.

Azon a helyen, ahol a súlyosan sérült nőt megtaláltuk, a terep olyan meredek és omladékos volt, hogy még megállani sem lehetett. Ezért a nőt karjainkra vettük és a térdig érő friss hóban a nem messze levő majolesti menházhoz vittük. Bemenni azonban nem tudtunk, mert erős zár volt az ajtón. A menház közelében fenyőgallyból tüzet raktunk és a didergő nőt a tűzhöz ültetve felmelegítettük. Ezután a magunkkal vitt táská élelemből enni adtunk neki. Mivel az ujjai a sérülésektől és a hidegtől annyira meg voltak gémberevedve, hogy fogni sem tudott, az ételmet a szájába kellett adogatnunk. Közben vizet kért s mivel ott a közelben víz nem volt, a mély völgyben levő, jéghideg hegyi patakhoz másztam le. Onnan a kalapomban nagy fáradság árán sikerült annyi vizet vinni, amennyit a nő egyszerre megivott.

Az összetört, lázas beteg azonban több vizet is követelt. Más alkalmas edény hiányában a menház körül talált ócska fadézsában — ami a menház kutyájának evőedénye lehetett — a mély völgyből újból vizet vittem fel neki. Kissé magához térve, síránkzni kezdett, hogy férje és az angol kisasszony valamelyik szakadékba zuhanva, biztosan meghaltak, mert dacára annak, hogy már harmadnapja fekszik azon a helyen, ahol őt megtaláltuk, még ez ideig senki sem kereste. Alaposan körülnéztünk a környéken, de nem találtunk senkit.

Ugy határoztunk, hogy a nőt mielőbb olyan helyre visszük, ahol még segíteni tudnak rajta s azután folytatjuk az eltűntek után a keresést.

A környéken senki nem járt, aki segíthetett volna, vagy az örsre segítségért elküldhettük volna. A többször megismételt kiabálásunkkal csupán egy kiálló szirten figyelő zergét riasztottunk meg, mely nagy ugrásokkal úgy eltűnt a sziklák között, mint a madár. Elhatároztuk, hogy a nőt rögtönzött hordágyon leszállítjuk a rozsnóvillanytelepi örsre.

A közeli ritkás erdőben kardommal két szál fiatal fenyőt kivágtam, hordágyrudaknak elkészítettem, bilines és fűzőláncokkal, valamint zsineggel

összekötöttük s hordágyat csináltunk. Az így elkészített hordágyat fenyőgallyakkal és mohával jól kibéleltük, a nőt ráfektettük, kardjainkat is a hordágyba raktuk, puskánkat nyakunkba akasztottuk és megindultunk az örs felé olyan úton, amelyen más teher nélkül is nehezen megy. Veszedelmes, omladékos, tenyérnyi széles ösvényeken vezetett utunk. Lá-bunk alatt sok helyen szédítő mélységek tátongtak. Vigyáznunk kellett minden lépésünkre, hogy meg ne induljon lépésünk nyomán a kőár s vele mi is a mélységbe. Itt-ott lélekzetviasszafojtva rakosgattuk lábunkat. Egyszer csak reánk szakadt a piszkos-szürke, átláthatatlan sűrű köd, mely síkossá tette a köveket, úgy hogy minden erőnket össze kellett szednünk. Percek alatt átáztatott ez a levegőben úszó víz, a völgyből felszállt felhő. Szerencsénkre az erős szél fél órán belül elhajtotta rólunk ezt a valóságos lidércnyomást, nemsokára füves talajra értünk és sokkal könnyebben haladtunk. Itt a kisborjú nagyságú, farkasölő, dühös nyájöröző kutyák támadtak reánk. Havast járó ember ismeri jól ezt a veszedelemet.

17 óra lehetett, amikor 5 óras út után nagy fáradtan beérkeztünk az örsre. A Brassóból telefonon kihívott dr. Depner orvos autón hamarosan kikergett és megállapította, hogy a sérültnek a jobb szeme kifolyt, jobb karja és jobb lába eltört. Testén annyi zúzott seb volt, hogy egy tenyérnyi ép hely nem akadt rajta. Elsősegélyben részesítés után autójával Brassóba szállította a súlyos sérültet.

Az örsparancsnokom parancsnoksága alatt még aznap 19 óra tájban — tehát alig kétórás pihenés után — az örsről hozzánk csatlakozott 6 csendőrrel és Barcarozsnyó községből a szintén csatlakozott, hegymászó készülékekkel felszerelt 6 polgári egyénnel, köztük a malolesti menház őrével, fáklyák és karbidlámpák világítása mellett elindultunk a nő férjének és az angol kisasszonynak keresésére, arra a helyre, ahol a nőt aznap 10 óra tájban megtaláltuk.

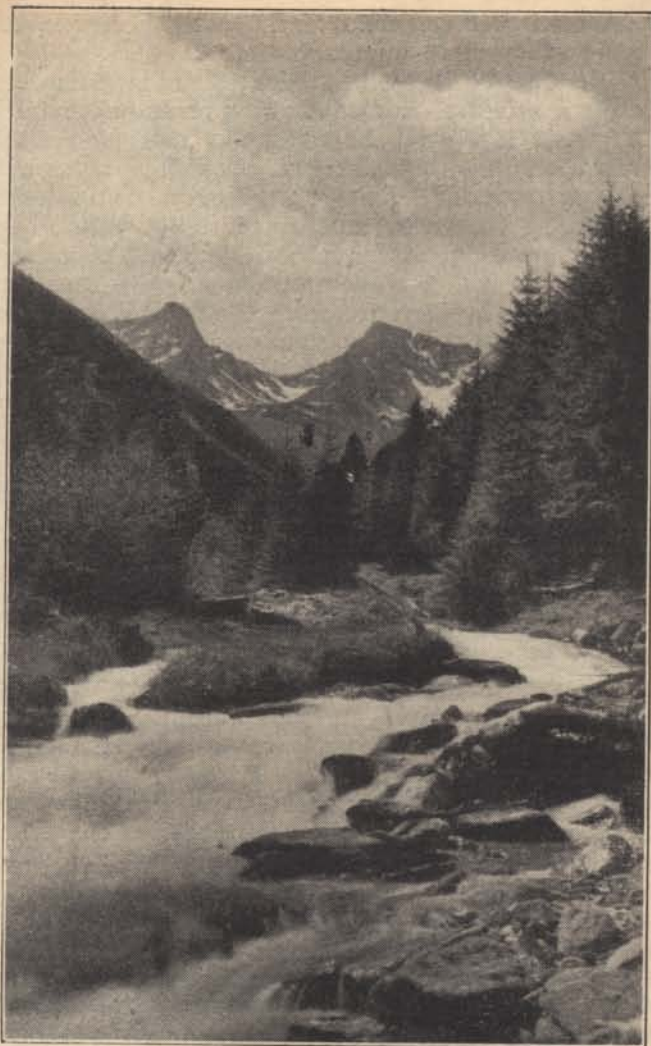
A menházhoz aznap 24 óra tájban érkeztünk meg.

A nagy sötétség és sűrű köd miatt a menházba mentünk és a reggelt megvártuk. Virradatkor mindnyájan az eltűntek keresésére indultunk. A meredek hegyoldalon, a térdig érő friss hóban megtaláltuk a nő hátizsákját, ami zuhanás közben szakadt le a hátáról. A sziklás, meredek oldalon való feljebbjutás igen kínos volt. Egymástól távolabb haladtunk csak, hogy a lábunk alól kitört kövek és itt-ott meginduló kőár (kőlavina) agyon ne üsse vagy el ne sodorja valamelyikünket. Légy módjára, a falhoz tapadva kúsztunk és vizsgálgattuk a repedéseket, szakadékokat. A csípős hideg szél majdnem letaszított. Így voltunk, amikor sűrű felhő borított el s ismét megáztatta és síkossá tette a sziklát, még veszélyesebbé téve munkánkat.

10 óra tájban a magas hegy tetejéről emberi hangokat és kiabálást hallottunk. Visszakiabálás útján megtudtuk, hogy az általunk megmentett nőt keresi a férje 12 emberrel. Ugyanis az angol kisasszony és a lezuhant nő férje csúszás közben egy sziklán megakadtak, ahonnan kisebb sérülések árán a hegytetőre vissza tudtak mászni.

Oda visszakerülve, a közben lezuhant asszonyt már nem találták meg. Abban a hiszembben voltak, hogy az asszony biztosan haza ment Szinajába se-

A délkeleti Kárpátokból: havasi patak.

gítséget hozni azért ők is ketten még azon az éjjel visszamentek Színájába. Ott tudták meg, hogy a nő nem ment haza.

A férj a meredek hegyoldalon nagynehezen leküszölt hozzánk és velünk együtt lejött a rozsnó-villanytelepi örsre, onnan pedig Brassóba, feleségéhez.

Az eset után 3 napra a sérült nő atyja, egy romániai gazdag földbirtokos (bojár), aki magyarul is elég jól beszélt, autóval megjelent az örsön. Sírva köszöntte meg, hogy a leányát megmentettük. Fejenként 300—300 korona jutalmat akart adni, amit természetesen nem fogadtunk el, arra való hivatkozással, hogy a leányát nem pénzért, hanem magyar esendőrökhöz illő kötelességből mentettük meg. Neveinket felírta és ígéretet tett, hogy az akkori román királytól: I. Károlytól 1—1 szép kitüntetést kapunk. Ígéretét be is tartotta, mert már 1913 november elején Romániából átutalták részünkre az úgynevezett „Barbatia si Credinte” 2. osztályú ezüst román kitüntetést. Az érem viselését öfelsége I. Ferenc József volt magyar király engedélyezte. Az elfogadás és viselés engedélyezése az 1914. évi május 17-én megjelent 21. számú Csendőrségi Lapok 238. lapoldalának jobb hasábján van letárgyalva. A megsérült nő 1914 tavaszán annyira felgyógyult, hogy Romániába haza mehetett. Távozása előtt 1—1 fényképet is kért tőlünk emlékebe, ugyanakkor pedig

Brassóban mindkettőnk részére 1—1 férfi aranyórát vásárolt emlékebe. Az órák hátsó belső fedelébe a saját, férje és a mi nevünket vésette bele. A brassói kerületi parancsnokság megengedte, hogy az órákat emlékként elfogadhassuk s az életmentésért járörvetőmmel együtt dicsérő okiratot is kaptunk, amit az 1914 június 21-én megjelent 25. számú Csendőrségi Lapok 300. lapoldalán tárgyal. A román betérés alkalmával, sajnos, úgy a dicsérő okirat, mint a kitüntetés többi magánholmimmal együtt elveszett. Csiktaploca községben lakó öcsém 1935-ben Bukarestben új kitüntetést szerzett s eljuttatta nekem. Viselését újból engedélyezték.

Ilyenkor nyárelőn mindig kínoz a vágy rég nem látott szülőföldem után. Az illatban úszó, madárdaltól hangos, virágzó székely erdők, égbenyúló hegyek, kolompoló nyáj s erdők alján megbújó eperfalombos kis falvak után. Nyílnak már ott is a vadvirágok, immár éppen huszonegyedszer, hogy eljöttünk onnan. Huszonegy nyár köszöntött már idegent ottani laktanyáinkban. A laktanyák türelmesek, várnak... Engem azonban elkapnak az emlékek s visznek vissza, messze, havasok aljába, régi laktanyák legénységi szobáiba, az erő, szeretet és megértés magyar világába, ahol székely és oláh kakastollas csendőr megszokott egyetértésben portyázta a rengeteget s együtt öregbítette a magyar csendőrség világhírét. Oda visznek emlékeim a hókoronás, délkeleti Kárpátok tövébe és béreceire. Ott történt ez az eset.

Magyar lélek.

Büszke vagyok, magyar vagyok!
 Ősapáim ősi jussán
 Ezer éve szántogatok.
 A lelkeim is ezer éves.
 Voltam nemes. Voltam béres,
 Voltam küllő, máskor kerék,
 Gémeskúton kő-nehezék.
 Meghajszolt vad, bús, árva rab,
 Égő könnyecsepp, rút sárdarab.
 Alltam gátat török ellen.
 Labanccal is verekedtem.
 Piavenál haldokoltam,
 Trianonban martir voltam...
 Mind azért, mert magyar voltam!

S mi vagyok most? Nyugtalan szél.
 Zokog bennem kelet és dél,
 Vergődik a ma, a holnap,
 Kétkedések ostromolnak.
 Sír bennem a magyar lélek.
 — Porszeme egy ezredvének —
 Mert a Tisza—Duna tájon
 Osztozunk a régi átkon
 S egymást marva, egymást tépve,
 Hahotázók öröme
 Fogatkozunk, mint a darvak,
 Vándorai nagy viharok...
 Sír bennem a vers, az ének,
 Sír bennem a magyar lélek,
 Mert megfogytunk, alig vagyunk
 Hü magyarok, jó testvérek!

Móra László

A fekete kalászu gabona legendája.

Mindig voltak és lesznek ennek a nemzetnek fia, kik mint katonák fegyverrel, vagy tehetségükhöz mérten ésszel, tudással, kitartással — még idegenben is — a haza rögéhez és a nemzethez ragaszkodva munkálkodnak minden téren a haza felvirágoztatásán.

A számtalan közül alább ismertetünk egyet, aki sok bajtársunk érdeklődésére tarthat számot, miután mi is legnagyobb részben az Istenáldotta magyar föld mellől, a magyar faluból kerültünk a testületbe.

Kormányzó Úr Ó Főméltósága a legutóbbi országos mezőgazdasági kiállításon megállott egyik kiállító-asztalnál, mert egy különös, fekete kalászu gabona ragadta meg magas figyelmét. Mint földbirtokos, érdeklődött is annak eredete iránt. A felvilágosító jelentés meghallgatása után magas megelégedését fejezte ki.

A kitüntetett kiállító *Veneny Lajos* hazánkfia volt. *Veneny Lajos* mint fiatal okleveles gazda, 1913/14. évben folytatott tanulmányokat az Országos m. kir. Növénynevelési Intézetben, Magyaróváron, 1914—1916-ban a világháborúban a volt cs. és kir. 78. gy. ezred kötelékében mint tartalékos hadnagy vett részt. 1916 júniusában a Bruszilov-féle hatalmas orosz támadás alkalmával hadifogságba került. A szibériai Tomszkba vitték. Itt az első hónapokban megtanult oroszul és elkezdte tanulmányozni az orosz mezőgazdasági szakmunkákat, első sorban a növénynevelést.

Mint hadifogoly tiszt 2—3 hónaponként fegyveres őrs kíséretében behetett a városba bevásárolni. Ezeket az alkalmakat használta fel arra, hogy Tomszk mezőgazdasági intézményeit (kísérleti állomásokat, gazdasági épületeket) felkeresse. Ismereteinek fokozottabb gyarapítása céljából megfelelő szakkönyvek felkutatása végett többször megfordult a tomszki könyvtárban is.

Egy alkalommal az őrs jóvoltából a város helyett a határba nagyobb kirándulásra mehetett. Ekkor egy tábla vetésre talált, mely sokféle fajtájú gabonáival olyan tarka volt, amilyent Európában sehol nem látott. Ez rendkívül felkeltette érdeklődését. Arra gondolt, hogy a sokféle egyed között bizonyára van olyan, amely az otthoni viszonyok között is megfelel s otthon meghonosítható valamennyi előnyével együtt. Sőt! Talán az áldott magyar földön tovább nemesíthető lesz... Mindjárt szedett is belőle 25—30 kalászt és magával vitte a táborba.

Némi ügyeskedés után, egy lengyel származású ezredes jóindulatából még sikerült néhányszor a határba kijutni, hogy kalász-készletét kiegészíthesse.

A hadifogoly-életben volt ideje bőven szakkönyvek tanulmányozására, a kalászkész és szemek kiválogatására és rendezgetésére. Ez a bűvárkodás a szibériai ideiglenes kormány földművelésügyi minisztériumának is tudomására jutott. Gyűjteményével együtt Omszkba, a nyugatszibériai növénynevelési intézetbe vitték. Az intézet Tomanoff nevű igazgatója elé került, aki kihallgatása után az intézetbe maga mellé vette, majd rábizta a búza-kísérletezéseket. Munkájával igen meg volt elégedve, mert

később kiadott tudományos művében is megemlékezett Venenyről és munkálkodásáról.

Az omszki intézetben behatóbban megismerkedhetett a szibériai és általában az orosz gabonafélékkel. Össze is állított magának egy most már általa nemesített kis gyűjteményt azokból a tavaszbúza és árpa fajtákból, amelyek Szibéria legfontosabb terményei voltak és amelyekről feltételezte, hogy a magyarországi viszonyok között jelentősége lehet.

1920 május havában útrakelt gyűjteményével hazafelé. Szentpéterváron az a meglepetés érte, hogy csak legénységi állományú egyéneket engednek haza. A tiszteket s így őt is internálták. Az a veszély fenyegette, hogy féltett gyűjteményét a már akkor bolsevizált uralom, amely munkásságát nem ismerte, elveszi. Ezért egy kórházvonattal a Kaukázusba ment. Magával vitte négyéves nélkülvételek közt, óriási szorgalommal összeállított gabonagyűjteményét, álmai kincsét. Zsebeiben, inge, ruházata alatt rejtegette, óvta a magvakat, amelyek mindegyikén — a világon mindenütt — ott a Krisztus-arc. A Kaukázusban hanyódik, nélkülvételek mindig elválaszthatatlanul együtt a magvakkal... Két hónapi ott tartózkodás után 1920 októberben egy hadifogoly-szállítmánnyal mégis sikerült útbaindulni hazafelé. Csak otthon tudta meg, hogy szűkebb hazája cseh uralom alá került. Ez sem vette el azonban kedvét és a Szibériából hozott anyagát először Rimaszombat mellett, Jánosiban vetette el. Rimaszombatban a Gömör-Nógrádi gazdasági egyesület szakosztályvezető titkára lett. Ezt az egyesületet a szlovák minisztérium államellenes tevékenység címen feloszlatta. Ekkor dr. Szilassy Béla, losonci földbirtokos birtokára került már jól meggyarapodott anyaggal. Majd a szlovenszkoói földművelési tanács által egyesített hereceprimási, esztergomi székeskáptalani és beneésrendi birtokokon Perbetén, jelenleg pedig Párkányban tart fenn 15 hold tenyészkeretet szerződéses alapon olyan formán, hogy a nemesített fajtákat az egyházi birtokon kipróbálva, szaporítják. Ma már ez uradalmak 25 intézősége természetű gabonáját rendszeresen.

Veneny Lajos a Szibériából hozott gabonafajtákat keresztezte hazai fajtákkal. Sikerült is olyan fajtákat létesíteni, melyek néhány igen értékes tulajdonságot vettek át a szibériai eredetű fajtáktól, pl.: a nagy szárazságbírást, koránérést és ezzel a termés biztosítását. Különös tulajdonságuk még, hogy *teljesen fekete a toklász*, nem fogja az üszök. Örölt lisztje értékes, finom tésztagyárakban használatos, bőventermő; egyik fajta pedig csupasz magvú, sima toklászú (ahol a tavaszi árpa törekét állatok etetésére használják, nem sérti meg az állatok száját, így nem nyit utat sugárgombafertőzésnek). Az őszi árpa: szilárd szalmájú, bő szemtermő, telt magvú, sima toklászú.

Az itt felsorolt növényfajták a volt csehszlovák állam elismerésével hitelesítették. A Felvidék visszacsatolása óta ezek a gabonafajták már a magyar állam elismerésében részesültek.

Minden remény megvan arra, hogy a jól kitegyesztett, idegenből hozott növényfajták vetőmagja az anyaországban a gazdáknak és a magyar mezőgazdaságnak s ezzel hazánkknak is nagy hasznára váljon.

Beküldte: Csepi Kálmán alhadnagy.

Olvasóinkhoz.

Lapunk mai számának vezetőcikkében örömmel tolmácsoljuk ama tény felett, hogy a honvédelmi miniszter úr 1939 június hó 10-én kelt 80.967—eln. 20. 1939. számú rendelete (13/1939. Cs. K.) alapján ezentúl most már minden bajtárs megkapja a Csendőrségi Lapokat. Miután ezzel a lap mindenki korlátlan tulajdona lesz, kötelességünknek érezzük, hogy néhány körülményt ajánljunk olvasóink szíves figyelmébe, aminek révén a lap küldése körül szükséges rendnek lehető zavartalanságát kívánjuk biztosítani.

Nyomdatechnikai okok miatt nem lehet elérni, hogy ezt a számunkat mindenki már nevére címezten kapja, ezért az örsparancsnokságokra együttesen küldünk ki annyi lappéldányt, ahányan az örsön — a bejelentés szerint — tényleg vannak, beleértve a szakasparancsnokokat és a szárnysegédmunkást is. Ezeket felül minden parancsnokság részére még egy példányt küldünk hivatalos használatra. (Utóbbiakat kell évvégén beköttetni.) Kérjük bajtársainkat, különösen az örsparancsnokokat, ügyeljenek arra, hogy az így

kiküldött lapsomagból mindenki megkapja a maga példányát. Ha valahova esetleg több példány ment volna, kérjük a fölös példányt szalag alatt a szerkesztőségnek visszaküldeni. Ha pedig valakinek nem jutott volna, a pótlást tőlünk kérjük azonnal. Végül: ha valakit időközben áthelyeztek vagy vezényeltek volna, annak lapját szintén szalag alatt küldjék utána.

A hivatkozott rendelet értelmében áthelyezés, tartós vezénylés és egyéb, előreláthatóan 3 hónapot meghaladó távollét esetén a címváltozásról az érdekelteknek kell a Csendőrségi Lapok szerkesztőségét értesíteni. Kérjük bajtársainkat, hogy ily értesítéseikbe minden esetben írják meg előző és új címüket is. Rövidebb, ideiglenes távollét esetében mindenki küldesse maga után a lapját. (Címszalagján áthúzzák a régi címet, az újat pedig föléje írják.)

Reméljük, sőt tudjuk biztosan, hogy az együttes igyekezet már a következő számunknál kiküszöböl minden lehetséges fennakadást.

Hősök a tengeren.

Irta: TENGERÉSZ.

(2. közlemény.)

A német bűvárnaszádháború vázlatos ismertetése után az alábbiakban néhány naszád egyéni élményeiről emlékezem meg. Álljon itt első helyen Weddigen Ottó kapitánynak, az U 9 parancsnokának hőstette. Az U 9 jelzésű elavult, petróleummotoros német bűvárnaszád az 1914 szeptember 21-éről. 22-ére virradó éjszakát Hock van Hollandtól nem messzire, a tenger fenekére alámerülve átpihente. 22-én virradatkor a bűvárnaszád felmerült és azután a víz színén északnyugati irányban, az angol partok felé igyekezett. Az örség a toronyban állott és éles távesőveivel szorgalmasan kémlelte a láthatárt. Weddigen kapitány, éppen a fedélzeten végezte reggeli sétáját (20 lépés oda, 20 lépés vissza), amidőn az őrtiszt „füstesóva előttünk!” kiáltása zavarta meg a csendet. Weddigen felrohant a toronyba és távesővét a füst irányába fordította. Azonnal felismerte, hogy hadihajók közelednek. Egyenesen a naszád felé tartottak. „Gyorsan alámerülni!” vezényszóval az örséggel együtt lerohant a naszád belsejébe vezető vaslétrán és a torony vízhatlan, nehéz csapóajtóját betette maga után. A merülő tankok lassan megteltek vízzel és a naszád süllyedni kezdett. Weddigen a naszádöt tiz méter mélységre kormányoztatta és azután kinyújtatta a látócsövet (periskop). Szemét a látócső guminezőkéjéhez szorítva, izgatottan tekintett az ellenséges hajók felé. „Három cirkáló egyenesen felénk tart!” — mondta a mellette álló őrtisztnek. Ezután bevonatta a látócsövet, majd óvatosan újból kinyújtatta. Rövid megfigyelés után már pattogtak is a vezényszavak:

„Vigyázz! Torpedó lövés! Látócsövet ki! Összes torpedók lövésre készen!” A naszád elektromos motorja halkán zümmögött, a legénység izgatottan és lázas sietséggel dolgozott. Néhány pillanat múlva a villamos jelzőkészülékek mutatták Weddigennek,

hogy az összes vetőcsövek torpedólövésre készen állanak. Az angol cirkálók ekkor már csupán néhány száz lépésnyi távolságra voltak. Nagy óvatosságra volt szükség. A tenger eléggé csendes, a levegő tiszta, páramentes volt. A látócsőnek csak pillanatokra és akkor is csak centiméterekre volt szabad a víz felszínét áttörnie, nehogy az ellenségnek túlkorán elárulja a naszád jelenlétét. Izgalmas percek következtek. Végre az első cirkáló elhaladt a lesben álló bűvárnaszád előtt és midőn a cirkáló közepe Weddigen látócsővének fonalkeresztjébe került, tüzet vezényelt. Az őrtiszt megnyomta az első vetőcső elektromos kapcsoló gombját. A naszádon könnyű remegés futott át. A halálhozó acélhal elhagyta a naszádöt és kéréletlenül igyekezett a célja felé. Eltalálja-e a célt, ez volt Weddigen aggodó gondolata, midőn izgatottan figyelte a kronométer mutatóját. Néhány másodperc múlva acélos csattanás, majd tompa robbanás hangja jelezte a találatot. Weddigen a látócsövön keresztül figyelte a hatást. Az angol cirkáló süllyedőfélben volt. Látni lehetett, hogy menthetetlen. A fedélzeten rémült emberek szaladgáltak össze-vissza. Mentőcsónakokat bocsájtottak a vízre, sokan a fedélzetről a vízbe vetették magukat. A másik két cirkáló nem ismerte fel azt a szörnyű veszélyt, amelyben forgott. Ez vált a vesztükké. Azt hitték, hogy az első cirkáló, az Aboukir, aknára futott. Megálltak és mentőcsónakjaikat lebocsátva, igyekeztek kihalászni a vízből a bajbajutott Aboukir legénységét. Weddigen kapitány nem habozott. Elfordította szeméit, a szörnyű, szívtépő látványtól és hidegvérűen vezette naszádját a második támadáshoz. A következő áldozat a „Hogue” cirkáló volt. Weddigen biztos sikert akart, ezért egymásután két torpedót lövetett rá. A hatás végzetes volt. A hatalmas cirkáló azonnal erősen oldalra billent és néhány perc alatt, kb. egyidőben az elsőként megtorpedózott „Aboukir”-ral elsüllyedt. A harmadik cirkáló a „Cressy”, még most sem kapott észbe. Állt és csupán a két testvérhajó legénységének megmentésére gondolt. Weddi-

gen a harmadik támadáshoz kezdett. Az első torpedó talált, de úgy látszott, hogy meg sem kottyant az ellenfélnek. Erre Weddigen kilőtte az utolsó torpedóját is. Ez is talált. A hatás borzalmas volt. A Cressy, melynek fedélzetén a saját legénységén kívül, a másik két cirkáló vízből kimentett legénységének száza szorongtak, pillanatok alatt alámerült. A tenger színén roncsok és életükért viaskodó rémült emberek száza uszkáltak. A háború kemény dolog. Weddigen kapitány kötelességét megtette, segíteni nem tudott, ezért naszádjá orrát elfordítva a borzalmas katasztrófa színhelyétől, a vízalatt eltávozott. Éppen idejében, hogy a robbanások zajára odasiető angol torpedóromboló elől menekülni tudjon.

A szikratáviró világszerte széjjel repítette Weddigen kapitány hihetetlen teljesítményének a hírért. A világ felfigyelt, Németország örömmámorban úszott, Anglia gyászolt. A három cirkáló legénységéből 60 tiszt és 1400 matróz pusztult el. Az elsüllyesztett cirkáló anyakikötője Portsmouth volt, ahol az angol zsoldos, többnyire nős matrózok családjai kincstári épületekben együtt laktak a kikötő közelében. Máról holnapra ezen a szűk helyen közel 1400 angol asszony vált egy csapásra hadiözvegygé. Weddigen kapitány haditettéért az I. és II. osztályú vaskeresztet kapta, míg a naszád többi tisztjeit és legénységét a II. osztályú vaskeresztel tüntette ki a német császár.

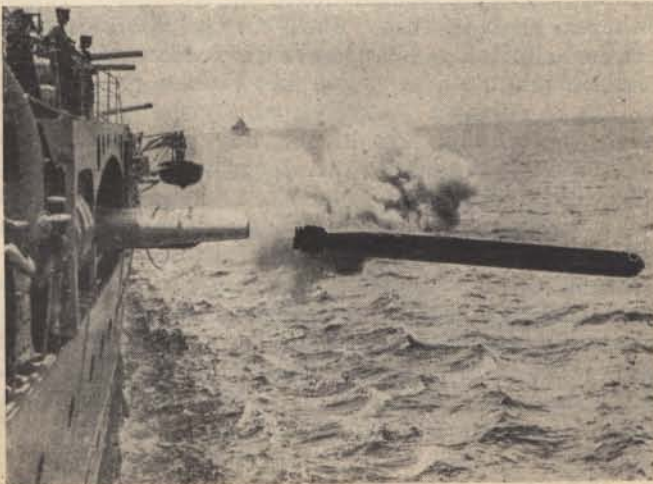
Weddigen kapitányra még egyszer rámosolygott a hadiszerencse. 1914 október 15-én az U 9 jelzésű búvárnaszádjával az Északi-tengeren újból össetalálkozott egy három egységből álló angol cirkálórajjal. Már azt hitte, hogy a szeptember 22-iki hadiszerencséje megismétlődik. A három cirkáló közül a „Hawke” nevű cirkálót megtorpedózta, a másik kettő azonban, legnagyobb sebességét kihasználva, elmene-kült, nem törődve a Hawke legénységének mentésével. Az angolok a szeptember 22-iki tragédiából tanultak. Másnap, október 16-án a „Swift” nevű angol cirkáló tutajt halászott ki a tengerből, amelyen egy tiszt és húsz matróz szorongott. Ezek voltak az egyedüliek, akik a Hawke legénysége közül hajójuk katasztrófáját túléltek. Miután Weddigen erről az újtjáról visszatért, új búvárnaszádot kapott. Az U 29 jelzésű modern naszádot, amely később, 1915 már-

cusában, a már ismertetett körülmények között kopersójává is vált.

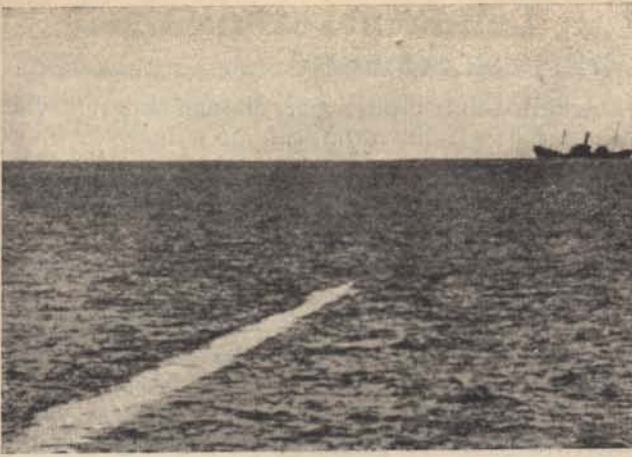
Az angolok mindent elkövettek a háború folyamán, hogy búvárnaszád elhárítóeszközeiket tökéletessítsék. Minél jobban szorította őket a csizma, annál kifogyhatatlanabbakká váltak a legravaszabb trükkökben. Ezek egyike volt az, midőn egy ártatlan kinézésű halászgőzös a víz alatt búvárnaszádot vontatott maga után, amellyel állandó távbeszélő összeköttetésben állott. 1915 július 20-án egy ilyen hajó, a Princess Louise nevű angol halászgőzös az Északi-tengeren német búvárnaszádokra vadászott. Vontató kötélén mögötte volt az angol UC 27 jelzésű búvárnaszád, természetesen a víz alatt. Az U 23 jelzésű német búvárnaszád felmerült állapotban megpillantotta az angol hajót és 2000 Yard távolságról megnyitotta a tüzérségi tüzet a halászgőzősre. Az angol halászgőzös legénysége jól megjátszott fejetlenség-gel a mentőcsónokakba ugrált és menekülni látszott. Az angol búvárnaszád a víz alatt kedvező torpedólövési helyzetbe igyekezett és vízalatti támadással két torpedót lőtt a mit sem sejtő német búvárnaszádra. Az egyik torpedó mellé ment, a másik talált. Az U 23 azonnal elsüllyedt. 34 főnyi legénységéből az angolok 4 tisztet és 6 matrózt kimentettek. Az angolok az ilyen sikereket természetesen titokban tartották, nehogy a többi német búvárnaszádot figyelmeztessék. A németek csak annyit tudtak, hogy az U 23 legutolsó útjáról nem tért többé vissza.

Érdekes, de egyben szomorú, Bernd Wegener kapitány, a német U 27 jelzésű német búvárnaszád parancsnokának háborús pályafutása. Wegener kapitány elsüllyesztette az E 3 jelzésű angol búvárnaszádot és a Hermes nevű angol repülőgép anyahajót. Utolsó útjára 1915 augusztus 1-én indult Anglia nyugati partjaira. Ez alkalommal elsüllyesztett egy angol kiscirkálót, egy csapatzállító hajót és 12 kereskedelmi hajót. Augusztus 14-én az U 27-et a Baralong nevű angol búvárnaszád csapdahajó a szokásos módszerrel elsüllyesztette. A Baralong ez alkalommal amerikai lobogót viselt. A süllyedő búvárnaszád legénységére, amely úszva igyekezett menekülni, a Baralong angol matrózai puskáikkal úgy vadásztak, mint a nyulakra. E szomorú eset a háborús erkölcsök példátlan süllyedését és eldurvulását mutatja.

A változatosság kedvéért álljon itt néhány példa az osztrák-magyar haditengerészet búvárnaszádjainak háborús működéséről. Az osztrák-magyar búvárnaszádok csekély számú és a német naszádoknál jóval kisebb technikai tökéletességük miatt nem játszhattak nagy szerepet, de kiváló tisztjeik és legénységük mindenkor derekasan megállotta a helyét. Nevükhöz sok szép hadisiker fűződik. Hogy milyen kezdetleges alkotmányok voltak az osztrák-magyar flotta búvárnaszádjai, arra jellemző a híres Hersing német kapitány megjegyzése, amelyet Cattaróba érkezése után, az osztrák-magyar U 5 jelzésű búvárnaszád meglátogatása alkalmával tett: „Ezzel a szekrényvel vonakodnék kifutni” — mondta.

Torpedó kilövése (víz feletti vetőcsőből).

A torpedót eláruló fehér csík a víz felszínén.

1915 április 24-én ez a leszólt U 5 jelzésű osztrák-magyar búvárnaszád kifutott a cattaroi-öbölből azzal a parancsal, hogy minél messzebb haladjon előre délre és kutassa fel az ellenséget.

Az U 5 parancsnoka Georg von Trapp sorhajóhadnagy volt. A naszád éjszaka haladt keresztül az Otrantói tengersizoron. Trapp sorhajóhadnagy terve az volt, hogy Korfu felé kormányozza a naszádját, azután Paxos magasságában cirkál, esetleg megközelíti Lefkimos szigetét is, hogy az ottani vizeken ellenséges hadihajókra lessen. Később ugyanezt meg akarta ismételni Dukatov közelében is. Éjjel tájban az U 5 hajót pillantott meg, amelyet a holdfényben vitorlásnak nézett. 25-én reggel az U 5 jobbfelől füstoszlopot pillantott meg. Igyekezett a közelébe jutni. A Leon Gambetta nevű 12.550 tonnás francia páncélos cirkáló volt 821 fő legénységgel. A cirkáló úgynevezett blokád-cirkáló volt, egyike azon ellenséges hadihajóknak, amelyek az Adriai-tenger kijáratát, az Otrantói-szorost őrizték. Az U 5-nek ennél az alkalomnál nem sikerült kedvező támadási helyzetbe jutnia. A cirkáló úgylátszik, észrevette a búvárnaszádot, mert attól cikk-cakkvonallal igyekezett eltávozni. Eközben Trapp sorhajóhadnagy több ízben látta a cirkálót rézsútosan oldalról és rájött, hogy ez ugyanaz a hajó, amelyet első éjszaka a csalóka holdfény mellett vitorlásnak vélt. Ebből arra következtetett, hogy a cirkáló csak éjjeli időben foglalja el őrhelyét az Otrantói szorosban, ezért elhatározta, hogy ott a következő éjszaka ráles és megtámadja. Ez sem sikerült. Látta ugyan a cirkálót a gyanított helyen, de nem sikerült támadásra alkalmas helyzetbe kerülnie. A következő éjszaka az eddigi megfigyelései és az azokból vont következtetései alapján választott helyen újból lesben állott. Ezúttal nem hiába. 0.32 perckor sikerült a cirkálót 4–500 méterre megközelítenie, természetesen a víz alatt. Két torpedót lőtt rá, 25 másodperc múlva halott az első, néhány másodperccel később a második robbanást. Az első torpedó a cirkálót a dinamóhelyiségnél érte, úgy, hogy a világítás az egész hajón azonnal kialudt. A második torpedó a hátsó kázhelyiséget találta. A gőzszolgáltatás a hajógépeken azonnal megszűnt. A hatalmas lékeken azonnal víz tódult be, a cirkáló erősen oldalra dőlt. A rádióantenna a fedélzetre zuhant, megfosztva a hajót a segélykérés lehetőségétől. Csupán egyetlen

mentőcsónakot sikerült vízrebocsájtani, amelyben 108 ember foglalt helyet. Ezek szerencsésen elérték az egyik olasz kikötőt. A Leon Gambetta 20 perc alatt elsüllyedt. A mentőcsónakon elmenekülteken kívül olasz torpedórombolók még 29 francia matrózt kimentettek a vízből. A többiek, köztük a francia 2. könnyű cirkálóraj parancsnoka, Sènes ellentengernagy, akinek az elsüllyesztett cirkáló volt a zászlóshajója, törzsével együtt hősi halált halt.

Trapp sorhajóhadnagy haditettének döntő következményei voltak. A franciák további súlyos veszteségektől tartva annyira visszavonták a blokádvonalukat, hogy ettől kezdve az Adriai tenger blokádja gyakorlatilag úgyszólván megszűnt.

Az osztrák-magyar-olasz háború kitörését közvetlenül követő időkben az osztrák-magyar hadiflotta több ízben fellkereste és tüzérségével sikeresen lőtte az olasz keleti partokat. Olaszország lakosságát ezek a támadások mélyen lesújtották. A bizalom kezdett megrendülni a saját flottájukban, hisz az olasz flotta a nálánál gyengébb osztrák-magyar flottát a látszat szerint nem tudta megakadályozni ezekben a vállalkozásokban. Ezt a hatást ellensúlyozandó, az olasz admirálitás elhatározta, hogy nagyszabású flottatámadást intéz a Gravosa-Cattarói öböl között elhúzódó parti vasútvonalra.

1915 június 17-én, este Trifari ellentengernagy parancsnoksága alatt a brindisii kikötőből kifutott az V. olasz hajóosztály (az u. n. Giuseppe Garibaldi osztály), melyet négy torpedóromboló és hét torpedónaszád kísért. A hajóosztály kifutásáról az osztrák-magyar vezetőség nem sokkal később értesült az 1446 m. magas Radostak nevű hegyen telepített megfigyelő állomás jelentéséből és ezért még módjában állott az U 4 jelzésű búvárnaszádot Ragusa irányába idejekorán kiküldeni.

Az olasz hadihajók, tervük szerint, tűz alá vették a vasútvonalat anélkül, hogy a legnagyobb mérvű lőszerpazarlás mellett is komolyabb eredményt sikerült volna elérniök. A tűz beszüntetése után éppen a nyílt tenger felé tartottak, amidőn az U 4 Singule Rudolf sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt, a helyszínére érkezett. Singule sorhajó-

Torpedótalálat.

hadnagy 4 óra 38 perckor lőtt ki két torpedót az olasz vezérhajó: Giuseppe Garribaldi nevű, 7350 tonnás páncélos cirkáló ellen. A második torpedó az olasz cirkálót a középső szénraktár magasságában találta és a cirkálót 3 perc múlva el is süllyesztette. Az ellenséges torpedórombolók az U 4-re, közvetlen torpedótámadása után, heves tüzérségi tüzet zúdítottak. Az U 4 mélyebb alámerüléssel védekezett. Kb. fél órai víz alatti út után újból kidugta a látócsövét. A torpedórombolók árbocukon a genfi lobogóval, az elsüllyesztett cirkáló vízben úszkáló legénységének kimentésével foglalkoztak, de ennek ellenére azonnal tűz alá vették az U 4-et, amint a látócsövét megpillantották. A torpedórombolók a Giuseppe Garibaldi 555 főnyi legénységének a zömét kimentették, csupán 53 tiszt és matróz pusztult el.

Singule sorhajóhadnagy haditette, a Trapp sorhajóhadnagyéhoz hasonlóan, szintén nem csupán harcászati, hanem hadászati sikert is jelentett. Az olaszok ugyanis egészen a világháború végéig sohasem próbálkoztak többé azzal, hogy az osztrák—magyar partokat jelentős tengeri erőkkel támadják.

(Folytatjuk.)

KÖNYVISMERTETÉS.

Magyarok vagyunk címmel rendkívül megkapó könyvet írt dr. Ferenczy Ferenc belügyminiszteri osztálytanácsos, aki a *Nemzeti Értékek Védelmére Alakult Országos Bizottság* ügyvezető elnöke. Ez a bizottság a magyar értékek védelmét, életben tartását, ezeknek a magyar élet szolgálatába állítását tűzte ki kötelességül. Teszi ezt azért, mert magyarok vagyunk s mint ilyenek, egyedül vagyunk s az értékeink tartanak meg új ezerévré, hiszen értékeinkkel „valamikor retgett nép, nagy hatalom, világpolitikai tényezők voltunk”. „A világ bármely nagy népe is boldogan vallaná magának azokat a nagyszerű, sajátos magyar tulajdonságokat, képességeket és tehetségeket, szellemi és testi adottságokat, amelyekkel Isten oly pazar bőkezűséggel megáldott bennünket. A világ bármely nagy népe is büszke lenne, ha az emberi nagyság, a hazaszeretet, a munka és vitézség, az emberiség és önzetlenség olyan ragyogó példáját, az emberi művelődés olyan magas értékeit, mint a magyar — sajátjának mondhatná”.

Mi az oka mégis, hogy hajdani helyünk a népek sorában elveszett s nem vagyunk a minket illető helyen?

Nem a „turáni átok” és nem a „magyar balsors!” Mert ilyenek nincsenek!

Más az ok: a *nemzeti lélek* és *sajátságainak* mellőzése a magyar életben. Minden jónak, szépnek látszik, ami nem magyar, az úgynevezett kultúremler mindent kedvel, ami más, mint magyar: beszéd, zene, tánc, ruha, építkezés, használati eszközök, dísz tárgyak, lakásberendezés és minden más jobb, kedvesebb, követendőbb, mint a fajtánkbeli s ezeken keresztül olvad, senyved el a magyar jelleg, ennek a magyar szellemre való hatása. A magyar szellemre, amely — amíg csak és egyedül a maga sajátos, de hatalmas sugárzású mivoltjában élt és alkotott, a nemzetet a népek élére vitte. Isten csudája, hogy itt vagyunk szellemiségünk, nemzeti sajátosságaink ilyen félredobása mellett. Nincs más célja a könyvnek, mint szóban és képekben ráeszméltetni értékeinkre, figyelmeztetni, hogy egyedül állunk s ha nem munkálkodunk a magunk magyar voltának minél erőteljesebb megmutatásában, elorvadunk. A csendőr a nemzeti gondolat, célkitűzések és munkáknak apostola; olvassa el ezt a könyvet, hogy jó munkájának igazolását itt is megtalálja s hogy még teljesebb öntudattal apostolkodjék a maga körletében és világában a magyar élet számára, hiszen már a falut is kikezdte az idegen majmolás!

A könyvet a csendőrség tagjai 3 P 50 fillér előzetes be-
küldése mellett a *Magyar Irlés* kiadóhivatalában, Budapest,
XI., Bercsényi-u. 15. kaphatják meg.

Lelkiismeretfurdalás.

Írta: PUSKÁS FERENC őrmester (Szekszárd).

A falu felett elült a por, elesenededett a vidék. Csak a Körös felől hallatszik be a langyos estében a békák brekegése. Néha közéje vegyül egy-egy szorgalmasabb gazda későn hazatérő kocsijának tihertől hangos recsegése.

Tengerit hordanak, szállítják, amit nappal le-
törtek.

Szelid holdfény ömlik el a falu felett.

Az udvarokon, kertekben javában áll a fosztóka. Vidám munka ez, szereti mindenki, az öregek azért, mert látják, mint nő halomra a szép sárgacsövű tengeri, a gyerekek játéknak veszik, míg el nem álmosodnak rajta, a liatalság pedig sok más oknál fogva csinálja szívesen. Összejönnek lányok, legények és munka közben folyik a vig nótázás, csipke-
lődés.

Igy van ez Berecz Máté portáján is. A tengeri-
rakás körül tízen-tizenketten üneke, nagyrészt lia-
talok.

Bereczék ma végezték be a törést, nem csoda, ha a barnaszemű Julis — Berecz gazda lánya — a napi munka táradalmi után ásitást takargat a kezével. Mindenki el van foglalva a maga dolgával, így csak Tar Pista veszi észre.

Az meglátja, de meglátná, ha a Julis ügyeseb-
ben takargatná is, mert jóformán mást se tesz, csak a lányt nézi.

Nem titok ez már a faluban, hogy ők félig-med-
dig összetartoznak. Vasárnap esténként mindég meg
lehet találni Pistát a Bereczék kiskapujában.

Oda pedig nem az öreg Berecz kedvéért jár. A
nagy eperfa árnyékot vet a kiskapura és a Julis
nem igen húzódozik, mikor Pista átfogja a derekát,
de még a csókot is visszaadja. Úgy számítanak, hogy
szüret után egy pár lesz belőlük.

Pista hát nem is hagyja szó nélkül az ásitást:

— Máté bátyám, hozzanak még vagy két koci
tengerit, mer a Julis elálmosodik ezen a kevésen!

A lányok jókedvűen nevetgélnek, Julis meg pi-
rosodik, hogy rajtakapták az ásitózáson. Berecz nem
szól, nem is érne rá, mert már csattan is a Julis
hangja:

— Elálmosodik ám kend, jobb lesz, ha igyek-
szik, mer a sötétbe majd haza se mer menni!

— Ne féjj attúl, rózsám! — vágja ki a húszéves
legények önéretével Pista.

Pedig a szó nagyon is eltalálta. Még jó, hogy
aznapra már vége a fosztókának, így legalább a za-
jos búcsúzás közben senki sem veszi észre a kedvet-
lenségét.

A többiek elszélednek a faluban, ő pedig a töltés
melletti nyárfasorban ballag ki a tanyára.

Julisra gondol. Egy darabig duzzog, de aztán
átmelegszik belülről, kezdi a haragot felejteni.
Igazat ad a Julisnak, azért csattant fel, mert ő
bosszantotta.

Még egy fertály óra és hazaér. Az erdőn át nem
messze van a tanyájuk. Inkább majd jól kilép. Az
erdő szélénél megáll, hátranéz, azután tovább megy.

Egyszerre csak olyan kopogást hall, mintha va-
laki menne utána. Pedig az előbb még senkit se

látott. Még egyszer hátra néz, nem lát senkit. Biztosan tévedett.

De a kopogás megint felhangzik. Ejnye, hát ki járkalhat ő utána? Akárki legyen is, jót nem akarhat, mert akkor nem bujkálna. Elkezd sietni. A kopogás is gyorsul.

Egy kicsit megriad. Nem gyáva, de itt egyedül az erdőben, bot nélkül... és aztán ki tudja, hogy az a valaki mit akarhat.

Futásnak ered, majd csak elmarad az, aki utána megy. De biz az nem tágít, minél jobban szalad, annál jobban szaporázza a másik is.

Most már belebujt a félsz a sarkába, szalad ész nélkül. A torka szárad, a melle zihál, melege van. Kövér izzadtságesepek folynak le a homlokán.

— Megállj hé! — vág egy kemény hang a Pista fülébe. Megtorpan.

A lombok közt bujkáló hold sugara két csendőrrre esik, éles csíkban törve meg a szuronyukon.

Nehezen eszmél fel, hátra pillant, sehol egy lélek, csak előtte a két csendőr. Remegő kézzel törülgeti izzadt homlokát. Zavartan köszön:

— Jó estét!

— Aggyon Isten! — Hát téged ki ugrasztott meg Pista? — kérdi tőle az egyik csendőr.

Rá néz, csak most ismeri meg, ez a Solymos őrmester úr, hozzájuk is be szokott menni a tanyára, ha járőrben van és arra vezet az útja. A másik meg az az új csendőr, aki nem rég jött a faluikba. valami Szabó nevű.

Hirtelenében nem is tudja, hogy kezdje, végül kiböki:

— Nem tudom, őrmester úr, de valaki úgy szaladt utánam, mintha megakart volna ölni!

— Álmodtál te, Pista, nem szaladt te utánad senki, itt álltunk a fa mellett, de senkit se láttunk, csak téged!

A legény nem érti. Restelkedve forgatja kezében a kalapját, amit ijedtében el is felejtett feltenni. Hogy ő utána senkise szaladt volna, már pedig ő tisztán hallotta, hogy valaki ugyancsak igyekezett utána. Meg aztán nem szokott ő a maga árnyékától megijedni.

Töprengésének Solymos őrmester vetett véget.

— Gyere Pista, megnézzük, hogy ki zavart meg!

Megindul, Pista utána. Alig tesznek pár lépést, a fülébe ütődik az előbbi nesz, ami úgy megijesztette, de a hátul menő csendőr már meg is állítja.

— Na, Pista, tudod-e már, hogy ki zavart meg téged?

A meglepődött legény még szólni sem tud. Szabó csendőr pedig lehajol és egy szíjnak a végét fogja meg, amelyik ott lóg ki a Pista csizmája szárán.

— Látod, ez akart téged megölni, — mondja nevetve.

Pista odanéz, fülig vörösödik. A szíjnál fogva egy hegyesre faragott fácskát húz elő a csizmaszárból. Arra jó ez, hogy a tengericsövet beburkoló „csuhéjt“ könnyebben leszedhesse. Ma este, a fosztókából elindulva, a csizmaszárbába dugta, a szíja pedig, amit a csuklójára szokott kötni, hogy el ne vészítse, kívül maradt és menet közben a csizmaszárához ütődve úgy hangzott, mintha valaki menne utána.

— A tűz essen beléd, de megijesztettél! — fo-háskodott fel Pista megkönnyebbülve, csak az bántotta, hogy Julisnak igaza lett, de meg is szepent, amint arra gondolt, hogy mi lesz, ha a Julis ezt megtudja.

— Őrmester úr — kezdte bizonytalanul — aztán nehogy valakinek megemlítsék ezt a kis esetet, mert ha a Julisnak a fülébe jut, akkor befellegzett a lagzinak!

Vigyázni kell a szóra...

...különbön furcsaságok teremnek! A csendőr jelentésének minden szava különösen is fontos, nem mindegy, hogy mit mond vagy amit mond, milyen szavakkal fejezi ki. Közlök néhány esetet, szerencsére egyik sem okozott bajt, hátrányt, hiányt, de... vigyázni kell, mert az is előfordulhat és akkor?... Mindenki tudhatja a következményeket.

Ime tehát a pár eset, melyek olvasása után inkább mosolyogni fogunk s jobb, ha így jövünk rá a hibákra s így törekszünk megtanulni a helyes fogalmazást.

Egyik csendőr a bejelentett jegyességét felbontotta s iratait visszakérte. A jelentés szerint: „M. őrmester nőülési iratainak a visszaadását kéri, mert időközben az ara és a vőlegény saját elhatározásuk folytán egymástól elmaradtak.“

Toprongyos, lengő-művészhajú „világjárót“ igazoltatott a járőr. A zsebekből verseskönyvek, a hátizsákából néhány vázlat, tiszta rajzpapír került elő. Jámbor német diák volt az illető. A nyomozó alosztályhoz címzett jelentés azt mondja, hogy „vándorlásainak célja a rajzolás és a költészet elsajátítása“.

Az évenkénti minősítések alkalmával egyik alárendeltemmel kapcsolatban többek között a következő jelentés érkezett: „Katonai ügyessége: vizenjárás.“ Iratváltás útján tudtam meg, hogy a „vizenjárás“ hidászt jelent. A csendőr ugyanis a katonaságnál hidász volt.

Szerencsére már kiveszőfélben lévő „csendőri ügyirály“ egyik gyöngyszeme: „Hivatkozott parancsal az örs leltárából 6 drb. barna és 2 drb. szürke takaró apadásba vétetett, illetve kiadásoltatott.“

Csendőrnapi alkalmával, kegyeletes szívvel koszoruzza meg minden örs a területén nyugvó csendőrhősi halottak sírjait. E célból nyilvántartásba kellett venni a létező összes csendőrsírokat. A parancsra egyik örsről a következő jelentés érkezett: „A fenti örskörletben elhalt csendőrsírok egyáltalában nincsenek.“

Cz. J.

Ki tudja?

A Kúria palotájának mi a felirata?

CSENDŐR LEKSZIKON.

25. kérdés. *A Szut. 566. pontja szerint rangban fiatalabb csendőri a járőr vezetésével csak akkor szabad megbízni, ha ő a járőrvezetői tanfolyamot sikerrel elvégezte, a rangban idősebb azonban nem. All-e ez a szabály arra az esetre is, ha a rangban idősebb csendőr a járőrvezetői tanfolyamot meg nem felelő eredménnyel végezte? Befolyásolja-e a járőrvezetőként alkalmazást az a körülmény, hogy ki milyen eredménnyel végezte a járőrvezetői tanfolyamot?*

Válasz. Járőrvezetőként tulajdonképpen csak őrmesteri és ennél magasabb rendfokozatú csendőrt lehetne alkalmazni, aki a járőrvezetői tanfolyamot elvégezte. Tudjuk azonban, hogy ezt a létszámviszonyok miatt sok helyütt nem lehet betartani, hanem csendőri rendfokozatukat is járőrvezetőként kell alkalmazni, sőt van őrs, ahol már az 1-2 éves csendőr is járőrvezetői tennivalókat végez. Ezt az illetőnek kitüntetésként kell felfognia és fokozottan kell igyekeznie, hogy a feladatnak, amelyet tulajdonképpen magasabb rendfokozatú csendőrnek kellene végeznie, minél jobban megfeleljen. Ott azonban, ahol magasabb rendfokozatú csendőr rendelkezésre áll, nem szabad őt úgy szolgálatba vezényelni, hogy a járőrvezető nála alacsonyabb rendfokozatú legyen. Így kívánja ezt a főlé- és alárendeltségből folyó katonai fegyelem.

Más a helyzet akkor, ha egy őrsön két egyenlő rendfokozatú csendőr van, akik közül az egyik sikerrel elvégezte a járőrvezetői tanfolyamot, a másik nem. Ilyen esetben az őrsparancsnok állapítja meg, hogy melyikük legyen a járőrvezető. A Szut. ugyanis nem azt mondja, hogy azt kell járőrvezetőként alkalmazni, aki a járőrvezetői tanfolyamot elvégezte, hanem, hogy őt szabad járőrvezetői tennivalókkal megbízni akkor is, ha a járőrtársa, aki nem végzett járőrvezetői tanfolyamot, rangban idősebb. Ez tehát nem szabály, hanem megengedett kivétel, amellyel az őrsparancsnok csak akkor él, ha a szolgálat érdekében jónak látja. Ennél az őrsparancsnoknak többféle szempontot kell figyelembe vennie.

Ha a rangban idősebb csendőr csak azért nem végezte el a járőrvezetői tanfolyamot, mert még nem került sor a bevezénylésére, akkor az őrsparancsnok természetesen nem fogja őt a járőrvezetői megbízatásnál mellőzni, mert ez nem jelenti azt, hogy ő alkalmatlanabb a járőrvezetői tennivalók elvégzésére, mint a rangban fiatalabb bajtársa, hanem csak azt, hogy nem mehet mindenki egyszerre tanfolyamba, ő tehát véletlenül majd egy későbbi tanfolyamba fog bekerülni. Nem engedhető meg tehát, hogy az őrsparancsnok őt emiatt, amiről nem tehet, mellőzéssel büntesse.

Ha azonban a rangban idősebb csendőrt a járőrvezetői tanfolyamba bevezényelték ugyan, de azt ki nem elégítő eredménnyel végezte, akkor csak önmagának tulajdoníthatja, ha emiatt hátrány éri. Ilyen esetben sincsen azonban kimondva, hogy az ilyen csendőrt nem szabad járőrvezetőként alkalmazni, hanem csak, hogy őt rangban fiatalabb — de a járőrvezetői tanfolyamot legalább megfelelő eredménnyel elvégzett — csendőrral mint járőrtársat is lehet vezényelni. Valószínű, hogy az őrsparancsnok nem fogja őt a járőrvezetői megbízásnál mindig mellőzni; rendes szolgálatba pl. járőrvezetőként vezényli, de ha már egy nehezebb nyomozás vagy más kényesebb természetű szolgálat adódik, amelynek elvégzésére őt nem tartja alkalmasnak, akkor az ilyen kivételes szolgálatoknál nem őt, hanem a rangban fiatalabbat fogja járőrvezetőként kijelölni. Ez bizony nem valami kellemes helyzet a rangban idősebb számára, éppen ezért, az olyan csendőr, aki a járőrvezetői tanfolyamon még megfelelő eredményt nem tudott elérni, jobban teszi, ha kötelezőjének lejártaival megvált a testületől, hiszen őrmesterré ugysem léphet elő és az évek folyamán még azok is megelőzhetik őt az előléptetésben, akik mint próbacsendőrök sokkal későbbben léptek a testületbe.

Ha az őrsön van elegendő alacsonyabb rendfokozatú járőrtárs, a helyzetet úgy kell megoldani, hogy a megbukott addig, amíg még szolgálnia kell, elsősorban ezekkel menjen szolgálatba.

Ettől eltekintve az a körülmény, hogy ki milyen eredménnyel végezte a járőrvezetői tanfolyamot, a járőrvezetői megbízatás szempontjából mellékes, csak a rangviszonyok mértékadó. Mindig a rangban idősebb csendőr a járőrvezető, még akkor is, ha a járőrvezetői tanfolyamot pl. csak jó, míg a fiatalabb járőrtársa pl. kiváló eredménnyel végezte is. A vizsga eredménye csak az előléptetésnél jön számí-

tásba olyképpen, hogy azok, akik kiváló vagy igen jó eredménnyel vizsgáztak, hamarabb lépnek elő, mint azok, akiknek vizsgaeredménye csak jó vagy megfelelő volt.

26. kérdés. *Elemi csapás által okozott tüzesetről a közigazgatási hatóságnak tett jelentésben, valamint gondatlan tűzokozás miatt a kir. járásbírósnak tett feljelentésben jelteni kell-e, hogy sem ember, sem állat nem esett áldozatul és hogy más vagyona veszélyeztetve volt-e?*

Válasz. A tüzesetről tenni rendelt jelentés, illetőleg feljelentés tartalmát a Szut. 515. és 516. pontjai írják körül. Ezek a pontok azonban csak általános tájékoztatást adnak arról, hogy a nyomozásnak, illetőleg az ennek alapján készült jelentésnek vagy feljelentésnek körülbelül mire kell kiterjednie, de nem jelentik azt, hogy ha az előfordult esetekben egyéb körülmény bejelentése is szükségesnek látszik, ne lehessen azt is bejelenteni.

Elemi csapás által okozott tüzeset miatt rendszerint senkit sem lehet büntetőjogi felelősségre vonni. Azért csak „rendszerint“, mert elképzelhető olyan eset, amikor itt is megállapítható a gondatlanság. Pl. ha egy középület (templom, iskola) villámhárítóval van felszerelve, de annak karbantartásáról nem gondoskodtak. Ha az ilyen épületet villámcsapás éri és leég, vagy ha a villám többeket agyon sújt, az, aki a villámhárító karbantartásáról gondoskodni köteles lett volna, gondatlanság miatt felel. Ha azonban ilyen felelősség esete nem forog fenn, akkor a tüzesetről csak a közigazgatási hatóságnak kell jelentést tenni azzal, hogy büntetőjogi felelősség senkit sem terhel. Jelteni kell, hogy a tűz mikor, hol és milyen módon keletkezett, mi égett le, milyen értékben, ki akáross, biztosítva voltak-e a leégett ingatlanok, stb. Ha ember vagy állat bennégett, természetesen azt is jelteni kell. Ha erről nincs említés téve a jelentésben, a hatóság következtetheti ugyan, hogy ilyen kár nincs, de arra is gondolhat, hogy az esetleg tévedésből maradt ki a feljelentésből, azért jól teszi a csendőr, ha ezt nemleges esetben is bejelenti. Egy mondat az egész és ezzel elejét vehetjük a félreértésnek, vagy esetleg a hatóság részéről feltett utólagos kérdésnek és a pótjelentésnek.

A gondatlanságból okozott tüzesetről tett feljelentésben mindig jelteni kell, hogy emberélet esett-e áldozatul, vagy sem. Ha ugyanis emberélet áldozatul esett, akkor a cselekmény a Btk. 425. §-ának nem az első, hanem a második részébe ütközik, nem a járásbírósnak, hanem a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik és a feljelentést a kir. ügyészséghez kell megtenni. Igaz ugyan, hogy a kir. járásbírósnak abból a körülményből, hogy az őrs a feljelentést oda tette meg, következtetheti, hogy a Btk. 425. §. első részébe ütköző cselekményről lehet szó, mégis valószínű, hogy óvatosságból megkérdezi az őrsöt, ha a feljelentésben nincs erről említés téve, mert — mint a fenti esetben a közigazgatási hatóság — arra gondolhat, hogy az őrs esetleg elfelejtette jelteni, már pedig ez a minősítésnek fontos tényeleme.

Azt, hogy a tűzvész másnak a vagyonát veszélyeztette-e vagy sem, csak gyújtogatás gyanúja esetében kell jelteni, mert ez csak a gyújtogatásnak tényeleme.

27. kérdés. *A községben tejszövetkezet működik, amelynek tagja majdnem mindenki termelő. Az őrs közigazdálkodása az egyik szövetkezeti tagtól vásárolja a tejet, aki azonban ezt nem a szövetkezetnek, hanem közvetlenül az őrsnek szállítja. A közigazdálkodás a tejet nem a szállító termelőnek, hanem a szövetkezetnek fizeti 16 filléres áron Uterenkint. A szövetkezet ebből a termelőnek 13,5 fillért fizet. Joga van-e a szövetkezetnek literenkint 2,5 fillér árkülönbözetet felszámítani, mikor a tejet egyáltalán nem kezeli, nem szállítja és azzal nem foglalkozik, mert a termelő nem a szövetkezeten át, hanem közvetlenül szállítja az őrsre.*

Válasz. Azt, hogy a tejszövetkezetnek a tej gyűjtése és elárúsítása tekintetében milyen eljárást kell követnie, az alapszabályok határozzák meg. A termelőnek rendszerint a szövetkezetbe kell a tejet beszállítania és a fogyasztóknak onnan kell megvásárolniuk. Az őrsrel — esetleg másokkal is — valószínűleg csak előzékenységből tesznek kivételt azért, hogy a termelőnek megengedik, hogy a tejet naponta közvetlenül oda és ne a szövetkezeti tejgyűjtőállomásra szállítsa.

A tej árát a 119.687/1938 F. M. számú rendelet állapítja meg. Ez a rendelet azonban a tejnek csak a termelői árát írja elő, még pedig a Budapesten forgalombahozatalra szánt

tejnél literenkint 17,5, az ország egyéb területén forgó ambahozatalra szánt tejnél pedig 13 fillérben. Ez azt jelenti, hogy ennél kevesebbet nem szabad a termelőnek fizetni; ebbe az árba csak a meghatározott szállítási költséget szabad beleszámítani. A tej fogyasztói árát csak Budapestre nézve állapítja meg a rendelet literenkint (kannatejné) 30 fillérben. Az, hogy a tejet vidéken milyen áron szabad a fogyasztóközönségnek árusítani, nincsen meghatározva. A helyi piaci árak mértékadóak.

Nézetünk szerint a 16 filléres ár igen kedvező, még akkor is, ha a szövetkezet abból csak 13,5 fillért fizet a termelőnek. Nem lehet azt kívánni, hogy a szövetkezet a tejet ugyanannyiért szállítsa az örsnek, mint amennyit a termelőnek fizet érte, mert a szövetkezetnek kiadásai vannak, amelyeket a termelőktől átvett és a fogyasztóközönségnek továbbított tej árkülönbözetéből kell fedeznie. Helyiséget, alkalmazottat, fuvarát kell fizetnie, kockázatot viselnie stb. ezekre a literenkint felszámított 25 fillérnyi különbözet nézetünk szerint nem túlzott. Az örsre is naponta csak fillérekre menő megterhelést jelent. Az igaz, hogy a szövetkezetnek nincsen semmi kiadása arra a tejre, amit az egyik tagja közvetlenül az örsnek szállít, de ha a községben mások is ugyanazt az árát fizetik a szövetkezeti tejért, fizesse meg az örs is, hogy ne legyen a dolgnak az a színezete, mintha az örs kivételes kedvezményt akarna magának kieszközölni. Ha azonban az örs ezt a különbözetet meg óhajtja takarítani, vásárolja a tejet olyan termelőtől, aki nem tagja a szövetkezetnek és aki olyan áron hajlandó szállítani, amilyen áron a szövetkezet a termelőtől átveszi. Ezáltal azonban elesik az örs attól az előnytől, amit a szövetkezet ellenőrzése mégis csak nyújt, nem tekintve, hogy a termelői szövetkezetek támogatása mint fontos közgazdasági érdek, megérdemel ilyen csekély áldozatot.

28. kérdés. *Milyen csat van előírva a vallszijas bőrvön? Viselésnél hova kell a csatnak esnie?*

Válasz. A vallszijas bőrvön hosszúkás négyszög alakú csat van előírva, kissé tompított sarkokkal. A tojásdad alakú csat tehát nem szabályszerű. A bőrvövet úgy kell felesatolnia, hogy a vallszizijon levő csat a zubbonynak felülről számított 2-ik és 3-ik gombjai közé essék, az arc középvonalában. Szabálytalan tehát, ha a csat közel a bőrvön fölé vagy pedig fel a váll közelébe kerül.

Köpenynél a vallszizij csatjának ugyanebben a magasságban a mell közepén, az arc középvonalában kell feküdnie.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Nyomkövetés.

Irta: SZÉKELY SÁNDOR őrmester. (Alsódabas.)

1933. évi május hó 27-én Hencz Lajos csendőrrel rendes szolgálatban voltam és Nagykőrös határában portyáztunk. 8—9 óra közötti időben Bodonhelyi József nagykőrösi lakos jelentette, hogy aznap virradóra ismeretlen tettes az éléskamrájának hátsó vályogfalát kibontotta, az így keletkezett lyukon bebújt s 20 kg. sertésszirt, 30 kg. búzalisztet, 4 kg. almát, 3—4 kg. barack lekvárt, 8 üveg befőtt gyümölcsöt (cseresznye, szilva, meggy) és 1 drb. 8 kg-os kenyeret ellopott.

A helyszín megvizsgálásánál bűnjelt és olyan nyomokat, amiből csak hozzávetőleg is a tettes sze-

A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

mélyére lehetett volna következtetni, nem találtam. Az eredménytelenség nem a járőr hibája volt, mert mire mi odaértünk, a kíváncsiak már összetaposták mindent.

Mivel a helyszín a tettesre támpontot nem nyújtott, igyekeztem a helyszínre vezető és az onnan elvezető útját megállapítani. Először is a Kocsér község felé vezető út kínálkozott, amely sértett tanyája mellett vezet el. Nyomokat ott sem találtunk. Tovább folytattam a nyomok felkutatását s most már azt gondoltam, hogy a tettes nem az úton ment és távozott el a tanyából — már csak azért sem, mert éjjel eső volt — és valószínűleg tudta azt, hogy nem jó lesz a rendes úton menni, mert a visszahagyott nyomok elárulják. Ezután az út mellett levő gyepen kutattam a nyomok után. Ez eredményre is vezetett. A gyepen egy egylovasfogató koci nyomát találtam. A paták alakjából és irányából meg tudtam állapítani azt, hogy a koci Nagykőrös felől jött, a gyepen megfordult és ismét Nagykőrös felé távozott. A koci mellett lábnyomokat — már értve alatta használható — nem találtam.

Most már a koci és patanyomot alapos vizsgálat tárgyává tettem. Lemértem a keréktalp szélességét, a két keréktalp közötti távközt, a patanyomokat pedig szintén lemértem és kiöntöttem. Még azt is meg tudtam állapítani, hogy a gyanúsított lova csődör vagy herélt volt-e, mert míg a koci a gyepen állt, a lova vizelt és a vizelet helye az első patanyomokhoz közel volt. A kocsinyomot a városig tudtam követni, ott azonban a betonútra tért s így elvesztettem.

Képzeletben végigmentem az egész város határára s a városban, hogy kiknek van egylovasfogató kocsijuk, hol laknak, melyeknek mi a foglalkozása és hogy a lopás elkövetésekor ki hol lehetett. Ezeket az embereket sorra vettem. Fáradságom eredménytelen maradt, mert mindegyik alibit tudott igazolni. Időközben eszembe jutott, hogy egy évvel előbb a nagykőrösi határban és városban is több ízben láttam egy cigányembert, hol egy-, hol kétlovas kocsival járkálni. A cigánytelepen megállapítottam, hogy ott egy évvel előbb tényleg járt egylovas kocsival egy cigány, aki kéregetett. Jelenlegi holtartózkodására csak annyit tudtam meg, hogy távozásakor Kecskemét felé ment. Utána indultam.

A Kecskemétre vezető országot mellett, Bléjer Jakab téglaegetőjénél levő agyaggödörben, több cigány gyermek játszadozott, melyek közül kettőnek az arca szája körül fekete volt. Mindjárt arra gondoltam, hogy a cigány gyermekek lekvárt ettek. Azt mondtam nekik, hogy az anyjuk már megmondta, hogy reggel lekváros kenyeret ettek, a gyermekekből azonban szót sem tudtam kicsalni. Visszamentem újból a cigánytelepre és ott a cigánybírótól megtudtam, hogy a téglaegetőnél játszadozó gyermekek Vidra Jenő Tuti és Balázs nevű 5—6 éves gyermekei voltak. A két cigánygyermek apját anyját ekkor kérdőre vontam, hogy fiaiknak adott lek-

BÉLYEGZŐK,

VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNCÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KR. T. 7.
TELEFON: 136-200

város kenyeret hol vették, mire azt felelték, hogy ők nem adtak nekik lekváros kenyeret.

Mivel a cigány szülők viselkedése előttem gyanús volt, a putrikuban házkutatást tartottam, a kutatás azonban eredményre nem vezetett. Közben ügyeltem arra, hogy a cigány gyermekek a szüleikkel ne érintkezzenek. Járórtársammal együtt újból visszamentem a tégláégetőhöz, de útközben félkiló különböző színű vegyes cukrot vettem a Fazekas-féle fűszerüzletben. Mikor a tégláégetőhöz értem, a gyerekek még ott voltak, de annyira féltek tőlem, hogy megse tudtam őket közelíteni. Később az öregebb cigányfiúk segítségével és cukorral magamhoz csalogattam őket. A cukor azonban elfogyott, sőt még a járórtársamban volt kolbászt is oda adtam nekik, de még mindig nem tudtam meg azt sem, hogy helyes-e a következtetésem az irányban, hogy a cigány gyermekek tényleg ettek-e lekváros kenyeret, vagy csak piszkos volt az arcuk (szájuk).

Igénybe vettem a tégláégetőnél lakó Szőke Dánielt is, kit a cigány gyermekek jól ismertek és azzal el is szoktak beszélgetni. Szőke Dániellel közöltem, hogy mit akarnék megtudni és hogy ő milyen irányban érdeklődjék a cigány gyermekektől. A cigány gyermekek Szőkének elmondták, — mikor cigarettát adott nekik, — hogy a tégláégető mellett elvezető úgynevezett „Baráthszilosi“ úton aznap a kora reggeli órákban egy kocsit láttak menni a kecskeméti határ felé. Hogy a kocsin kik és hányan

ültek, azt megmondani nem tudták, vagy nem akarták.

Ezekután a Baráthszilosi úton mentem Kecskemét irányába, mivel az állítólagos gyanúsított kocsival arra ment. A kecskeméti határnál levő Boros-tanyánál, — mely a tégláégetőhöz kb. 7—8 km-re van — a teheneket őrző Tabak Tibor 6 éves lelences fiútól érdeklődtem, hogy reggel mikor hajtotta ki a teheneket legelni. A kisfiú nagyon vonakodott és annyira idegenül viselkedett velem szembe, hogy ott hagyott és elfutott tőlem. A fiú gazdájához mentem s attól is érdeklődtem, hogy egy, egy lovasfogató kocsit nem látott-e aznap Kecskemét felé menni, esetleg cigányokkal? Boros gazda azonban, mivel — előadása szerint — a tanyája mellett elterülő alacsony (lapos) helyen dolgozott, nem látott senkit.

Időközben a fiú visszament a tehenekhez, én pedig Boros gazdát megkértem, tudja meg a fiútól, hogy az úton kiket látott kocsival Kecskemét, vagy Nagykőrös felé menni. Boros gazda addig beszélt a fiúnak, amíg az elmondta neki, hogy pár nappal előbb Nagykőrös felé látott menni egy kocsit, melyen cigányok ültek. Hogy Kecskemét felé visszamentek-e, azt a kis fiú nem tudta.

Aznap a sötétség beállta miatt a nyomozást tovább nem folytattam, hanem Gergelyi János szokásos bűntettes lakására mentem, kit a pestvidéki törvényszék feltételes szabadságra bocsátott — ellenőrizni. Gergelyi Jánosnak úgy az előző, mint az aznapi holtartózkodását perenyi pontossággal számonkértem. Közöltem Gergelyi Jánossal, hogy a bűncselekmény elkövetésével őt is gyanúsítom és ha bármit tud róla, a saját érdekében cselekszik, ha őszinte vallomást tesz. Gergelyi János tisztázta magát, sőt megígérte, hogy eddigi életmódjával teljesen szakít és ezután, ha valamit hall bűncselekmény elkövetéséről, arról az örsöt azonnal értesíti. Mivel lakása a város szélén, a cigánytelep közelében volt, a cigányokat egytől-egyig személyesen ismerte, sőt a legfiatalabb gyermeke a gödrök közt szokott a cigány gyermekekkel játszani. Gergelyi Jánost kioktattam arra, hogy másnap reggel a fiát küldje el a cigány gyermekek-

Vásároljunk
Fényképezőgépet,
Fotócikket, szemüveget,
kömerőt, zselélampát

BODA
FOTÓ, OPTIKA SPECIÁLIS SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., BERLINI-ÉR G.
(Nyugati p. u.) Tel.: 121 - 488
Kedvező fizetési feltételek.

BUTOR bevásárlását **bizalommal** eszközölje

BERTALAN-né
KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál
BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-út 82. i. em.
Polgári és luxus kivitelű butorok
kézpénzárban - kedvező fizetési feltételekkel.

A m. kir. csendőrség tagjai kedvelt, elismert bevásárló helye
Képes árajánlatot küldünk!

Rheinmetall írógépek

STRUBE REZSÓNÉL
BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142
A magy. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

TRUNKHAHN
Posztógyár és ruhagyár rt.

A m. kir. csendőrség állandó szövetszállítója és ruhakészítője

Bpest, XI., Bocskay-út 117.
LERAKATOK:
IV., Prohászka Ottokár-utca 8. szám.
VI., Teréz-körút 8. szám.
II., Margit-körút 50. szám.
VIII., Baross-tér 15. szám.

hez játszani és kérdeztesse meg a gyermekektől, de főleg a Vidra Jenő gyermekeitől, hogy idegen cigányok előzőnap jártak-e a cigánytelepen. Ha igen, hányan voltak, gyalog vagy kocsival, mit csináltak és hovávalók voltak, eltávozásukkor merre mentek? Kérjen fia lekvárt vagy lekvároskenyeret. Mondja azt, hogy látta, mikor az úton kocsival Kecskemét felé haladó cigányok egy üveget adtak át nekik, ami-ben lekvár volt.

Másnap a délelőtti órákban megjelentem Gergelyfi János lakásán és érdeklődtem azután, hogy fia hallott-e valamit a cigány gyermekektől. Gergelyfi János erre elmondta nekem, hogy a fiának Vidra egyik fia elbeszélte, hogy előtte való napon, a kora reggeli órákban egy egylovas cigánykocsi ment a tégláégető mellett levő kocsúton Kecskemét felé. A kocsirol a cigányember lelépett és a kezében volt lekvároskenyeret — amit evett — átadta a cigány gyermeknek.

Ezután elmentem a cigánytelepre s ott Vidra cigányt újból kikérdeztem s közöltem vele, hogy már mindent tudok, tudom azt, hogy két nappal előbb idegen cigány járt a telepen kocsival. Mivel Vidra cigány tagadta, hogy idegen cigány járt volna ott, a kikérdezését abban hagytam és kértem, hogy kérdezze a gyermekeit, hogy kitől kaptak előző nap lekvárt, vagy lekvároskenyeret. A gyermekekből azonban éppen úgy, mint előző nap, egy szót se tudtam kicsikarni, de Vidra cigány sem. Járórtársammal együtt ezután Kecskemétre mentünk — mivel arra következtettem, hogy a kocsival Kecskemét felé ment cigányok még ottartózkodnak, vagy esetleg odavaló lakosok. Ott találtunk is több olyan cigányt, kinek kocsija és lova volt, olyant azonban, kinek csak egy lova lett volna, nem találtunk. Sorra lemértem mindegyik kocsijának a keréktalpát, a kerekek közötti távolságot. Egy kocsi teljesen azonosnak látszott. A ló patái azonban nem egyeztek. Gyanúm mégis megerősödött és ezt a cigányt azonnal őrizetbe vettem. Megtudtam, hogy a cigányunk közvetlenül odaérkezésünk előtt adott el egy

lovat a szomszédságában lakó baromfikereskedőnek. Ennek a lónak patáit is lemértem, teljesen azonos volt a helyszín közelében talált patanyomokkal. Most már — mivel a gyanúm alapossá vált — házkutatást tartottam. A 20 kg sertézsírt a kemencében, a száraz hamu alá rejtve, megtaláltam. A 30 kg búzalisztet az udvaron, a kutyaház alá, a földbe ásva, az almából 4 drb-ot az istállóban a jászol alá elrejtve, 5 üveg befőtt gyümölcsöt az árnyékszék mellett elásva és a baracklekvárból 1 kg-ot pedig a szomszédságában lakó baromfikereskedőnél, az udvaron volt tyúkketrecek alá elrejtve megtaláltam. A baromfikereskedő lakásán azért tartottam házkutatást, mert a viselkedése nagyon gyanús volt előttem, hogy a bűncselekményben ő is benne van, bár tagadta körömszakadtáig, hogy ő a baracklekvárt Vidra szomszédjától kapta, sőt még azt is igazolta Vidranak, hogy egy hét óta az a lakásáról távol nem volt sehol sem.

A rendőrkapitányságon történt kikérdezése alkalmával Vidra is tagadott először, majd később beismerte, hogy a nagykorösi határban levő szőlőben ő követte el a lopást a fal kibontása után, a feleségével együtt. Az ellopott élelmiszereket a kocsijára rakta és a mellékutakon Kecskemétre ment, hol útközben a cigánytelep mellett is megállt és Vidra cigány fiának a kezében volt lekvároskenyeret oda adta, de figyelmeztette azt, hogy meg ne mondja senkinek, hogy látta őket ott kocsival, mikor Kecskemét felé ment a feleségével együtt.

Két adat állott e nyomozásnál a járőr rendelkezésére: a lekváros arcú gyermek és a kerék- valamint patanyom. A cigány háztartásából a lekvár hiányzik, ennek eredetét kellett tehát először megállapítani s ez — amint láttuk — meglehetősen nehezen ment, mert a bűnös kioktatta a gyermekeket. Erre még lehetett befolyása a tettesnek, de nem tudta eltüntetni a másik nyomot, amely — végeredményben — bizonyítékul szolgált.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Kaposvár:

Arany-Ezüst

ÉKSZERT, ÓRÁT, Ajándéktárgyat, OPTIKAI cikkeket megbízható minőségben, olcsón vásároljunk

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Varga Imre cégnél
Kaposvár, Teleki-utca 10. sz.

Butort, szőnyeget olcsón és jól vásárolhatunk

Kovács butor és szőnyegüzletében
KAPOSVÁR: Főközlét: Széchenyi-ér 9.
Főüzlet: Fő-utca 31.

Megbízható minőség! Kedvező fizetési feltételek!

Mezőgazdák Zuhatagkútja

Könnyen jár, sok vizet ad. — Rozsdamentesen is kapható.
Árajánlatot küld:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Borsay János fényképész műterme

VI., KIRÁLY-U. 72. ● TELEFON: 110-617
ABUDAPESTI HELYŐRSÉG FÉNYKÉPÉSZE.
MŰVÉSZI MUNKA. ● SZOLID ÁRAK.

CONTINENTAL, RHEINMETALL, ERIKA

és az összes **IRÓGÉPEK** rendszerű

Keresztény **BÁNFALVI ÉS HORVÁTHNÁL**
tég Budapest, V., Alkotmány-u. 12. — Tel.: 11-83-51

Díjtalan bemutatás az egész ország területén. Kedvező részletfizetési feltételek.

Kormányzó Úr Ő Főméltósága születésnapjának megünneplése. Ágyúk dörgése, harangok zúgása hirdette június 18-án, vasárnap, hogy hetvenegy éves lett legfelsőbb hadurunk, Magyarország kormányzója, Ő Főméltósága, **vitéz nagybányai Horthy Miklós.** Az ország és a nemzet e nagy ünnepéből a csendőrség is méltóképpen vette ki a maga részét. Az egész országban szünetelt egy pillanatra a szolgálat, megálltak a járőrök s mindannyiunk fohásza szállt az ég felé, az Isten áldását kérve **Kormányzó Úr Ő Főméltóságára.** A mindenütt megtartott ünnepi istentiszteletek után a csendőrség minden tagja díszében vett részt. A budapesti csendőrlaktanyában az istentiszteletek után dr. **vitéz Damasy Farkas** ezredes, a budapesti I. kerület parancsnoka díszszemlét tartott a kivonult zászlóalj felett. A díszszemle alkalmával megemlékezett a **Kormányzó Úr Ő Főméltósága** vezetése alatt megalakult nemzeti hadseregről és annak dicső szerepléséről, majd a mai honvédség megalakulásáról. Utána a zászlóalj díszmenetben vonult el. Délben úgy a tiszti, mint az altiszti étkezdében díszében vettek részt a Budapesten szolgálatot teljesítő tisztek és legénység. A tisztikar ebédjén **vitéz Szinte Gábor** ezredes, az altiszti díszében **Gádory József** alezredes és

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-161
 Fotelagyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, lehérmeművásznak, ruhaszövegek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitonház
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheli bútorral, szőnyeggel minden csendőr

ELŐLEG NÉLKÜL

harminc egyenlő havi részletre,

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

DIVATÁRÚ és CSENDŐRSÉGI CIKKEK ÜZLETE

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételköztelezettség nélkül küldünk.

Új és újjáépített **ÍRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező
 hordozható és irodai **ÍRÓGÉPEK** fizetési feltételekkel
 írj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
 Telefon: 131-632.

vitéz **Kudar Lajos** őrnagy éltették a **Kormányzó Úr Ő Főméltóságát.**

Dicséretet. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirattal megdicsérte **Csergő Imre** kassai VIII. kerületbeli számvívó alhadnagyot a m. kir. csendőrségnél a közbiztonsági szolgálatban 5 éven át, irodai segédmunkási minőségben pedig három évtizedet meghaladó időn át — különösen a gazdaságkezelési szolgálat terén — kifejtett buzgó és hasznos munkásságáért, nemkülönben példás magatartásáért.

A székesfehérvári II. kerület parancsnoka **dicsérő okirattal** látta el **Farkas Mihály** I. tiszthelyettesét, mert 1938 december 18-án Komját községben többszáz főből álló tüntető tömeg szétosztatásánál, mint polgáriruhás nyomozó, nem törődve az esetleges fegyverhasználattal, mikor saját élete is kockáztatva lett volna, a tömeg közé vegyülve, a vezetők és izgatók megfigyelésével és elfogásával már a szétosztatás közben hathatósan közreműködött, miáltal a tömegnek fegyverhasználat nélküli szétosztatásához nagyban hozzájárult. — **Vértes György** tiszthelyettesét, mert 1938 december 18-án Komját községben többszáz főből álló tüntető tömeget, mint őrsparancsnok — járőreinek céltudatos irányítása és beosztása által — fegyverhasználat nélküli szétoszlatta. — **Vitályos Sándor** törzsőrmezt, mert történelmi nehéz időkben, a visszacsatolt Felvidéken szolgálatát teljes odaadással, buzgalommal és igen jó eredménnyel látta el. Továbbá, mert 1938 december 18-án Komjaton többszáz főből álló tüntető népcsoport felosztatásánál mint járőrvezető hathatósan közreműködött. — **Csicsai Lajos** csendőrt, mert történelmi nehéz időkben, a visszacsatolt Felvidéken szolgálatát, mint járőrvezető, teljes odaadással, buzgalommal és igen jó eredménnyel látta el. Továbbá, mert 1938 december 18-án a Felső- és Alsószőlős községekből Komját községbe vezető út lezárására kivezényelt járőrvezető bátor és erélyes magatartásával megakadályozta Komját községbe még több tüntetőnek a bejutását, miáltal nagyban hozzájárult a komjati többszáz főnyi tüntetőnek fegyverhasználat nélküli szétosztatásához. — **Tóth József** IV. csendőrt, mert történelmi nehéz időkben a visszacsatolt Felvidéken, mint járőrtárs, szolgálatát teljes odaadással, nagy buzgalommal és igen jó eredménnyel látta el, to-

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE

BUDAPEST

VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.

TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászahóság

vább, mert 1938 december 25-én Nagysurányban a több ezer főből álló tüntető népesopornak szétosztásánál, mint járőrtárs, eredményes és jogos fegyverhasználatával által határozott és bátor magatartást tanúsított, miáltal a fegyverbeszűletet öregbítette, — *Nagy Sándor V.* törzsrőmestert, mert történelmi nehéz időkben a visszacsatolt Felvidéken, mint járőrvezető, szolgálatát teljes odaadással, nagy buzgalommal és igen jó eredménnyel látta el, továbbá, mert 1939. évi január hó 6-án Csehi községben, mint járőrvezető, egy a járőr által kormányzóértésért és nemzetgyalázásért őrizetbe vett, majd elfogott polgári egyén kiszabadítása végett összegyűlt, majd a csendőrről szemben támadólag fellépő mintegy 150 főnyi néptömeggel szembeni eredményes és jogos löfegyverhasználatával által határozott és bátor magatartást tanúsított, miáltal a fegyverbeszűletet öregbítette, — *Horváth István I.* csendőrt, mert történelmi nehéz időkben a visszacsatolt Felvidéken, mint járőrtárs, szolgálatát teljes odaadással, nagy buzgalommal és igen jó eredménnyel látta el, továbbá, mert 1939. január hó 6-án Csehi községben, mint járőrtárs, egy a járőr által kormányzóértésért és nemzetgyalázásért őrizetbe vett, majd elfogott polgári egyén kiszabadítása végett összegyűlt, majd a csendőrről szemben támadólag fellépő mintegy 150 főnyi néptömeggel szembeni eredményes és jogos löfegyverhasználatával által határozott és bátor magatartást tanúsított, miáltal a fegyverbeszűletet öregbítette. A debreceni VI. kerület parancsnoka *dicséző okirattal* látta el *Kiss György* tiszthelyettest, mert a hajduszóváti „Hangya” fogyasztási szövetkezet sérelmére 1938. és 1939. évben elkövetett többrendbeli betöréses lopás tettesét igen körültekintő, leleményes, buzgó és fáradtságot nem ismerő szorgalommal, hosszú és kitartó megfigyeléssel, mint őrsparancsnok, kiderítette, elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta és ezzel alárendeltjeinek igen jó gyakorlati oktatást és igen jó példát mutatott. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka *nyilvános dicséretben* részesítette *Cserháti Ferenc I.* csendőrt, mert történelmi nehéz időkben, a visszacsatolt Felvidéken, mint járőrtárs, szolgálatát buzgalommal és eredményesen látta el, továbbá, mert 1938 december 25-én Nagysurányban több ezer főből álló tüntető népesopornak fegyverhasználatával kapcsolatos szétosztásánál, mint járőrvezető, hathatósan közreműködött, — *Ferenc József II.* őrmestert, mert történelmi nehéz időkben, a visszacsatolt Felvidéken szolgálatát, mint járőrtárs, teljes odaadással, buzgalommal és jó eredménnyel látta el. Továbbá, mert 1938 december 18-án Komjátón többszáz főből álló tüntető népesoport felosztatásánál, mint járőrtárs, hathatósan közreműködött.

Fegyverhasználat. A búcsúszentlászlói őrs állományába tartozó *Bedő Ferenc* törzsrőmester június 17-én Mocsár Lajos búcsúszentlászlói lakos ellen, aki elfogása alkalmával a járőrt megtámadta, szuronyfegyvert használt. Mocsár sérülése 8 napon belül gyógyul.

Beutalások Balatonfűre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a balatonfűre di csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: vitéz *Mészáros Ödön* őrnagyot, a feleségét, Iván fiát és Éva leányát, Besenyői *Beöthy Kálmán* őrnagy feleségét, Erzsébet, Irén leányait és Kálmán fiát, vitéz *Dobó Sándor g.* századost, feleségét, Zsuzsanna leányát és Sándor fiát, *Keresztes Béla g.* őrnagyot és feleségét, vitéz *Szilassy László* alezredes feleségét és Judit leányát, vitéz *Torzsay Lénárd* ezredes feleségét és Hilda leányát, *Láday István* őrnagyot, feleségét, Mária-Magdolna leányát és István fiát, *Podor Lajos g.* századost, feleségét, Imre és János fiait, *Gádory József* alezredes feleségét, József és Tihamér fiait, dr. vitéz *Damasy Farkas* ezredes, feleségét és Andrea leányát, *Nemesmonostory Jenő* őrnagyot, feleségét és Egon fiát, vitéz *Demény Elemér* őrnagyot, feleségét és Sarolta leányát, *Csányi Károly g.* őrnagy Adrienne és Lea leányait, *Pintér Sándor* alezredes, feleségét, Tihamér fiát és Mária leányát, vitéz *Bátory Géza* őrnagy feleségét, László fiát és Katalin leányát, vitéz *Kovács István* őrnagy feleségét és Judit leányát, *Fehérváry Ferenc* századost, feleségét és Sári leányát, nemes *Szentoléry Richárd* alezredes feleségét és Judit leányát, *Agoston István* őrnagyot, feleségét, Tihamér fiát, és Mária leányát, *Hanthy Károly* őrnagyot és László fiát, *Sasady Arthur* ezredes feleségét és Edit leányát, vitéz *Zirczy József* alezredes feleségét és Enikő leányát, *Bakó András* alezredes feleségét, *Pallós András* századost és feleségét, vitéz *Battyáni Paksy-Kiss Tibor* alezredes és feleségét, vitéz *Halmy József* alezredes, feleségét, Irma leányát és József fiát, *Raskó Afréd* ezredes, feleségét és Marianna leányát. *Goreczky Vilmos* ny. tábornokot, *Abafalvy Sándor* ny. alezredes és feleségét, özv. *Ambrózy Gyuláné* tábornok özvegyét és Magdolna leányát, özv. *Kováts Károlyné* ezredes özvegyét és Klára leányát, *Kertész Jenő* ny. ezredes feleségét, Magdolna és Katalin leányait, Dénesfalvi *Kálmán János* ny. századost és feleségét, dr. *Torkos Béla* ny. százados feleségét, továbbá *Bódi János* alhadnagyot, *Varga György* alhadnagy feleségét, *Kolozsvári Gyula* tiszthelyettest, feleségét és Éva leányát, *Hóri Vendel* svz. tiszthelyettest és feleségét, *László József* törzsrőmestert, *Simon Lajos* törzsrőmester v-t és feleségét, *Eröss Imre* alhadnagyot, feleségét, Aranka leányát és Imre fiát, özv. *Mészáros Józsefné* tiszthelyettes özvegyét, *Molnár János* ny. svz. tiszthelyettes feleségét, Béla és Gyula fiait, *Schieder János* ny. tiszthelyettes feleségét, özv. *Kamuti Lajosné* ny. tiszthelyettes özvegyének Klára leányát, *Grósz István* ny. tiszthelyettest, özv.

IRÓGÉP

PATRIA svájci mesterműve ca 4 kg. súlyban,
HUNGARIA és RHEINMETALL

horozható írógépek tökéletes kivitelben messzemenő jórállással.

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDEKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

KERÉKPÁR-, motorkerékpár alkatrészek. IRÓGÉP, bármily rendszerű. VARRÓGÉP-szükségletünket szerezük be

KÁPLÁR JÓZSEF SZOLNOK,
szaküzletében Baross-u. 31.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek!

Debrecen:

Kerékpárok, Rádió, Csillárok, mindenajta
megbízható beszerzési helye típusban alkatrészek

Nánássy Lajos rádió és villamossági vállalata
Debrecen, Ferenc József-u. 85.
Könnyített fizetési feltételek

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJTA A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Hatala Mihályné tiszthelyettes özvegyét, **Szalinka Pál** ny. tiszthelyettes és feleségét, **Kallós Imre** ny. tiszthelyettes, **Jánoska József** ny. törzsőrmester feleségét, özv. **Barna Miksáné** tiszthelyettes özvegyét, özv. **Barta Józsefné** tiszthelyettes özvegyét, özv. **Oravetz Sándorné** honv. főszámvivő özvegyét.

Beutalások Hévízre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a hévízszentandrás csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: vitéz **Sáray Ferenc** ezredes, dr. **Levente Nándor** ezredes-hadbíró, vitéz **Czigány József** őrnagyot, feleségét és Panni leányát, **Farbaky József** alezredes és Ákos fiát, **Micskey Kálmán** őrnagyot és feleségét, **Pinczés Zoltán** alezredes feleségét, **Dr. vitéz Kecskés József** őrnagy-hadbíró, feleségét, Klarissza és Anikó leányát és József fiát, dr. **Fodor Ignac** főhadnagy-hadbíró, **Draskóczy Jenő** alezredes és feleségét, özv. **Kezdiszentléleki Voloncs Istvánné** ezredes özvegyét és Pál fiát, **Dr. Halasy Károly** honv. 2. o. főtörzsállatorvost, **Barényi Ferenc** ny. ezredes és feleségét, **Rutkay Arnold** ny. ezredes és feleségét, **Szlatinay-Szopko Győző** ny. ezredes és Ákos fiát, **Kricsfalussy Jenő** ny. ezredes és feleségét, özv. **Márialaky Imréné** ezredes özvegyét, **Goreczky Gyula** ny. ezredes vitéz **Imrey Róbert** honv. ezredes és feleségét, özv. **Balla Károlyné** honv. ezredes özvegyét, özv. **Dévényi Jenőné** honv. főhadbíztos özvegyét, továbbá **Bihari Lajos** tiszthelyettes feleségét, **Fülöp József** I. törzsőrmester v.-t és feleségét, **Vasi Ferenc** törzsőrmestert, **Szörényi Pál** alhadnagy feleségét, **Mészáros Lajos** I. tiszthelyettes és feleségét, **Szekely József** tiszthelyettes és feleségét, **Süveges Sándor** tiszthelyettes és feleségét, **Szalai Sándor** IV. tiszthelyettes, **Banyai József** tiszthelyettes, **Pap Kálmán** törzsőrmester v.-t., **Bakonyi László** csendőrt, **Kardos József** törzsőrmestert és feleségét, **Bódi János**, **Lukács Lajos** törzsőrmestereket, **Szakál Elemér**, **Hajdu András** I., **Végső Mihály**, **Kerülő György** tiszthelyetteseket, **Kovács Kálmán** csendőrt, **Kovács István** IX. szv. tiszthelyettes feleségét, **Barabás Zsigmond** tiszthelyettes, **Szórád János** tiszthelyettes feleségét, **Poigár Mihály** törzsőrmestert, **Nagy István** VII. tiszthelyettes, **Varga György** alhadnagyot, **Zengővári István** tiszthelyettes, **Birkás János** tiszthelyettes és feleségét, **Turai István** törzsőrmester feleségét, **Imrefi János** ny. tiszthelyettes, özv. **Kiss Józsefné** tiszthelyettes özvegyét, **Binszki István** ny. törzsőrmester feleségét, **Kovács István** II. ny. tiszthelyettes, **Borbás Márton** ny. törzsőrmester feleségét, özv. **Horváth Ferencné** tiszthelyettes özvegyét, **Major László** ny. tiszthelyettes feleségét, **Herke József** ny. alhadnagyot és feleségét, **Szűts József** ny. törzsőrmester feleségét, **Veres Lajos** ny. alhadnagyot, özv. **Lehőcz Pálné** tiszthelyettes özvegyét és Margit leányát.

M i s k o l c:

Kerékpár HUSKA VILMOS UTÓDA
SZLABODA ISTVÁN
FEGYVER, LŐSZER és SPORTÁRU SZAKÜZLETÉBEN
MISKOLC
minden fajta, kedvező részletfizetésre is. SZÉCHENYI-UTCA 64. SZ.

Az összes rendszerű új és újjáépített

IRÓGÉPEK
Állandóan raktáron

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLET FIZETÉS

KERTÉSZ IMRE

TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA

MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

Órák

arany, ezüst, ékszerek, ajándéktárgyak
szükségletünket szerezzük be,

NAGY ALBERT óras és ékszerész

Miskolc, Zsolcai-Kapu

Kedvező fizetési feltételek!

Beutalások Galyatetőre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a folyó évi I. gyógyidőszakra a galyatetői Túristaházba a következőket utalta be: **Pogány Ferenc** őrnagy feleségét, **Mária és Katalin** leányait, **Benedek Mihály** századost és feleségét, **Cseh Lajos** g. századost, feleségét és Klára leányát.

Beutalások a Csevice-forrású üdülőbe. A honvédelmi miniszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a Csevice-forrásnál lévő Osztafin-penzióba beutalta vitéz **Ambró András** tiszthelyettes feleségét, **Irma és Irén** leányát, **Nagy Ferenc V.** tiszthelyettes feleségét és **Ferenc** fiát.

ŐRIZZE MEG A CSENDŐRSÉGI LAPOKAT, hogy évvégén beköthethesse. **Diszes és mégis olcsó bekötési tábláról** gondoskodunk. **Jegyeztesse elő magát már most,** mert csak annyit készítettünk, ahány rendelést kapunk!

Csendőrségi Közlöny, 13. szám. Személyes ügyek. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága 1939 június 2-án Budapesten kelt legfelsőbb elhatározásával **Urszady Gyula** nyugállományú csendőrgazdászati őrnagynak a csendőrgazdászati alezredesi rendfokozat címét adományozni kegyeskedett. A m. kir. belügyminiszter úr határozatával **Szinger József V.** kerületbeli próbacsendőr család névét **Szalkai-ra** változtatta. **Szabályrendeletek.** Tényleges állományú csendőrtisztek és családtagjainak magaslati helyen való üdülése. Csendőralakulatok részére felejánlott zászlók elfogadása. „Alapszabályok a Csendőrségi Lapok számára” című kiadvány módosítása. Az E-26. jelzésű Katonadijszabás kiegészítése. A rábafüzesi határátlépő állomás területén az útlevelelendőri kihágási ügyekben a m. kir. rendőrség szentgotthárdi kirendeltségének, mint elsőfokú rendőri büntetőbírósnak kijelölése. Felsőzsellő, Kálász, Mészpest, Nagycétény és Nagyhind közöségek törvénykezési beosztása. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeken lefoglalt ingatlanok bejelentése.

A Búvár júniusi számának tartalma: Miként mentik meg az elsüllyedt tengeralattjárók legénységét, milyen eszközök állnak ma rendelkezésünkre a mentéshez, mit éreznek és mit remélhetnek a tengeralattjáróba bezárt emberek; erről a ma annyira időszerű és szomorú témáról ír behatóan **Petneházy Zalán** a Búvár most megjelent legújabb számában. És ugyanígy általános érdeklődés kísérheti az utána következő tanulmányok hosszú sorát is: nemes **Suhay Imre** Délamerikát ismertető cikkét és pusztuló címeres madarunknak, a hollónak leírását **Dorning Henrik** tollából. Külön érdekessége a számnak **Neugebauer Tibor** cikke, mert a mindennap emlegetett atombontáshoz szükséges eszközökkel ismert meg. **Aczél Márton** a növényvédelemnek érdekes és nálunk is jól alkalmazható módját mutatja be ama munkálatok kapcsán, amelyeket az Északamerikai Egyesült Államok alkalmaztak a gyapotbogár kártevése ellen. **Mihályhegyi Géza**, **Toborffy Géza**, **Gaál István**, **Rotarides Mihály**, **Gunda Béla**, **Mesterházy Jenő** és **Molnár Gyula** cikkei és a népszerű **Technika**, A Tudomány műhelyéből és rejtvényrovat teszik érdekessé a Búvár mostani számát.

Szombathely:

Kerékpárok,

Írógépek meghízható bevásárlási helye

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltételek.

motorkerékpárok, alkatrészek, szakszerű javítások, zománczás.

MAYER ES FLECK

Szombathely, Belsőkapu 3.

Tüzelőanyagot

elsőrendű minőségben, méltányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett pontosan szállít

Bierbauer Ádám

Szombathely, Magyar-u. 1. Tel: 76.

Székely Pált, aki a világháború kitörésekor, mint csendőr-mester Egerben teljesített szolgálatot, majd a haretérre ment, keresi Stolec Pál határőr, Ipolyság, 5. határvadász-
zlj., kerékpáros század. Aki tud valamit Székely Pálról, kö-
zölje azt fenti címen.

Eladó, 1 drb. 6x9-es fényképezőgép Zeis Tessar 1:45.5 F. 10.5 cm objektív, bőrtáska, 6 drb. lemeztartó, csomagfilm-tartó, 1 drb. színszűrő, 1 drb. előtét-lencse és 1 drb. kereső. Ára 110 P. Cím meg tudható a szerkesztőségben.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek őrmesterré a szegedi V. kerületben: Baranyai Béla, Boda Imre, Tamás János és Viola György csendőrök.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben Holló Rezső
hír. tiszthelyettes, a pécsi IV. kerületben Szilágyi Ferenc,
Benke János, Heronyányi Pál, Kovács Lajos II. és Kincses
József tiszthelyettesek, a debreceni VI. kerületben Herczeg
János, Szilágyi Károly II. és Csordás Béla tiszthelyettesek
őrsparancsnokká, továbbá a székesfehérvári II. kerületben
Lantos Kálmán és Horváth János törzsőrmester v., a pécsi
IV. kerületben Székely József, Nagy Sándor VIII., Fehér Ká-
roly, Kovács Sándor I., Viasz István és Halmi János törzs-
őrmester v., a debreceni VI. kerületben Görbedi András, Ná-
nási Károly tiszthelyettesek és Sóki János törzsőrmester v.
ideiglenes őrsparancsnokká kinevezettek.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben Raj Ferenc,
Juhász József III. csendőrök, a székesfehérvári II. kerületben
Köszörüs János, Vizer István, Nagy József III. csendőrök, a
szombathelyi III. kerületben Kalauz József, Tatai Gyula,
Szabó Sándor III., Szabó Lajos, Újvári Ferenc, Gimesi János
csendőrök, a pécsi IV. kerületben Varga Ferenc II., Pap Já-
nos I., Szigeti Gyula, Kertics Viktor, Horváth István II.,

Ötvös Lajos, Császár Mihály, Koppányi (Kek) József, De-
mendi Béla, Németh Ferenc III., Domján Gyula, Csermely
János, Auer József, Árnysai István, Laki István, Tóth János
II., Kollárics István, Tóth Ferenc VI., Kelemen István I.,
Zalavári (Zsálek) István, Ács János, Lakatos Ágoston, Olasz
József, Végh József II., Czudor Béla csendőrök, a szegedi
V. kerületben Bori József, Sisa Imre, Sárga Gábor csendőrök,
a debreceni VI. kerületben Pintér Sándor, Orosz Béla, Szabó
István csendőrök, a miskolci VII. kerületben Könyvid János
csendőr.

Házasságot kötöttek. A pécsi IV. kerületben Szár István
törzsőrmester Csordás Margittal Keszthelyen, a szegedi V. ke-
rületben Csizmadia István törzsőrmester v. Boldis Ilonával
Pusztamérgesen, Kovács Mátyás törzsőrmester Szemerédi Pi-
roskával Kiszomborban, Gyarmati László őrmester Kormos
Erzsébettel Törökszentmiklóson, a miskolci VII. kerületben
Bagoly János törzsőrmester v. Szöllösi Jozefa Emilia Erzsé-
bettel Pásztón.

Született a budapesti I. kerületben Bódis Pál törzsőr-
mester feleségének Tibor-Zoltán fia, a székesfehérvári II. ke-
rületben Fejes József II. őrmester feleségének Árpád fia, Se-
bestyén József törzsőrmester v. feleségének Sára-Etelka
leánya, Dobos Sándor tiszthelyettes feleségének Gabriella
leánya, Szathmári Antal törzsőrmester feleségének Béla-
Antal fia, Adam Jenő törzsőrmester v. feleségének Tibor fia,
Mihályi Károly törzsőrmester feleségének Károly fia, Halász
Károly tiszthelyettes feleségének Károly fia, a szombathelyi
III. kerületben Horváth Bertalan törzsőrmester feleségének
Bertalan fia, vitéz Váczai János tiszthelyettes feleségének
Pál-Sándor fia, a pécsi IV. kerületben Lórányi Vilmos tisz-
helyettes feleségének Éva-Mária leánya, Dóra József törzs-
őrmester feleségének Jolán leánya, a szegedi V. kerületben
Fábi Dezső tiszthelyettes feleségének Dezső-Péter fia, Gé-
mesi Ferenc törzsőrmester feleségének Péter fia, Kemény
László törzsőrmester feleségének Ilona-Mária leánya, a debre-
ceni VI. kerületben Gáspár Lajos II. tiszthelyettes feleségé-
nek Lajos fia, Herczeg János tiszthelyettes feleségének Já-
nos fia, Tösmagi János törzsőrmester feleségének János fia,
Tőke Lajos őrmester feleségének Mária leánya, a miskolci
VII. kerületben Zámboi János törzsőrmester v. feleségének
Erzsébet-Mária leánya, Nagy Kristóf törzsőrmester feleségé-
nek Ernő-József fia, Dobó József tiszthelyettes feleségének
Katalin-Ilona leánya, Pocsai Elek törzsőrmester feleségének
Elek fia, a kassai VIII. kerületben Apostol Lajos tiszthelyet-
tes feleségének Olga leánya, Zelei Ferenc törzsőrmester fele-
ségének Edit-Erzsébet leánya, Sipos Mihály őrmester fele-
ségének Mihály-Árpád fia, Komló Sándor törzsőrmester fele-
ségének Margit-Ilona leánya.

Halálozás. Kozári Ferenc ny. őrmester Taksonyban, Róna
Sándor ny. tiszthelyettes Gyónban, Mikos Imre tiszthelyettes
Előd-Imre fia Rábakéthyen, Kovári Albert törzsőrmester v.
felesége Egerben, Somogyi Gusztáv ny. törzsőrmester Vil-
mányban, Valkó György ny. csendőr Szákon meghalt.

Székesfehérvár:

Vásároljunk részletre de készpénzáron

a Gondúzó megbízható
üzleteiben!

Kérjen díjmentes tájékoztatót a központi irodától.
SZÉKESFEHÉRVÁR, Nagy Sándor-u. 5.

Tetőtől-talpig felöltözhet

Knazovitzkynál,

Székesfehérvár

Telefon: 163.

Egyenruházati cikkek is nagy választékban.
Kedvező fizetési feltételek.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre
van szüksége, kérjen költségmen-
tes bemutatást. Óráimért,
ékszereimért legmesz-
szebbmenő jóátallast
vállalok.

Alapított:
1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmeste.

SZÉKESFEHÉRVÁR / NÁDOR-U. 23.

Nyíregyháza:

VÁSÁROLJUNK!

kiálló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztény cég raktárában

Ó r á t MAYER ISTVÁN

arany-ezüst órás és ékszerész, aranyérmes
mester-nél. Törv. hites szakértő

Ékszer NYÍREGYHÁZA

ezüst és alpacca, dísz

és ajándéktárgyakat Kedvező fizetési feltételek.

BÜTORAIT SUHANESZ L.
Kárpitos és bú-
toráru csarnoka
S Z A K E M B E R T Ö L V Á S Á R O L J A
Aranyéremmel
tűbbszörösen ki-
tűntetve.
Nyíregyháza, Vay Ádám-u. 4

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átsziszolálásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára, lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árúszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy őtjeggyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félév.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni.

Huszt. 1. Aki vele egy szobában alvó társának a zsebeit átkutatja azért, hogy onnan egy levelet kivegyen és a tartalmát megtudja, a BTK. 527. §-ába ütköző titoksértés vétését követi el. Mindegy, hogy a levél tartalmát továbbadja-e vagy sem, de ha egyenesen azzal a szándékkal helyezte magát a levél birtokába, hogy annak tartalmát másoknak elmondja, ez súlyosbító körülmény. 2. Az őrsparancsnok azt parancsolja meg, amit akar. Aki a parancsot sérelmesnek tartja, panaszt emelhet.

Állampolgárság. Aki Spanyolországban a vörösök oldalán harcolt, a legnagyobbfokú politikai megbízhatatlanságának adta tanujelét. Törvényeink értelmében nem veszette ugyan el ezáltal a magyar állampolgárságát, a hazatérésének tehát elvben nincsen akadálya, de azt a körülményt, hogy a spanyolországi vörös hadseregben szolgált, mindjárt a határ átlépése alkalmával jelentse be a határszéli rendőrhatalóságnak. Kellemetlensége származik belőle, ha elhallgatja.

Arad. A „Felvidéki emlékérem“-re való igényjogosultság megállapítására a folyó évi 12. számú Cs. K-ben közzétett 10.021/eln. 8.—1939. számú H. M. körrendelet 2. pont d.) alpontja szerint a csendőrség tagjai részére a csendőrség felügyelője, illetőleg a csendőrkerületi parancsnokságok hivattak. Mi tehát az igényjogosultságra nézve nem nyilatkozhatunk. Az emlékérmét nem az egyes csendőrök igényelik, hanem az igényjogosultság megállapítására hivatott parancsnokságok. L! fenthivatkozott rendelet 3. pontját.

Csorvási őrsőt kérjük, értesítse alkalmilag Szabados Antal ny. tiszthelyettest (Csorvás, 217. hsz.) a következőkről: 1. A jutasi altisztai iskolába a 3. tényleges évüket szolgáló, szakaszvezetői rednfokozatban lévőek kérhetik felvételüket. Tanulókat nem vesznek fel. Korengedéllyel — amit a H. M. úrtól kell kérni — a fiai hamarabb is bevonulhatnak katonának. Az illetékes járási katonai parancsnokságnál az erre vonatkozó szükséges felvilágosítást megkapja. 2. A Károly-csapatkereszt után semmiféle pótdíj nem jár. Ellenben az 1938. évi 16. számú Cs. K-ben megjelent IV. t.-c. (tűzharcos törvény) 14. §. szerint a tűzharcosok — vagyis a Károly-csapatkereszt igazolt tulajdonosai — a terhükre kivetett föld-, ház- és általános kereseti adó, valamint az ezek után járó állami, törvényhatósági és községi pótdíjok után bizonyos kedvezményben részesülnek. A fentebb említett Cs. K-ben ezt megtalálja. Lévelemben nem válaszolunk, a 20 fillért lapunk javára bevételztük.

A JÓ NÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.

SPECIALITÁS katonai és politikai könyvekben.

Varga Sándor

KERÉKPÁR RAKTÁRA ÉS JAVÍTÓÜZEME,
BEREGSZÁSZ, Árpád-utca 4.
ZSEBLÁMPA ELEMEK.

ÍRÓGÉP

bármily rendszerű új és újjáépített.
Alkatrészek. — Speciális javítóüzem.
Kedvezményes fizetési feltételek.
A csendőrség tagjainak árendámény
SZLOBODA JÓZSEF és FIA, Nagykanizsa
Fő-út 8. Telefon: 603.

Vásároljunk arany-ezüst
ÓRÁT, ÉKSZERT
művészi kivitelben éltányos áron
kedvező fizetési feltételek mellett

Szakszerű pontos javítási üzem.

REMES FERENC
órás és ékszerész mesternél
PÉCS, Király-utca 41.

Kárpátok

az ország legmodernebbül berendezett autó és minden guminémű javítóüzem,

Budapest, V., Zoltán-u. 10.

Telefon: 113—533.

Tulajd. Kelemen Keresztelő János.
Csendőrségi és állami alakulatoknak
árkedvezmény.

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135—143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,
A m. kir. Csendőrség szállítója.

Pásztor. Az „Arad“ jeligés üzenet Önnek is szól. Másik kérdésére lexikon-választ kap.

Költözködés. 1. Átköltözködési ingóságait csak abban az esetben szállíthatja fuvarral, ha régi és új állomáshelye között *egyáltalán nincsen* sem vasúti-, sem hajóközlekedés. Ha csak részben is van vasúti vagy hajóközlekedés, fuvar ezeken a részeken nem vehet igénybe a kincstár terhére. Ez annyit jelent, hogy az őrsállomástól pl. 10 km.-re eső vasút- (hajó) állomásig a kincstár terhére fuvart használhat, a vasút- (hajó) állomáson azonban fel kell adnia ingóságait új állomáshelye vasút- (hajó) állomásig. Onnan ismét a kincstár költségén fuvarozhatja ingóságait, ha az utolsó vasút- (hajó) állomás és új őrsállomás között legalább 5 kilométer a távolság. Áthelyezés alkalmával a vasúton utazó családtagok a menetlevél alapján a katonai díjszabás szerint válthatnak jegyet. (L. folyó évi 8. számú Cs. K-ben közzétett 150.096/VI. b. 1939. számú B. M. körrendelet és E-26. jelzésű „Katonadíjszabás“ 15. oldalán b. alpontot.) 2. Nem szokás az ily üdvözlés. Az előljáró iránti ragaszkodást szolgálata ellátása során bőségesen megmutathatja, higgye el, jobban esik ez.

T. J., Németkér. Olvassa el előbbi üzenetünk 1. pontját.

Menesur. Tulajdonképpen nincs akadálya annak, hogy a csendőr külföldi idegen állampolgár nőt vegyen feleségül. Természetes, hogy az A-57. jelzésű Nősülési szabályzathoz kiadott 1. számú függelék követelményei ebben az esetben is irányadók. Ezenkívül van még más irányadó is, aminek egész röviden az a lényege: magyar csendőr magyar lányt vegyen feleségül! 2) Utána járunk. Türelemet kérünk.

Barna. 1. A vasúti arcképes igazolványt évközben kiváltani nem kell, de megteheti. Ez magánügye. Az E-26. jelzésű *Katonadíjszabás* közeljövőben kiadásra kerülő végrehajtási utasítása szerint a katonai díjszabás alapján utazhatik szabadságra. 2. Ha szükséges, jelentse az őrs az esetet és kérjen intézkedést a szárnyparancsnokságtól. 3. A két csendőr közül az a járőrvezető, aki 6 hónappal rangban idősebb, mert a járőrvezetői tanfolyamot — ha gyengébb eredménnyel is, mint a fiatalabb csendőr — de az is sikerrel elvégezte. 4. Előreláthatólag a jövő év első felében kezdődő iskolába juthatnak be. 5. A parancsnokságok el vannak ezzel látva. 6. A Cs-8. jelzésű *Írnyelvek* 54. pontja szerint az írásbeli feladatok kidolgozása alól csak a tiszthelyettesek, vizsgázott törzsőrmesterek és az őrsparancsnokképző iskolát nem végzett ideiglenes megbízott őrsparancsnok helyettesek

mentesek. Az utóbbiaknál a hangsúly a megbízáson van. Így ha az illetőt az osztályparancsnokság nem bízta meg helyettes gyanánt, a kidolgozás alól nem mentes, mert nem is őrsparancsnok helyettes, legfeljebb rövid ideig végez a szükséghez képest néhány helyettesi teendőt. A számtani feladatok kidolgozására ugyanez vonatkozik, ha csak a szárnyparancsnok nem mentette fel az illetőt a számolás alól. (L! Cs-8. Irányelvek 79. és 63. pontját.)

88.888. A nyugdíjasok közül elsősorban azok voltak behívhatók, akik 1934. január 1. után, másodsorban, akik 1931. január 1. után váltak ki a tényleges katonai szolgálatból 52 évnél nem idősebbek és egészségi állapotuk megfelelő. Ezek voltak a főbb feltételek. A tiszthelyettesi rendfokozatból csak korlátolt számban hívtak be. Lehetséges, hogy még lesz felszólítás. Az így teljesített szolgálat ezidőszor nem számít be a nyugdíjba. A beszámítás kérdésében tárgyalások folynak, melyek eredménnyel végződhetnek.

Kolozsvár. Úgy értesültünk, hogy a nyilvántartó tanfolyamot végzett törzsőrmesterek közül csak azokat léptették elő tiszthelyettesekké, akik előzőleg az őrsparancsnokképző iskolát is elvégezték, vagy pedig szolgálati éveiknél fogva kivételesen előléptethetők voltak. Egyébként ez a kérdés még rendezés alatt áll.

Sió. 1. Olvassa el lapunk ezévi 2. számában Medzihradzky g. százados úrnak erre vonatkozó cikkét. 2. Nem számíthat rá. 3. Ha a nő csendőrt egy év alatt kétszer, vagy többször is áthelyezik, átköltözködési átalányát mindannyiszor felszámíthatja, ahány szolgálati tényleg átköltözködött.

Somlyó 2. 1. Az ideiglenes őrsparancsnoki megbízásokat is közöljük „Hírek“ rovatunkban. 2. Előjegyeztük. 3. Új előléptetési szabályzat tervéről nem tudunk.

Megyünk Erdélybe. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

ŐRIZZE MEG A CSENDŐRSÉGI LAPOKAT, hogy évvégén beköthetesse. Díszes és mégis olcsó bekötési tábláról gondoskodunk. Jegyeztesse elő magát már most, mert csak annyit készítettünk, ahány rendeltést kapunk!

Bátaszék. 1. Nyugdíjas csendőr a polgári egyénekre érvényes szabályok szerint utazhat külföldre. Átmenetileg érvénybe léptetett esetleges szigorítások felől érdeklődjék az illetékes járási katonai parancsnokságnál, vagy az útlevel kiváltása alkalmával a hatóságnál. 2. Ha huzamosabb időre szándékozik külföldre távozni, nyugdíjának folyósítása miatt engedélyt kell kérnie a B. M. úrtól.

Tévedés. 1. Áthelyezés alkalmával a nőilen legénység 50 kg. poggyászt szállíthat magával. L. 156.000/VI. b. 1925. sz. B. M. rendelet 1. §. 7. pontját. Ez a súly a menetlevélbe

Ha petroleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyertyalényes kezelésmentes, lágyfűhő világítás. Régi lámpáját átalakítjuk
Ismertetőt díjmentesen küld:

Aladdin RT. Budapest, VII, Nyár-u. 7.

ÖN BÚTORVEVŐ?

A k e r v a r o m b ú t o r ű s l e t e m b e

ANDRÁSSY-ÚT 33

Telefon: 126-165 cí m e m j ö l j e g y e z z e

Ő s k e r e s z t é n y c é g **FÉSZEK BÚTOR**

a c é g n e v e

b ú t o r a i t t e n n e v e g y e

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,
Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.

Telefon: 117-814.

Új és használt írógépek és számológépek eladása.
Javítás, karbantartás és írodagép-kellékek raktára.
Vétel-esére.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a hónap jöletti alaphoz tartozó vállalat,
szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyen-
ruhát, polgári ruhát, fehéreneműt és minden
felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szíjzatok,
nyergek, tölténytáskák
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására.

is be van vezetve. Az E-26. jelzésű *Katonadijszabás* D. fejezete szerint a poggyászviteldíjat a hivatkozott szabály G. 1. fejezete szernit úgy kell számítani, ahogy az a katonai utazási okmányon szerepel. Az előbb említettek szerint ennél fogva 50 kg-ot számolhat el. Ezen felüli súlyért a polgári díjszabás szerinti viteldíjat kell fizetnie. 2) Az előléptetési szabályzat újabb módosításáról nem tudunk. 3) Olvassa el „Arad” jelgés űzenetünket. Máskor írja alá teljes nevét és beosztását is.

Haska D. Busa Vendel ny. tthts. nevében 1939 január 12-én valóban beérkezett 5 pengő előfizetés 1939 első felére. Így a most beküldött 10 pengővel az előfizetés 1940 június végéig van rendezve.

Kun László prb. eső. Köszönjük, hogy gondolt ránk, sajnos, nem tudjuk használni, mert gyenge munka. Majd készítenek a magyar esendőrök jobbat. Üdvözet.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK. Fényképpályázatunk állandó!

Németh őrm. Rátót. Külön cikkben nem foglalkozhatunk az esettel, ezért csak itt említjük meg a két perlekedő aszszony esetét, mint érdekességet, mellyel a csendőr találkozott. X. és Y. évek óta jártak a járásbírószágra a becsületsértés és rágalmozás egymásközötti versenye miatt... X. úgy találta, hogy elég drága szórakozás ilyenformán megtépzálni a másikat, ennél fogva *tanuk nélkül* követett el egy „eset”-et. Megfogta csalafinta módon Y. kakasát, annak nyakára táblácskát akasztott. A táblácskán a becsületsértés „tényálladáki elemei”. A kakas jóllakván X. kukoricájából, visszasétált nagy gangosan gazdája udvarára, ahol persze Y-t a guta kerülgette. Nagynehezen megfogta a kakast, a táblácskát leakasztotta, elrohant vele az őrsre és — az íráspróba mindent beigazolt. Tény, hogy ez lett a legdrágább esete X. nőninek. Mint a becsületsértés egyik nem mindennapi esetét szívesen ismertettük. Figyelje a falu életét továbbra is, számoljon be arról nekünk, hogy bajtársaink így is növeljék ismereteiket. Iráskészsége jó.

Z. A. őrm. Budapest, III., Vár. 1929., Árvíz. Közölni fogjuk, csak türelmet kérünk. Árvíz jelgére külön is űzenjük, olvassa el június 15-i számunkban, Hármashalom jelige alatt írtakat.

Mecsek. Azt elismerjük, hogy abban a cikkben nem volt semmi szakanyag. Jól tudtuk azt, hogy az ön csalódását a cikk címe okozta. Pedig az fedi a tartalmat. Levegőben egy kedves esendőrlaktanyabeli jelenet leírása volt. Ezeknek, ilyeneknek pedig szorítunk helyet — ezután is. Ha mi is szörszálhasogatók lennénk, azt kérdeznénk: adott-e már lapunk hasábjain keresztül valamit esendőr tapasztalataiból a bajtársainknak? Nem emléksznünk a nevére. A kritikát őszinte örömmel vesszük, ha az nem elfogult.

Zúg a fenyves. Köszönjük szép leírását a kárpátaljai portyázásról. Szívesen látjuk máskor is.

Hadakútja. Közölni fogjuk. Szívesen látjuk máskor is. Elsősorban a csendőr szolgálatából vett tanulságos és érdekes esetek leírását kérjük.

Ungvár:

G A A R
KENYÉRGYÁR,
KERESZTÉNY CÉG. U N G V Á R.

BARNA BÉLA
elektrotechnikai és rádió vállalata
U N G V Á R,
Nagyhid-utca 7. Tel. 11.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(23)

Vak Miska nagyott húzott az üvegből. Oszt maga áhítattal nézte ezt az ivást, esendben, tisztelettel, lélekzetviisszafojtva. És akkor érezte, hogy lassan bomlik a fék, szakad magában a szíj. Rángrott az üvegre nagy fogesattogtatással, torkon ragadta és a kortyok zörögve mentek le a nyakán.

Na, a zuristenit kennek, száradjon a maga lelkin!...

— Vállalom még ezt is!... űgyis rajtam száradsz már egészen!... Én bolondítottalak meg!... Tisztára én vettem el az eszedet... Hát tudod mért jöttem?

— Majd megmondja!

— Meg akarlak gyógyítani!

— Hogy értj ezt?... Nem vagyok én heptikás!...

— Az nem vagy, csak megbolondultál!

Laji bátyám nézett Vak Miskára. Már sok pájinkát ihatott! Nagyon lógott a feje a nyakán. Sokáig szótlannul ültek, kend a bundán, Mihály bácsi a padkán vigyorgott, furt csak vigyorgott, egyetlenegy nagy kapa foga kiéktelenkedett elől a szájából. Így vigyorgtak egymásra sokáig.

— Látom, hogy ég a tűz, tegyél fel egy kis vizet melegdni a sparhetre!

— Teát akar főzni Mihály bátyám?

— Azt!

Már forrt a víz, mikor Vak Miska egy nagy papíresomagot húzott ki a szüre ujjából. Kibontotta. A nagy csomagban több kisebb papíresomag volt.

— Most vedd le a lábast, oszt tedd a szoba közepére!

Maga Laji bátyám szó nélkül vette le a lábast a sparhertről és letette a szoba közepére. Vak Miska levetette a

Vászon, fehérnemű,
kelengye legjobban **Mössmer-nél**

IV. Váci-utca 1, Távbeszélő; 388-132.

BŰTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelengyék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

MERCEDES IROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. esendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

szürét és háromszor körülsétálta a lábast, varázslatos szavakat mormogott:

Zurmanzéri, zurmanzó
Zirizéri, zirizó
Hurkululuj, abroncsvas
Fekete sas, csúnya sas
Hess, hess, hess, vess, vess, vess
Zurkuréli, zirkizó...

Aztán tizenháromszor lépett át a lábason és tizenháromféle szárazfüvet szórt bele. Ánizst, fehérmályvát, beléndeket, ökörfarkot, papsajtót, ürmost, keserűlapút, arnikát, zsáját, fodormentát, szarkalábát, egy csipet nadragulyát, jalapagyökeret ángyellikával vegyesen. A tetőjére rászórt egy félmarék erős paprikát. Azután széjjeltárta karjait és kenetteljesen rászólt Laji bátyámra:

— Vedd fel ember a csudaáztatást balkézzel, emeld fel a szádhhoz és idd ki mind egy kortyig a levét!

Zirmizéri zirmizó
Zurkuréli, zirkizó
Hess, hess, hess!

Laji bátyám tántorogva ment a lábashoz, reszketve emelte fel és megitta. Vak Miska zörgő csontokkal táncolta körül kendet és csafogott vén szájából a varázsigé. Hurkululuj, abroncsvas, fekete sas, csúnya sas, hess, hess, hess, vess, vess, zurmanzéri zurmanzó, zirizéri, zirizó.

Szegény Laji bátyám! Talán sohse gondolkodott affelől, hogy miképpen állt kötélnek, hogy kiigya a csudaáztatást! Pedig kiitta mind egy cseppig. Mint megdorgált gyerek engedelmességet Vak Miskának, megtorpant ittás nézésétől, átfogta a varázsigé zümmögése, reszkető inakkal hajolt le a lábás után és elfogyasztotta a kotyvaléket. De — mintha kint árnyak verték volna fekete szárnyaikkal az ereszalját, csontközű lidérek kopogtak volna az ablakon és a kéményből ki-

sérteties hangzavar ereszkedett volna le a konyhába, ledudált a szél és a gyújtószalma, papírdarabok fenétáncba kezdtek volna a pitarban.

Zirizéri, zirizó...

Vak Miska már lihegve ült a padkán, vén tüdeje nyiszogott, mint kenetlen kocsikerék, a butykos után nyult, ivott, lihegett, újra ivott és tátott szájjal nézte a maga sápadt alakját.

— Kivettem belőled! Meggyógyulsz fiam, Laji! — rikácsolta.

És ekkor Laji bátyám kitámolygott a házból. Kiállt az eresz alá, kilépett az udvarra és nekitámaszkodott a tömlőcsőtnek. Ökröndözni kezdett...

Jóidő múltán, mire megkönnyebbülten visszament, akkora már Vak Miskának a feje lekonyulóan lógott a mellén, horkolt. Nézte a „nehéz” embert és egyszerre vad indulat fogta el. Mellenragadta, rázni kezdte.

— Kitaposom a bélit, mer velem ezt megtette!

Vak Miska kijózanodott az ijedségtől. Valahogy kiszabadította magát és abban a pillanatban megint táncolni kezdett Laji bátyám körül és sirta a varázsnótát. De ekkor már nem volt semmi hatása az ígének, mert Laji bátyám elkapta a derekát és az ajtó felé lódította.

— Mars előttem, ma még végire járunk mindennek!

— Mit akarsz, kedves Laji ecesém? — rimázkodott az öreg.

— Mára kitudódik minden!... Mars előttem a Vashalomba!

Zirizéri, zirizó.

(Folytatjuk.)

Pályázatmegfejtések.

I.

Számítsa ki, hogy mennyibe kerül a kinstárnak a csendőregyévi ellátása, fenntartása? Ez volt a f. é. 8. számunkban hirdetett pályázat tétele. Nem volt nehéz feladat erre felelni, tömegesen kaptunk is rá pályázatot, pontosabbnál pontosab-

BARNA ANDOR

látzerspecialista, optikai és fotostudio.
lete. A m. kir. Honvédség, OTBA, MABÍ Postó, HÉV szerződéses szállítója.
Budapest, VI., Andrássy-út 26. — Telefon: 316-546.
(Az „Opera” kórház mellett). A testület tagjainak 10% engedmény. Vidéknek készséggel küld árajánlatot.

ÚJ TÉRKÉPEK irodák, autósok, katonák számára. Áttekintő-lap, szakárjegyzék ingyen!
A M. Kir. Honvéd Térképészeti Intézet főbizományosa.

KÓKAI LAJOS-nál Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.
Távbeszélő: 189-444 és 189-464

**A mindig
üzletes Kávéital!**

NAGY KÁROLY és új és használt IRÓGÉPEK
VASVÁRY MIKLÓS Nádor-utca 30.
Távbeszélő: 126-243.

NAGY IMRE cs és kir. udvari szállító
virágkereskedő
Budapest, Fővám-tér 5.
Távbeszélő: 186-829 és 186-820.

KARDBOJT ÉS MÁF FELSZERELÉSI CIKKEIT SZEREZZE BE KÖZVETLEN
Kardnikkelezést, aranyozást, ezüstözést olcsón végez.
PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSÉGI ÉS HATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

Fényképezzen

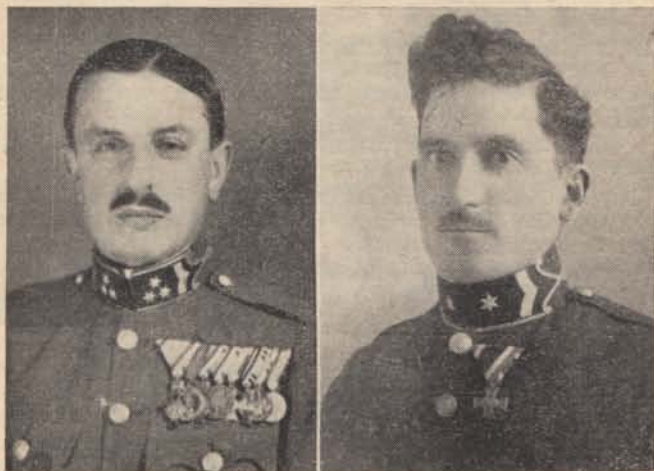
anyaggal

KUTSCHER SZILVESZTER

Az „Arany kalapáczhoz”
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. sz.

Telefon: 131-578
Lőszerszámvereték, szíjgyártó, nyerges és cipész-kellékek.

bat, ezért a sorsra kellett bízni a nyertesek megjelölését. Így a pályázatunk jutalmazottjai:

Kovács János I. thtts. (Budapest) és Sági Imre tórm. (Alesut).
A jutalmakat — díszes asztali órát, illetve finom töltőtollat — elküldöttük.

II.

Tettenérői és fejelentési jutalékban részesül a csendőr bizonyos esetekben s ezeket az összegeket a csendőrségi jutalmazási alap kapja meg, ahonnan aztán a szolgálatban kiváló bajtársak részesülnek évenként jelentősebb jutalomban.

Ilyen esetek leírására hirdettünk pályázatot a f. é. 8. számunkban. A legérdekesebb munkák beküldői: **Dekány Sándor tórm. (Ócsöd), Dinnyés János eső. (Szarvas), Fábán István őrm. (Kondoros), Németh Sándor II. tórm. (Andocs), Péntes Sándor tórm. (Csorvás), Rédei Ferenc őrm. (Tótkomlós), Szolgaházi Mátás eső. (Gádoros), Takács Imre III. tórm. v. (Törökszentmiklós), Tóth Béla tórm. (Budapest).**

A jutalmat **Dekány Sándor tórm. és Fábán István őrm.** kapták, egy-egy művészi lovascsendőrt ábrázoló festményt.

A pályázat anyagát később közölni fogjuk.

Pályázatok.

I.

Találja meg

mai számunk cikkeiben a következő mondatokat:

1. Magyar csendőr magyar lányt vegyen feleségül!

2. Elfördította szemeit a szörnyű, szivettépő látványtól és hidegvérrel vezette naszdáját a második támadáshoz.

3. A felvidéki emlékéremre való igényjogosultság megállapítására a folyó évi 12. számú Cs. K.-ben közzétett 10.021/eln.—

1939. számú H. M. körrendelet 2. pont d) alpontja szerint a csendőrség tagjai részére a csendőrség felügyelője, illetőleg csendőrkerületi parancsnokságok hivatottak.

4. Mint a becsületsértés nem mindennapi esztét szívesen ismertettük.

5. Nyugodtan állíthatjuk továbbá azt is, hogy ennek az eljárásnak a segítségével a legkülönbözőbb alapon levő véryomok is könnyen felismerhetők.

6. Miska hozzákap a kenyérhez és jóízűen rágja.

7. Hozzánk nyílt szívvel jöhet mindenki minden bajában, gondjában.

A pályázók írják meg melyik oldalon, hányadik sorban találtak e mondatokra. **Határidő: július 20.** A résztvevő jó pályázatok között jutalmat sorsolunk ki.

II.

Ki mit követett el?

(Versenyfeladat.)

1.

Antal Bélának a polgári iskola negyedik osztályából kell, mint magántanulónak vizsgáznia. Nincs jól elkészülve, ezért megkéri barátját, Czinege Dénest, hogy vizsgázzék helyette. Czinege meg is jelenik a vizsgára kitűzött napon a polgári iskolában és ott Antal Béla neve alatt leteszi a vizsgát jeles eredménnyel. Antal Béla nem fizetett semmit Czinegének, mert ez baráti szívességből vállalkozott a dologra. Mit követett el Antal Béla és mit Czinege Dénes?

2.

Elek Ferenc bortermelő gazda felfogadja Gábor Herman fuvarost, hogy egy ötven liter bort tartalmazó hordót szállítson át a szomszéd községbe Jánosi Károly koresmárosnak. Elek Ferenc útközben két jóbarátjával, László Mártonnal és Nemes Ottóval találkozik, akiknek elmondja, hogy a bort az Elek megbízásából Jánosi koresmároshoz szállítja. Gábor fuvaros a hordót megfurja, a barátait megkínálja borral, maga is iszik belőle s amikor látja, hogy a hordóból öt liternyi hiányzik, a hiányt vízzel pótolja. A koresmáros azonban észreveszi, hogy a bor vizezve van s ezért nem hajlandó átvenni, hanem a fuvarossal visszaküldi a termelőnek, hogy vagy küldjön neki tiszta bort, vagy pedig fizesse vissza az adott 20 pengő foglaló kétszeresét, 40 pengőt. Elek Ferenc azonban erre nem hajlandó, mert ő nem vizezett, hanem tiszta bort küldött a koresmárosnak. Kit milyen bűncselekmény gyanúja terhel? Ki a sértett?

3.

Márton János a szabadban fürdik. Ruháit a folyó partján egy fa ágai közé helyezi. Balázs Kálmán tréfából elrejtí a Márton ruháit és csak három óra elteltével adja vissza. Márton meghül és hét napig ágyban fekvő beteg. Mit követett el Balázs Kálmán?

A megfejtésben röviden és indokolás nélkül csak azt kell leírni, hogy a kérdésekben szereplő személyek mindenike mit követett el és hogy a cselekménye milyen törvénynek melyik §-ába ütközik. Mindenkinek a nevét, aki bűncselekményt követett el, külön sorba kell írni, a neve után pedig az általa elkövetett bűncselekmény és az arra vonatkozó törvényhely következézik.

Határidő: augusztus 1. Csak mindhárom kérdés megfejtésével lehet pályázni. A három legjobb megfejtőt szép emléktárggyal jutalmazzuk. Ha többen fejtik meg helyesen, az emléktárgyakat kisorsoljuk. Az eredményt az augusztus 15-iki számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

DOXA

**A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJKI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.**

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI